63661

ZGODOVINA

SVETE VĚRE V PODOBAH

STAREGA ZAKONA.

Spisal

JURNEJ CURINGAR.

Izdalo družtvo sv. Mohora.

V CELOVCU 1853.

Na prodaj v Celovcu pri J. Leonu, v Ljubljani pri Lercherju, v Gorici pri Soharju, v Gradcu pri Ferstelnu, v Mariboru pri Lejrerju, v Celju pri Geigerju, v Radgoni pri Weicingerju, v slov. Gradcu pri Zavadckimu, v Novem mestu pri Vepusteku, v Terstu pri Schimpfu, v Postojni pri Blazniku, na Dunaju pri Dirnböcku, v Zagrebu pri Županu.

Univerzitetna knjižnica v Ljubljani

543

ZGODOVINA

SVETE VĚRE V PODOBAH

STAREGA ZAKONA.

Spisal

JARNEJ CIRINGAR.

SLOVENSKA MATICA V LJUBLJANI

Izdalo družtvo sv. Mohora.

V CELOVCU 1853.

Na prodaj v Celovcu pri J. Leonu, v Ljubljani pri Lercherju, v Gorici pri Soharju, v Gradcu pri Ferstelnu, v Mariboru pri Lejrerju, v Celju pri Geigerju, v Radgoni pri Weicingerju, v slov. Gradcu pri Zavadckimu, v Novem mestu pri Vepusteku, v Terstu pri Schimpfu, v Postojni pri Blazniku, na Dunaju pri Dirnböcku, v Zagrebu pri Županu.

63661

0300303 62

63661

I.

I. Stvaritev sveta.

§. 1. V začetku je Bog nebo in zemljo stvaril. Rekel je: Bodi! in bilo je. Zemlja je pa bila še pusta in globoke vode so jo pokrivale; tudi tema jo je obdajala. Bog reče: Bodi svetloba! in *svetloba* je bila. To se je zgodilo *pervi dan* stvarjenja.

§. 2. *Drugi dan* vkaže Bog naj bo vidno *nebo ali firmament*, in nekoliko vodá se zbera v oblake nakviško, ki našo zemljo kakor pokrov obdajajo. — Potem reče Bog: Voda na zemlji naj se steka v en kraj in suho prikaže. Voda se je v globokeje prostore stekla, bila sta *suha zemlja in morje;* bili so jezera, reke, potoki in studenci. Vse to se je zgodilo *tretji dan,* in zemlja je rodila *zeli, sadeže in drevje.*

§. 3. Bog zapové *četerti dan:* Luči naj bodo na nebu, da kažejo dneve in leta, in pa na zemljo svetijo. Zasjalo je *sonce* po dnevi, prisvetila *luna* po noči in miglalo je *zved* brez števila veliko. — *Peti dan* reče Bog: Mergolijo naj *ribe* po vodi, naj letajo *ptice* pod nebom, in zemlja vsaktero žival ima. Tako je bilo.

§. 4. *Šesti dan* je stvaril Bog vse druge živali na zemlji in poslednič *človeka,* rekoč: „Naredimo človeka po naši podobi. Naj gospoduje čez ribe u vodi, čez ptice pod nebom, čez živino na polju in čez vso zemljo.“ Bog iz vlažne persti sobrazi človeško telo; pa je bilo še mertvo, in se ne gane. Bog dihne dušo va-nj, in človek živi, stvarjen po božji podobi, s dušoj in telesom. Bog mu da ime *Adam.*

§. 5. Bog je Adama v prav lep vert postavil, kteri se raj imenuje. V njem so rastle žlahne drevesa, polne prelepega sadja, in obilen studenc ga je na štiri reke rosil. Te vert da Bog Adamu, naj ga obdeluje in varuje. Bog je vkazal vsim živalim pred Adama priti, in Adam vsakej živali

ime da. In Bog pogleda *vse stvari,* in vidi, da so vse *prav dobre.* — *Sedmi dan je pa Bog počival,* in ga je posvetil.

§. 6. *Prelepo nam kaže stvarjenje sveta božjo vsemogočnost. Iz nič je vse stvaril; le rekel je, in že je bilo. Bog je stvarnik nebes in zemlje, pa tudi vsemogočen ohrajnik; v njega zaupajmo, vselej nam lehko pomaga. — Pa tudi neskončno modrost in dobrotljivost božjo nam stvaritev pokaže. Lepo po redu je Bog edno za drugim stvaril tako, kakor edna stvar druge potrebuje. In ko je bilo vse pripravleno, stvari človeka, vsem stvarem gospodara, venec vsih stvarjenih reči na svetu. Dal je človeku um in pamet, da lehko Boga spoznava, pa tudi svobodno voljo, da lehko dobro stori in se hudega varje, svojega stvarnika hvali, in se njegovih dobrot veseli. Oh, otroci! hvalimo toliko dobrega Boga, in pa njegovo sveto voljo zvesto dopolnimo; on nam vse dobro hoče, in zapove, kar je prav.*

II. Adam in Eva.

§. 1. Lepo je bilo nebo in zemlja, še lepši raj, v kojem je Adam živel; ali razun Adama še ni bilo človeka na svetu. Bog pravi: „Ni dobro človeku samemu biti; pomočnico mu hočem dati.“ Bog pošle Adamu terdo spanje, in stvari iz ednega njegovih reber pervo ženo *Evo.* Ko se Adam izbudi, mu Bog Evo pripelja, in Adam je imel neizrečeno veselje.

§. 2. *Kolika sreča je, da nas je več ljudi na svetu! Kako žalostno bi bilo, ako bi moral človek sam živeti! Kdo bi mu v sili pomagal? Kdo bi ga v žalosti potolažil, kdo bi se z nami veselil? — Radi se pa tudi med sebo imejmo, kajti imamo vsi ednega pervega očeta Adama, in mater Evo; vsi smo po pervih stariših bratje in sestre, in Bog hoče, da se ljubimo.*

§. 3. Adam in Eva sta v lepem raju živela vsa nedolžna in srečna. Boga sta ljubila, in dober Bog jima je bil kakor ljubezniv oče otrokom. Vsega sta dovolj imela, ni jih kaj bolelo, ne žalostilo; tudi na telesu sta bila nevmerjoča v svoji nedolžnosti. Oh naj bi bila vselej taka ostala!

§. 4. Sveto pismo nam pripoveda, da je Bog tudi čiste duhove stvaril, kteri se im enujejo *Angeli.* Imajo razum in

II.

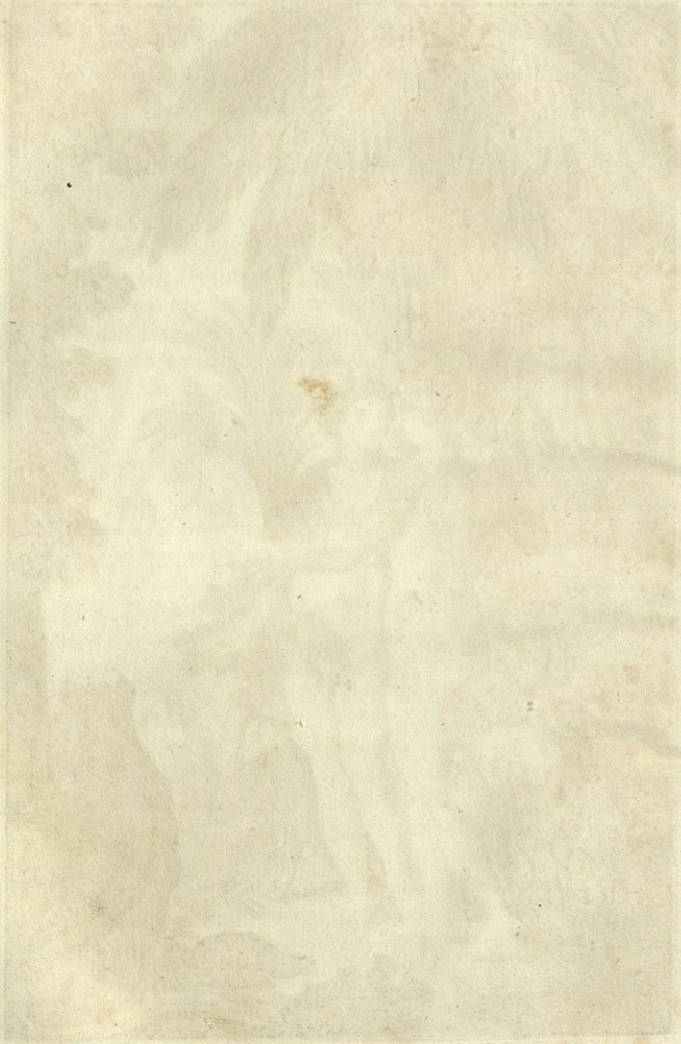

III.

voljo, trupla pa nimajo, in so veliko popolneje bitja ko človek. Veliko angelov se je pa prevzelo, in niso hotli Bogu služiti. Bog jih je zavergel v večno pogubljenje, in pravi se jim *hudiči.* Dobri angeli Bogu zvesto služijo in človeka varjejo; hudi duhovi, zaverženi angeli nam pa le hudo hočejo, naj bi z njimi nesrečni bili tudi mi.

III. Pervi greh.

§. 1. Veselo sta Adam in Eva živela, in lehko delala; njuno telo je bilo zdravo in terdno, in Bog sam nju je podučil, kako naj živita, da bota srečna in čedalje bolj popolnoma.

§. 2. Naj bi se perva človeka bolj in bolj vadila Bogu pokorna biti, in dopolniti sveto voljo božjo, jima da Bog lehko zapoved, rekoč: „Od vsega drevja po vertu jejta, le od tega drevesa (spoznanja hudega in dobrega) ne smeta jesti; če od tega jesta, bota vmerla, (ne bota višej nevmerjoča). S tem je hotel Bog njuno pokoršino poskusiti; ter ju ljubeznivo posvari, naj se nesreče varujeta.

§. 3. Ednega dne gre Eva clo blizo prepovedanega drevesa, in kačo na drevu zagleda, ktera nagovori Evo rekoč: „Zakaj vama je Bog od vsih dreves jesti prepovedal?“ Eva odgovori: „Od vsih dreves po vertu smeva jesti, le od tega drevesa v sredi raja je djal: Nikar ne jejta od njega, da ne umerjeta.“ Kača pravi: „Oj, ne bota vmerla ne! Bog že vé, da kteri dan bota jedla od njega, se vama bodo oči odperle, in bota, kaker bogova; bota spoznala dobro in hudo.“ Eva se da tim lažnivim besedam zapeljati, jé od prepovedanega sadu, in ga da tudi Adamu jesti. Tako sta oba božjo zapoved vedoma in prostovoljno prelomila — grešila. — *Ali je bilo pač to prav, da sta bila Bogu nepokorna? Slušati bi bila morala Boga, kteri jima je bil toliko dober, akoravno nista razumela, zakaj jima je prepovedal jesti od tega drevesa; saj je vselej dobro kar Bog zapové.*

§. 4. Jedva *) sta bila perva človeka božjo zapoved prelomila, sta že spoznala, da nista prav storila. Strah in

*) Komaj, jedva.

nepokoj je v nju stopil, pekel ju je storjeni greh. Nič več nista zdaj mogla s veseljem misliti na Boga, svojega stvarnika in predobrotljivega Očeta; bojala sta se ga, in se mu skrivala med germovje v raji. *Kdor naimer hudo čini, se Boga in ljudi boji, in se sam pred seboj sramuje.*

§. 5. Proti večeru zaslišita glas božji, ki pravi: „Adam, kdě si?“ Bog ju je s tim k spoznanju njujnoga greha in k poboljšanju napeljaval. Adam odgovori: „Slišal sim sicer tvoj glas, ali bojim se pred te priti, kajti sim nag, za to sim se skril.“ Bog mu reče: „Zakaj pa si jedel od drevesa, od kateroga sim ti jesti prepovedal?“ Adam odgovori: „Žena, ktero si mi tovaršico dal, mi je dala od drevesa, ter sim jedel.“ Eva pa reče: „Kača me je zapeljala.“

§. 6. Bog, kteri vse dobro plačuje, pa tudi vse hudo kaznuje, kteri na tanko spolni, karkoli obljubi, reče kači: „Ker si to storila, bodi prekleta med vsimi živalmi zemlje! Sovraštvo bom naredil med teboj in ženoj, med tvojim in njenim zarodom. *On bo tebi glavo sterl, in ti mu boš v peto zalezovala.*“ Na to reče Evi: „Tvoje težave bom pomnožil, veliko boš terpela s svojimi otroci. Možu boš v oblasti, in on bo tvoj gospod.“ Adamu pa reče Bog: „Ker si poslušal glas svoje žene, in si jedel od drevesa, od kateroga sim ti jesti prepovedal: bodi prekleta zemlja zavolj tebe; v trudi se boš živil od nje vse dni svojega življenja; ternje in osat ti bo rodila; s potom svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v zemljo, iz katere si vzet.“ Nič več ju ni pustil v tem prijetnem kraji, temuč ju je pahnil iz raja.

§. 7. *Ta zgodba nam prav očitno kaže, da greh stori človeka vselej nesrečnega, mu odvzeme notranji pokoj, ga pripravi ob prijaznost in dopadenje božje. Skerbno tedaj bedimo nad svojimi nagnenji in željami; zaterimo vsako prepovedano željo precej v začetki, ko jo še lehko zatreti je, in imejmo vse za škodljivo in pogublivo, kar nam Bog prepovedal je, naj se nam še tako prijetno dozdeva, naj nas še tako vabi.*

§. 8. Ti greh nepokoršine izvira iz dveh pervih človekov u vse ljudi, in se imenuje *izvirni (poerban) greh.* Mi smo postali po tem grehi Bogu soperni in zaslužene kazni vredni. — Alj neskončo smilen Bog je že pervemu človeku obljubil poslati *Odrešenika,* kteri jih bo greha odrešil.

IV.

IV. Kain in Abel.

§. 1. *Kain,* Adamov pervorojen Sin, bil je kmet, *Abel,* njegov brat, pa pastir. Že takrat so ljudje na znamenje svoje pobožne hvaležnosti, kar so imeli naj boljega, Bogu darovali, in s tim očitno pokazali, da morajo za vse dobrote le Boga zahvaliti. Kain tedaj poljskih sadov Bogu daruje, Abel pa mu daruje perve mladiče svoje črede. Na Abelnov dar je Bog s dopadenjem pogledal, kajti mu ga je s pobožnim, resnično hvaležnim sercem daroval. Kainov dar pa Bogu ni mogel dopasti, kajti Kain je bil nevošlivec in divji jezlivec, in ni bil pri daritvi pobožno hvaležen v svojem serci.

§. 2. Da Kainov dar ni bil Bogu tako dopadliv, kakor Abelnov, naj bi bil Kain sam sebe, svoje hudobno serce dolžil. Pa dolžil je le svojega brata, ravno kakor da bi bil on Bogu bolj dopadel, ko bi ne bilo njegovega brata; bil je jezen na Abelna, mu zavoljo božjega dopadenja nevošliv, ga je smertno sovražil. Ko sta enkrat sama na polji, popade Kaina taka nevošlivost in sovraštvo, da svojega nedolžnega brata Abelna zgrabi in ubije.

§. 3. *V kako strašno pregreho zapelje človeka lehko huda strast, ako se ji kmali od začetka ne vstavi! Še brata vmoriti ga ni strah, kdor se nevošlivosti, sovraštvu, čemérnosti *) povda, in tih hudih nagibov že od mladih nog ne kroti, ne zatira.*

§. 4. Za to strašno pregreho je tudi šiba božja prišla. Kain je bil sicer od začetka prederzen; zakaj ko je ga Gospod Bog vprašal: „Kdě je tvoj brat Abel?“ mu je odgovoril: „Kdo me je mojemu bratu varha postavil?“ Ali Bog mu reče: „Kerv tvojega brata upije iz zemlje do mene. Bežen boš, in po sveti se boš klatil, nikder ne boš mira ne pokoja najšel.“ Tako je tedaj prišla šiba božja nad Kaina, ki je svojega brata ubil; zakaj nieden greh ne ostane brez kazni; naj se nam tudi hudobnež na zvunaj srečen dozdeva, v svojem serci vender nima nikakvega mira. Kain obupa in ves zdivjan zakriči: „Moja pregreha je večja, kakor da bi odpuščenje zaslužila.“ Zapustil je očetovo hišo in kraj, v

*) Čemernost, jeza.

katerem je učinil to strašno pregreho, po samotah se je potikal, huda vëst ga je noč in dan pekla in mučila.

§. 5. *Kaho gerda in ostudna je nevošljivost! Vesélimo se raje, kedar se bližnjemu dobro godi; iz serca mu vse dobro privošimo, pri vsaki priložnosti mu k sreči pomagajmo. Nevošlivec nikdar ni zadovoljen, si sam ogrenuje živlenje; sovraži vsakega, kojemu se bolje, ko njemu godi, in išče v njegovi sreči spodlezti ga. Kako zopern mora nevošlivec Bogu biti, kajti nam je Bog toliko zaterdil, da si eden drugemu vse dobro iz serca želimo in činimo, da se med seboj ljubimo; nevošlivec pa dela tej veliki zapovedi ravno nasproti.*

V. Potop pervega svêta.

§. 1. Pervi stariši so za svojim dobrim sinom Abelnom britko žalovali. Bog jim je dal druzega sina, kojemu je bilo ime *Set.* Bil je po Abelnovo dober in veselje svojih starišev. Setovi potomki *) so posnemali svojega očeta, in so voljo božjo na tanko spolnovali, pa s časom so se dali spačenim Kainovim potomkom v hudo zapeljati, in odtod je, da se je ves človeški rod dalje globeje in globeje v grehe in hudobije pogrezoval. Le Noe s svojoj rodovinoj je ostal še pobožen in bogaboječ. Od njega pové sveto pismo, da je bil mož pravičen, in da je po volji božji živel.

§. 2. Bog, ki vse hudo studi, in hoče, da naj po stezah njegovih zapoved hodimo, je venomér prav ojstro opominjal in svaril spačene ljudi, in jim protil, popolnoma pokončati jih, ako se ne poboljšajo. Dal jim je odloga sto in dvajset let, da bi se spreobernili, svoje grehe spoznali, in taiste opustili. Pa nič niso marali za opominovanje in svarjenje; božja prizanašlivost in milost jih ni k poboljšanju pripeljala. Toraj je Bog sklenil, spačen, nepoboljšaven človeški rod s groznim potopom kazniti in pokončati. Pokončal ga je tudi zares 1656 let po stvarjenju sveta. Samo *Noe* s svojoj rodovinoj je bil pri živlenji ohranjen u velikem čolni ali v barki, ktero si je moral sam po božjem ukazi napraviti. V to barko

*) Potomki, zarod, nasledniki.

V.

je šel Noe s svojoj ženoj, s svojimi tremi sinovi in njih ženami, in je vzel seboj vsake živali dvoje, kar jih u vodi ni moglo živeti, da so pri življenji ostale.

§. 3. Kajti ni bilo upati, da bi se spačeni ljudje poboljšali, je Bog zažugano šibo poslal. Strašno začne dež liti. Kakor iz strašnih slapov hruši voda štirdeset dni in štirdeset noči spod neba na zemljo. Vsi studenci se odprejo, iz zemlje voda pridere, vedno raste in raste, slednič stopi čez naj višje gore. Nikoli nikder se niso mogli ne ljudje ne živali oteti; po vsej zemlji bilo je vse pokončano.

§. 4. Sto in petdeset dni je voda po zemlji stala. Bog pošle topel veter, in oblaki se razvlečejo; voda upada, verhovi gor se s časom iz vode prikažejo, in Noetova barka obstoji na armenski gori *Ararat*. Noe izpusti naj prej orla, potem pa goloba, da bi zvedel, ali je voda že dovolj upadla ali ne. Orla ni bilo več nazaj, kajti je na merhovini, ki je po vodi plavala, dovolj živeža dobil. Golob pa zopet k barki prileti. Sedem dni pozneje Noe zopet goloba izpusti, kteri še le zvečer nazaj prileti, in prinese oljkino vejico s zelenimi peresci v kluni. To bilo je veselo znamenje, da je voda dovolj vpadla.

§. 5. Noe gre zdaj iz barke, iz hvaležnosti postavi Gospodu oltar, in mu na njem za čudovitno odrešenje v zahvalo dar zažge. Bogu Noetov dar toliko dopade, da njemu in njegovim sinom obljubi, da ne bo nikoli več s potopom zemlje pokončal; na znamnje storjene obljube je mavrico na nebi postavil.

§. 6. *Od Noeta se učimo, kako naj med hudobnimi ljudmi živimo. Noe je tudi med spačenimi ljudmi ostal pobožen in priden, častil je pervega Boga; ni se dal drugim s hudobnimi pogovori, ne slabimi zgledi zapeljati. Kaj pa je tudi nam storiti, kedar slišimo grešne pogovore, ali vidimo slabe izglede?*

§. 7. *Kako milostliv in usmilen je Bog! Dal je hudobnim ljudem 120 let odloga poboljšati se, in jih je še po svojem zvestem služavniku Noetu opominjal in svaril: pa ne da bi se bili dali s božjoj milostjo in prizaneslivostjo k pokori, k poboljšanju omehčiti, so še le malovredniši, lagoši prihajali. Ko je bila mera njihovih pregreh napolnjena, je pridèrla šiba božja. Tako pride šiba božja dostikrat počasi, pa pride vendar le gotovo, ako se grešnik k Bogu ne oberne in ne poboljša.*

§. 8. *Koliko da Bog pobožne ljudi ljubi, vidimo nad Noetom. Otel je njega in kar je bilo njegovih, zato ker je bil dober in pobožen. Tako reši Bog tudi še zdaj večkrat čudovitno svoje zveste služavnike ob časi sile. Pravičnega Bog posebno varuje, toraj smemo v naj veči nevarnosti biti veseli in mirni, če smo le pobožni in pravični, vredni ljubezni in dopadenja božjega.*

§. 8. Noe začne sopet zemljo obdelovati. Na misel mu sdaj pride, grozdje, ko se je do sdaj le jedlo, ožmeti, pa iz njega pijačo si napraviti. Kajti ni moči te pijače poznal, je nje pervič odviše pil. Upijani se, in v šotori nespodobno razodét leži. *Kam,* njegov sin ugledavši ga, se zaničlivo posmehuje, kajti, je imel divje veselje nad tim nezadolženim pregreškom svojega očeta, in ne spomni se ne dobrot, kterih je toliko od svojega očeta prejel, se ne spomni lepih izgledov pobožnosti in bogaboječosti, ktere je nad svojim očetom vidil. Kaj, še svoja brata, *Sema* in *Jafeta,* je mislil v ednako pregreho zapeljati! Alj Sem in Jafet sta umneja in bolja od Kama; nista tega svojemu očetu za greh štela, vzemeta plajš, gresta ritansko v šotor k očetu, ter ga odéneta.

§. 10. Noe prebudivši se, vidi, da je odét, popraša svoje sine, kdo bi ga bil odél. Kedar pa zvé, kako se je Kam soper otročje poštovanje pregrešil, je dobrega očeta bridko bolelo. Pohvalil je pa Sema in Jafeta, in je k Bogu za nju molil, da bi se jima in njujnim otrokom dobro godilo, to je, blagoslovil ju je; nasproti je pa Kamu njegovo pregreho očital in mu napovedal, da Bog gotovo ne bo tega nespoštlivega čina do svojega očeta brez kazni pustil, temuč ga bo nad njim in nad njegovimi potomki še kaznoval. To imenuje sveto pismo: Noe je Kama preklel. Prerokovanje pobožnega Noeta se je tudi spolnilo. Semovim in Jafetovim potokom se je mnogo bolje godilo, kakor pa Kamovim.

§. 11. *Vidite, koliko in kako strašna je pregreha, če otroci svojih starišev spodobno ne spoštujejo, ali če se jim še celo zaničljivo posmehujejo! Tako pregreho Bog gotovo tepe. Sveto pismo pravi: „Oko tega, kteri očeta zasramuje, in svojo mater zaničuje, naj orli spod čela izklujejo, in njih mladiči naj pa požró.“ Sem in Jafet pa sta nam lep izgled otročjega poštovanja, otročje hvaležnosti. Posnemajte, ljubi otroci, te izgled, in božji blagoslov bo z vami!*

VI.

Blas. Höfel. Sc.

VI. Stava turna.

§. 1. Noe je po potopi še 350 let živel, in je umerl, ko je bil 950 let star. Od začetka je Bog ljudem prav dolgo življenje dajal; kakor so pa ljudje s časom množili se, ravno tako se je tudi čas njih življenja skrajševal. Potomki Noetovi so dalje bolj po zemlji razširali se, kar dobijo veliko ravnino, kder se mislijo naseliti, in tu najdejo med rekama *Eufrat* in *Tigris* tudi dobre pašnike za svoje črede. Da bi njih imena vekomaj slovele, da bi se po deželah ne razgubili, si zmislijo stolp alj turn pozidati, ki bi visok bil do neba, in bi se od vsih krajev videl.

§. 2. Bogu ni dopadlo to delo, kajti so se ga bili iz same prevzetnosti lotili. Bog je naimer hotel, da bi ljudje po vsej zemlji razširili se. Zatorej je ovèrl njih zidanje, in jezik jim je zmešal. Več jezikov se med njimi začne, da eden drugega ne razumijo. Ravno zato morajo zidanje opustiti, in se med mnoge narode razdeliti. Mesto in nedodelan turn so imenovali *Babel,* to je po naški: zmešnjava. Tisti rodovi, ki so en jezik govorili, so šli skupej, in so v daljnih deželah naselili se. Tako so se začele ljudstva in mnogi narodi, in so dalje bolj po zemlji razširali se.

§. 3. *Iz tega vidimo, da Bog človeške dela po svojih neskončno modrih, dobrotlivih sklepih obrača in vlada. Kar je pa volji božji nosproti, gre naskriž. Zatoraj se pri vsih svojih delih vedno vprašujmo: Ali je to, kar mislim činiti, tudi po volji božji? Ali bom s tim njegovo sveto voljo spolnil? Bom s tim svojemu bližnemu kaj k sreči pripomogel? Le ako po volji božji ravnamo, smemo zaupati na blagoslov božji. Brez božje pomoči bi ves naš trud bil zastonj. Kdor s Bogom začne, s Bogom henja; naj lepši spelja pot življenja.*

VII. Abraham in Lot.

§. 1. Bog je sicer ljudi podučil, kakšen da je, kaj da od njih hoče, kaj da naj od njega upajo, če bodo njegovo voljo na tanko spolnovali; česa naj se pa tudi bojé, ako bodo njegovim zapovedim soper živeli. Ali poklem so ljudje saksebi ločili se, in po zemlji razširili, so kmalo pozabili nauke svojih pobožnih očetov, zlasti pa nauk, da je Bog, on nevidni oče vsih ljudi, vse stvaril, da vse ohrani, in vlada, da tudi za vse skerbí. Začeli so stvari po božje častiti, mislivši, da smějo od njih nekaj dobrega pričakovati, ali pa se morajo nekaj hudega nadjati. Posebno pa so solnce, mesec, zvezde za bogove imeli, kajti so se ljudem nekaj zavoljo svoje koristnosti, nekaj zavoljo světlobe pred drugimi stvarmi imenitne zdele. Na Egiptovskem so nekteri celo živali po božje častili, kteri so ali zarad *) svoje koristnosti ali škodlivosti, velikosti slovele. Verovali so zatoraj v dobre in hude bogove.

§. 2. Tim zmišljenim bogom ali malikom na čast so tempelne zidali, altarje stavili, darovali. Temu grehu se *malikovanje* pravi. Pri tem ni bilo ljudem nič mar za poboljšanje, v svojih grehih so živeli, dapače, mislili so celo s samimi darmi svojim bogom dopasti; če ravno hudih želj svojega serca ne zaterejo in se ne poboljšajo. Zaupali so edino v malike; na vedeštvo, praznoverstvo in druge neumnosti so veliko zanašali se. Ljudje so dalje bolj nevedni pozabili na Boga, v greh in hudobije se pogreznuli, časno in večno nesrečo so na glavo si nakopali.

§. 3. Nasledniki Sema, Noetovoga sina so še naj dalje spoznali in častili edino pravega Boga. Pa tudi te rod je bil že v nevarnosti malikovanja. Zatoraj si je Bog iz tega roda izvolil moža, kteri bi pravo spoznanje božje med ljudmi ohranil, in med vse narode na zemlji razširil. Te mož je bil *Abraham*, ki je s svojoj živoj veroj, terdnim zaupanjem, in svojoj voljnoj pokoršinoj do Boga vsim ljudem lep izgled; on je oče Izraelskega ali Judovskega ljudstva.

*) Zarad, za voljo.

VII.

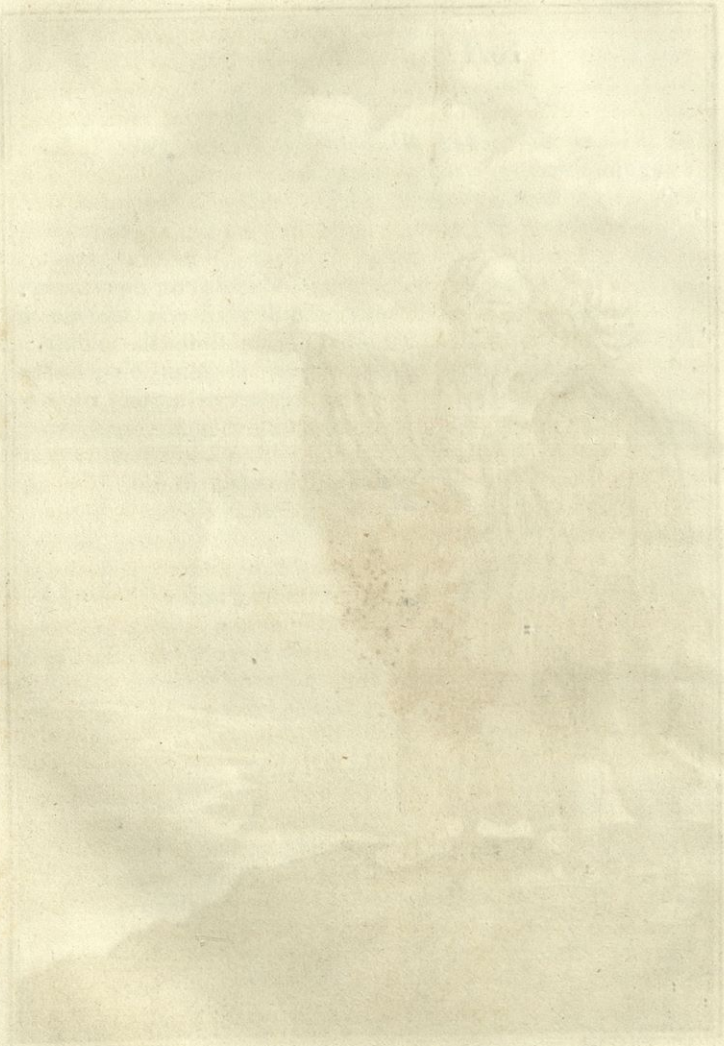

§. 4. Abraham je bil v *Uri* na Kaldejskem rojen. Njegovemu očetu bilo je ime *Tare,* s katerim je šel v Haran na Mesopotamsko. Pa tu ni smel ostati; kajti malikovanje je tudi že med njegovo bližno rodbino se razsejalo. Bog mu tedaj ukaže iti v tujo deželo, da tudi ne bi zabredel v malikovanje. „Idi iz svoje dežele", reče Bog Abrahamu, „in od svoje sorodovine, in iz hiše svojega očeta, in pojdi v deželo, ktero ti bom pokazal. In te bom očeta storil velikemu narodu, in te bom blagoslovil; in po tebi bodo blagoslovljeni vsi narodi zemlje." Abraham je bil božjemu ukazu pokoren, in je šel v Kanansko s Saroj svojoj ženoj, in z *Lotom* svojim sinovcom. *) Tukaj se mu Bog prikaže, ter mu pravi: „Tvojemu zarodu bom dal to deželo." Kder je bilo dosti trave, sta Abraham in Lot tako dolgo ostala, dokler so njujne črede imele kaj paše; po tem sta zopet dalje šla. Da sta imela ob suhih poletnih mescih vode za svoje črede, sta globoke jame kopala, vanje pa deževnico napeljevala. Kamor koli je Abraham po svoji hoji prišel, kder koli je šotoroval, je postavil oltar, ter je na njem svojemu Gospodu Bogu, kterega je resnično častil in po sinovsko ljubil, dar češčenja in hvaležnosti daroval.

§. 5. Do zdaj sta Abraham in Lot zmirom v ednem kraji skupaj prebivala, alj imela sta vsak svojo čredo in hlapce. Njujne črede so pa tako pomnožile se, da jim je v časih potrebne paše pomanjkovalo. Ravno tako jim tudi večkrat vode zmanjkuje. Za tega del med Abrahamovimi in Lotovimi hlapci večkrat prepiri za spašnike nastanejo. To je mirnega Abrahama britko žalostilo. Rekel je Lotu: „Ne bodi krega med menoj in teboj, med mojimi in tvojimi pastirji, zakaj brata sva. Glej vsa dežela je pred teboj, prosim, loči se od mene; ako se na levo verneš, se bom jaz desne deržal; ako si ti desno izvoliš, pojdem jaz na levo."

Tako sta se ločila v miri. Lot si izvoli rodovitno, vodnato stran krog reke Jordana, in prebiva v mesti *Sodoma.*

§. 6. *Če hočemo v miru živeti, ne smemo vsikdar svoje pravice terditi, temoč moramo v čas jenjati, raje kakšega dobička anati se, kakor pogon k prepiru dati. Sveto pismo nas prav ojstro na mirnost opominja, ko pravi: „Blagor mirnim; otroci božji bodo imenovani," Imejte tedaj, kolikor je mogoče mir s vsimi ljudmi. — Lot je sicer mislil s boljimi pašniki*

*) Sinovec, netjak, bratov sin, stričič.

ob Jordani veliko pridobiti. Jeli pa je Lot boljo stran dežele izvolil? Prišel je med prav hudobne ljudi, ter je bil v nevarnosti, da bi ga ne bili v hudo zapeljali; moral je od njih tudi nekaj zopernost preterpeti. Ali je bil zarad svojih boljih pašnikov srečneji? Taka se večkrat na sveti godi. Človek zgubi, ko misli pridobiti, in pridobi, ko henja in misli, da bo zgubil.

VIII. Abraham in Melkizedek.

§. 1. Takrat bilo je mnogo kraljičev in knezov, ki so se med seboj prepirali, bojevali, si črede in ljudi jemali. V takem boji bil je tudi Sodomski kralj premagan; njemu in vsim Sodomljanom so poropali črede in premoženje; ta nesreča je tudi Lota zadela. Abraham to zvedši, si ni dolgo pomišleval; šel je nemudoma s svojimi hlapci stiskanim na pomoč. Premagal je sovražnike, rop jim odvzel, in rešil je Lota, in kar jih je bilo še drugih vjetnikov. Kako je bil Abraham pač vesel, da je nesrečnim toliko pomogel; kako so ga hvalili, da jih je bil rešil!

§. 2. Ko se Abraham od tega boja verne, mu gre *Melkizedek* Šalemski kralj naproti, pa daruje kruh in vino; bil je naimer duhoven Boga Najvišega. Blagoslovil je Abrahama rekoč: „Blagoslovljen bodi Abraham, od Boga Najvišega, kteri je stvaril nebo in zemljo! In hvaljen bodi Bog Najviši, s čegar pomočjo so sovražniki v tvojih rokah.“ In Abraham mu je desetino dal od vsega. Tudi Sodomski kralj je k Abrahamu stopil, ga prosivši, naj vse črede in vse premoženje za se obderži, kar ga je sovražniku odvzel; on (kralj) je zadovoljen, da le ljudi nazaj dobi, ki so bili ujeti. Alj Abraham odgovori: „Ko resnično živi Bog, vsemogočni Gospod nebes in zemlje, jaz ne vzemem ne niti od vaših oblačil, ne remena od vaših črevlov! Bog me je že dovolj obdaril, ker mi je zmago podelil. Hlapcem mojih sosedov, kteri so mi bili na strani, dajte kak del; jaz pa in moji hlapci ne vzamemo nič.“

§. 3. *Dobri ljudje se ne dajo za svojo radovoljno postrežbo plačati; naj lepše plačilo je zanje, ako smejo misliti, da zatiranim in stiskanim pomagajo. Ne govorijo, ko nekteri*

VIII.

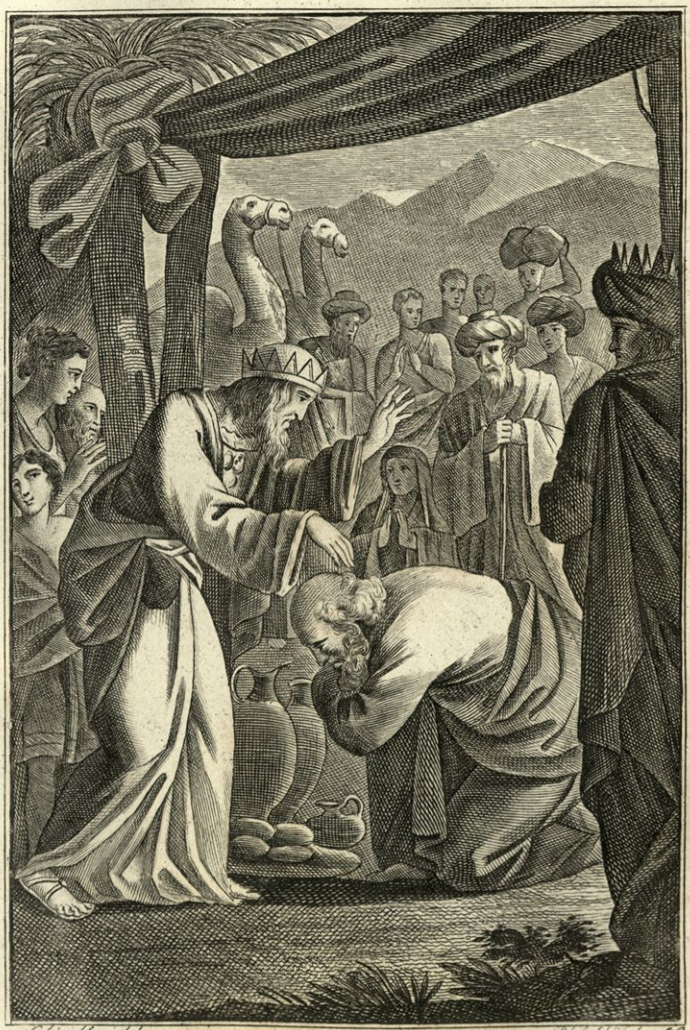

Schindler. del. Rhol. Hafel. Sc.

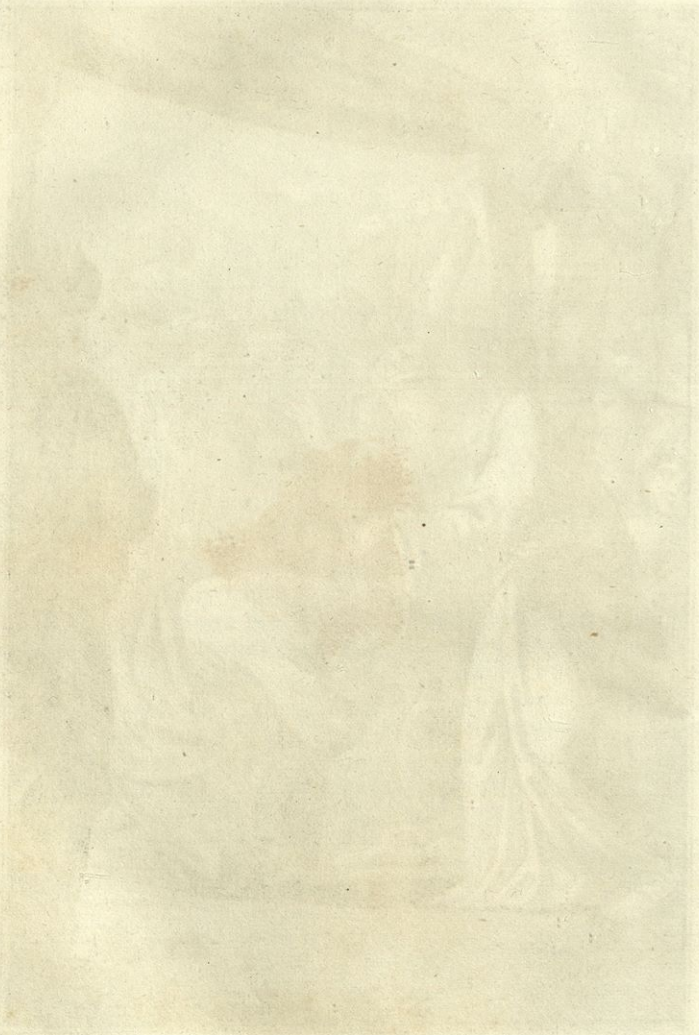

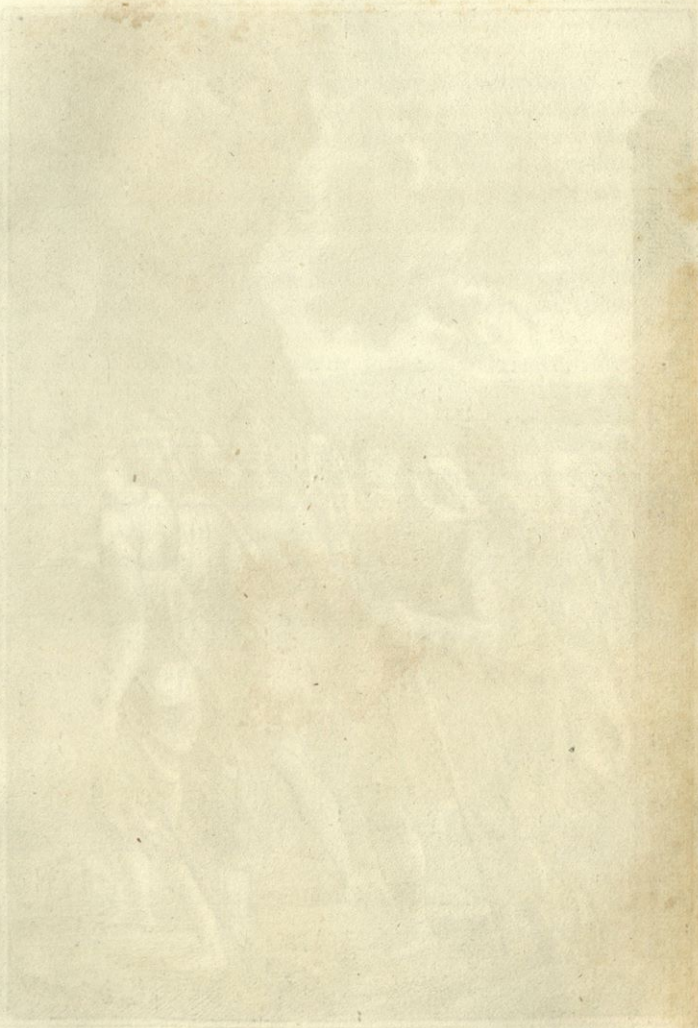

IX.

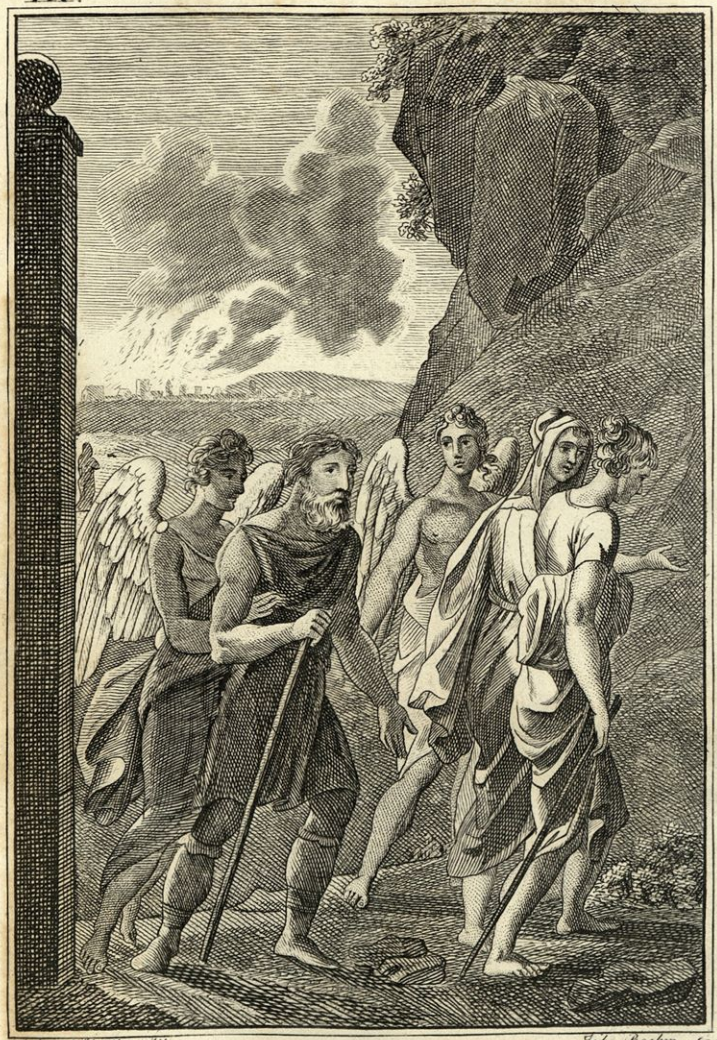

Joh. Schindler. del:

Joh. Boehm. Sc:

terdovratniki in samopridneži: „Kaj je meni mar drugih nesreča!“ Po Abrahamovo hočemo misliti in živeti tudi mi, če je naš bližni v kakšni nesreči, in pomoči naše potrebuje.

§. 4. Nekoga dne se Bog Abrahamu prav ljubeznivo razodene. Abraham sedi pred dverami svojega šotora v senci pod drevesom. Bilo je opoldne, solnce je močno pripekalo. Kar zagleda tri može priti, pa jih ne pozna. V préstèrne *) jim gre, se jim nizko priklone, in reče naj imenitnejemu izmed njih: „Gospod, če me hočeš prav razveseliti, ostani pri meni, ne ogibaj se mojega šotora. Spočite se malo tukaj pod drevesom, prej da se dalje podate. Rečejo mu: „Stori, kakor si rekel.“

§. 5. Abraham hiti v šotor in reče *Sari* svoji ženi: „Urno speči podpepelnjakov ali mlincov iz najlepše moke.“ Potler teče k čredi, odbere naj lepše tele, in ga hlapcu da. Berž ga mora pripraviti. On sam te čas prinese mleka in srovega masla, po tem podpepelnjakov in pečenko. Ves čas je pod drevesom pri njih, ter jim streže.

§. 6. Po obedi rečejo Abrahamu: „Kdè pa je Sara tvoja žena?“ Abraham odgovori: „Tam le v šotori.“ Na to reče naj imenitneji izmed njih: „K letu osorej sopet pridem. Takrat bo Sara sina imela.“ — Abraham sdaj vidi, da ti možje niso goli ljudje. Angeli so bili, ja, sam Bog se mu je v človeški podobi razodel! — *Učimo se iz tega, da dobri ljudje so ljubljenci božji, so veselje angelov, ki potrebnim radi postrežejo.*

IX. Abraham prosi za Sodomo.

§. 1. Postrežni Abraham je pôtnike malo sprevodil, kteri so proti Sodomi šli. In Gospod reče: „Bom li Abrahamu skrival, kar mislim storiti, kajti iz njegovih naslednikov se bo velik narod zaredil; po njem bodo blagoslovljeni vsi narodi zemlje! Saj vèm, da on bo svojim otrokom in njih zarodu priporočil zapovedi božje na tenko spolnovati; da Gospod zavoljo Abrahama vse dopolni, kar mu je obljubil.“ In Gospod reče Abrahamu: „Vedi, da bom hudobne

*) Naproti.

prebivavce po mestih ob Jordani pokončal.“ Abrahama prevzeme nadloga, ktera prebivavce teh mest čaka, in se prederzne za nje prositi. Rekel je: „Ako bi bilo v Sodomi petdeset pravičnih jeli bi je hotel s hudobnimi vred kazniti in pokončati, jeli bi zavoljo tih pravičnih ne prizanesel raje tudi grešnikom?“ Gospod odgovori: „Če najdem v Sodomi le petdeset pravičnih, vsemu mestu bom zanesel.“ Abraham pravi: „Glej, začel sim s teboj govoriti, dasiravno sim prah in pepel; naj tedaj še dalje govorim! Ko bi jih bilo pa le pet no štirdeset, ali samo štirdeset (pravičnih), boš li tudi razdjal mesto?“ Gospod odgovori: „Tudi zavoljo štirdeset pravičnih ne bom razdjal mesta.“ Abraham še govori: „Nikar ne zaměri, Gospod, da še dalje govorim! Kako pa, če v městi le trideset ali le dvajset pravičnih je?“ Gospod odgovori: „Tudi zavoljo dvajset pravičnih ne bom pokončal mestjanov.“ Abraham še reče: „Gospod ne zameri, da še pregovorim! Lehkič ji bo le deset pravičnih u mesti.“ Gospod reče: „Tudi zavoljo tih deset pravičnih ne bom mesta pokončal.“ Sdaj Gospod Abrahama zapusti, in Abraham se poverne domu.

§. 2. Zvečer prideta dva angelca v Sodomo, kder ju Lot v svojo hišo vzeme. Hudobni prebivavci jima gerdo zabavljajo. Lot si prizadeva jih od hudega odverniti. Ali vse Lotovo opominanje je zastonj, še vrata hočejo siloma vlomiti; alj angela potegneta Lota k sebi v hišo, zakleneta dveri, in udarita ljudi s slepotoj, da več ne morejo vrat najti. Na to rečeta angela Lotu: „Če imaš v mesti svojcov, sinove, ali hčere, ali sorodnikov, vse seboj vzemi iz toga mesta; zakaj vedi, Bog bo to mesto z vsimi njegovimi prebivavci vred s ognjem spod neba požgál.“

§. 3. Ko začne svitati, zapustijo Lot, njegova žena in njegove dve hčeri mesto, ter bežé na bližne gore. Še le pobegnuli so iz města, kar pade ogenj in goreče žveplo spod neba na hudobne mesta, in jih zažge; mesta in prebivavci v njih se pogreznejo. Slano jezéro, polno žvepla, je na tistem kraji vstalo. Ko Lotova žena ogenj čuje pokati, se ozre soper zapoved angelov po mesti, in se pomuduje pri njegovem strašnem pogini, kar ogenj tudi njo dobi; zavoljo svoje nepokoršine je v solnato soho vkamenéla.

§. 2. *Ta zgodba je za nas vèrlo podučna. Iz nje spoznamo, da je Bog milostliv, usmilen, ves dobrotliv, da ne želi smerti grešnika, temoč da se spreoberne in živi; iz nje*

X.

vidimo, da Bog hudo studi, da grešnika kaznuje. Zgled Sodomljanov nas uči, da hitro mine sreča hudobnežev, da nad njih pregrĕhe slednič vendar pravična šiba božja pridere. „Vidil sim ga“, pravi pobožen David, „hudobneža, bil je povikšan in povzdignjen, kakor cedri na Libani. Ko sim potem pa mimo šel, glej! že ga ni bilo več, iskal sim ga, pa nikoli nikder ga ni bilo najti.“ Nasproti pa je sreča pobožnega stanovitna; Bog ga v njegovem upanji ne pusti v sramoto zabresti.

Abraham in Izak.

§. 1. Abraham in Sara bila sta jako vesela svojega sina *Izaka;* bil je pobožen in pokoren. Več je prihajal, bolj je bil pobožen in bogaboječ; zatoraj je bil tudi veselje in veliko upanje svojih staršev. Pa Bog je hotel vĕro in pokoršino Abrahama skusiti, jeli bi bil pripravljen dati, ko bi Bog hotel, tudi kar ima naj ljubšega. Kar je pa Abraham imel naj dražjega, je bil pobožen Izak. Ravno tega ljubega sina, hoče Bog, da bi mu ga Abraham daroval. Koliko britko žalost je pač ljubeznivi oče v svojem serci občutil, ko je zaslišal ti božji ukaz. Ali kar Bog hoče, je Abraham voljen včiniti. Poln vĕre in zaupanja, da Bog le to hoče, kar je dobro in koristno — če ravno ljudje tega vselej ne razumijo, — pelje Abraham s težkim serdcem svojega sina na goro *Moria,* ktero mu je Bog odločil, ter vzeme dĕrv, jih naloži Izaku, on pa nese ogenj in nož. Izak, vidivši vso pripravo za daritvo, vpraša: „Oče! tu so dĕrva in ogenj, kdĕ pa je dar?“ Bridkoga serdca odgovori Abraham: „Za dar bo že Bog skerbel, ljubi sin!“ Ni mu mogel oče povedati, da je on sam tisti dar.

§. 2. Ko je na Morii že vse pripravljeno za daritvo, hoče Abraham svojega sina Izaka darovati; ali glej, angel božji zavpije: „Abraham! stoj, ne stori nič žalega mladenču! Bog je tvojo vĕro in pokoršino skusil, in vidil, da ga bolje ljubiš, ko svojega edinoga sina.“ — Ves vesél bi rad sdaj Gospodu hvalen dar zažgal. In glej v goščavi teči oven za roge zapleten. Vzeme ga Abraham, in ga daruje Gospodu v hvalen dar. Bog ponovi sdaj Abrahamu že prej

storjeno obljubo, da bo njegov zarod tako pomnožil, ko zvězde na nebi in pesek ob morji, da bo iz njegovoga zaroda *Mesia*, po katerem bodo blagoslovljeni vsi narodi na zemlji.

§. 3. *Zarès, Gospodovi sklepi so prečudni, nepresledlive njegove poti! Gospod vse lepo izpelje! Kteri Boga ljubijo, jim so vse reči k dobremu. Kar Bog stori, je prav storjeno; kor on pošlje in ukaže, je vselej dobro in koristno.*

§. 4. *Zgled pobožnega Abrahama naj nas priganja v Boga věrovati, v Boga upati in voljno spolnovati božje zapovedi, naj se nam tudi še tako težke dozdevajo. Otroci, navadite se že sdaj Boga čez vse ljubiti, z voljoj delati, kar on zapoveduje, potler bote tudi na stare dni lehko na tenko spolnovali božje zapovedi.*

§. 5. Po tej skušnji je še dolgo pobožna družina pokojno, veselo živela, dokler je Sara 127 let stara, umerla. Abraham je njivo kupil, kamor je truplo svoje žene pokopal.

§. 6. Ko je Izak štirdeset let star, ga je željel oče oženiti. Abraham je skerbel, da bi njegov Sin tako ženo dobil, ktera se Boga boji, in božje zapovedi spolnuje. Pošle tedaj svojega zvestoga hlapca Eliezera, da bi njegovemu Sinu tako ženo poiskal. „Idi“, reče Abraham Eliezeru, „in izberi ženo mojemu Sinu, pa ne med malikovavci, temoč med hčerami moje rodbine.“ Hlapec vzame deset velbludov *) izmed Abrahamove črede, jih otovori s brešnom **) in z mnogimi darili za nevesto in njene stariše, ter gre v Mesopotamio, rojstno deželo svojega gospodarja, v mesto Haran. Ednoga dne zvečer doide do tega mesta.

§. 7. Eliezer ostane pri studenci, kamor so mestne hčere po vodo hodile. Bogá je klical na pomoč, da bi svoj opravek dobro opravil. Molil je: „Prosim te, o Bog, bodi mi na pomoč, da dobim dobro, pobožno nevesto sinu mojega gospodarja. To mi bodi znamnje tvoje volje: Ktera devica, ko jo prosim, mi bo dala piti, in bo tudi še moje velblude napojila, ona bo naj bolja nevesta za Izaka.“ Še ni zmolil, ko pride deklica iz mesta po vode k studencu, in prošena poda ne samo Eliezeru piti, nego napoji tudi njegove velblude. Ta divica se Eliezeru s svojoj ponižnostjo in postrežnostjo prikupi. Obdaril jo je s zlatimi uhankami in jo vprašal: „Hči, čegava si? Ali je prostora prenočiti na domu tvojega očeta?“

*) Velblud = kamela; **) brešno = strošek, jed za popotnico.

XI.

Deklica odgovori: „*Rebeka* sim, Batuelova hči.“ Eliezer je Boga hvalil, da je ta deklica ravno iz Abrahamove rodbine.

§. 8. Berž dirja deklica domu, in pové vse to. Imela je tudi brata, *Labana* po imenu. Ko vidi Laban pri sestri zlate uhanke in zapestnice, in sliši, kaj vse pripoveduje, hiti k možu, in mu reče: „Prijatel božji, kaj zunaj stojiš? Berž poidi v hišo! Pospravil sim vse in tudi kamelam prostora naredil.“ Eliezer pove, zakaj da je poslan, in reče: „Ali mi hočete svojo hčer, Rebeko, nevesto dati za Izaka?“ Mu odgovore: „Spoznamo, da je to volja božja, kteri se ne bomo ustavljali.“ Eliezer poklekne, in zahvali s veselim serdcem Boga, da mu je tako dobrotlivo pomogel Abrahamovo naročilo doveršiti. Eliezer in Rebeka se domu verneta z nekaj deklami vred, ktere je Rebeka za svojo postrežbo seboj na Kanaansko vzela. Prav mirno, veselo sta Izak in Rebeka živela.

§. 5. *Bog vlada dostikrat čudovito človeške prigodbe, pa vselej po svojih brez konca môdrih, dobrotlivih sklepih. Nekatere neznatne okolšine v našem življenji se nam zdi, da se le naklonijo, *) pa ne naklonijo se, temoč Bog jih obrača in vlada nam na korist.*

XI. Izak in Jakob.

§. 1. Izak imel je dva sina, *Ezava* in *Jakoba;* bila sta po duši in telesi eden od drugega močno različna. Ezau bil je ves dlačen, kosmat, divji, čemerliv, prešeren; rad je na lov zahajal. Jakob je bil pohleven, tih; rad je ostajal doma, izvolil si je krotko pastirsko življenje, pri tom je pa tudi svojej materi pomagal; zato ga je raje, ko Ezava imela.

§. 2. Nekda pride Ezau ves truden iz šume; **) velika lakota ga ima. Jakob je baš ***) lečno kašo kuhal, zatoraj mu Ezau reče: „Daj mi to jed, in dam ti svoje pervenstvo“ (to je: pravice pervorojenega). Jakob hoče tega gotov biti, zato Ezavu reče: „Priseži, da mi prepustiš pervenstvo.“ Ezau, ki ni hotel svoje želje ukrotiti, poterdi svojo obljubo

*) Nakloni se = nakluči se, nameri se. **) Šuma, goša, les, gojzd. ***) Baš, ravno.

s prisegoj, jě in ne pomisli, da bi utegnil svoje obljube s časom kesati se.

§. 3. Večkrat so nastali med bratoma prepiri, kajti Ezau je svojoj čemernostjo in divjim zaderžanjem pogon daval. Ali popolno sovraštvo še le med jima nastane, ko je Rebeka mlajemu sinu Jakobu blagoslov pervenstva skusila zadobiti. Ko naimer Izak na stare dni oslepne in čuti, da se mu konec življenja bliža, reče Ezavu: „Pojdi na lov, moj sin! če kaj vloviš, mi jěd napravi, kakoršno věš, da jo rad jěm. Po tem te bom blagoslovil, prej da umerjem.“

§. 4. Ko Rebeka to sliši, pregovori Jakoba, da si ovije roke in goli vrat s kozličovnoj, da obleče Ezava naj lepše oblačilo, nese po divje pripravljenoga kozliča očetu, ter ga prosi za blagoslov pervenstva. Izak je jědel, blagoslovil Jakoba, kteroga je Ezava mislil, in rekel: „Bog ti daj roso z neba in rodovitno deželo, žita in vina obilno. Narodi naj ti služijo, tvoji bratje naj ti bodo pokorni. Gorje mu, kteri ti hudo želi; blagor mu, kteri ti dobro želi.“

§. 5. Ko Ezau domu pride, in očeta za blagoslov prosi, je na svetlo prišlo, da je oče že Jakoba blagoslovil. Kajti Ezau, kar se je zgodilo, prenarediti ni mogel, in je bil že prej svojemu bratu pravico pervenstva za lečno kašo nepremišljeno prodal; bi bil moral vse to voljno poterpeti. Alj Ezau za tega del razserden žuga v jezi svojega brata umoriti.

XII. Jakob in Ezau.

§. 1. Pred serdom divjega brata mora Jakob od doma pobegnuti. Šel je na Mesopotamsko. Na tej poti mora pod milim nebom prenočiti. Kamen si dene pod glavo, ter zaspi. V sněh se mu Bog prav prijazen razodene. Vidil je lestvo, *) ktera je od zemlje do neba segla; božji angeli hodijo po njej gor no dol. Verh lestve je vidil Boga sloneti, kteri mu reče: „Jaz sim Bog, ki me je tvoj ded Abraham molil, in me tudi tvoj oče Izak moli. Zemljo, na kteri spiš, bom tebi in tvojemu zarodu dal, in iz njih zaroda bo Mesia

*) Lestva, lojtra, gred.

XII.

Joh. Schindler del. J. Gerstner sc.

XIII.

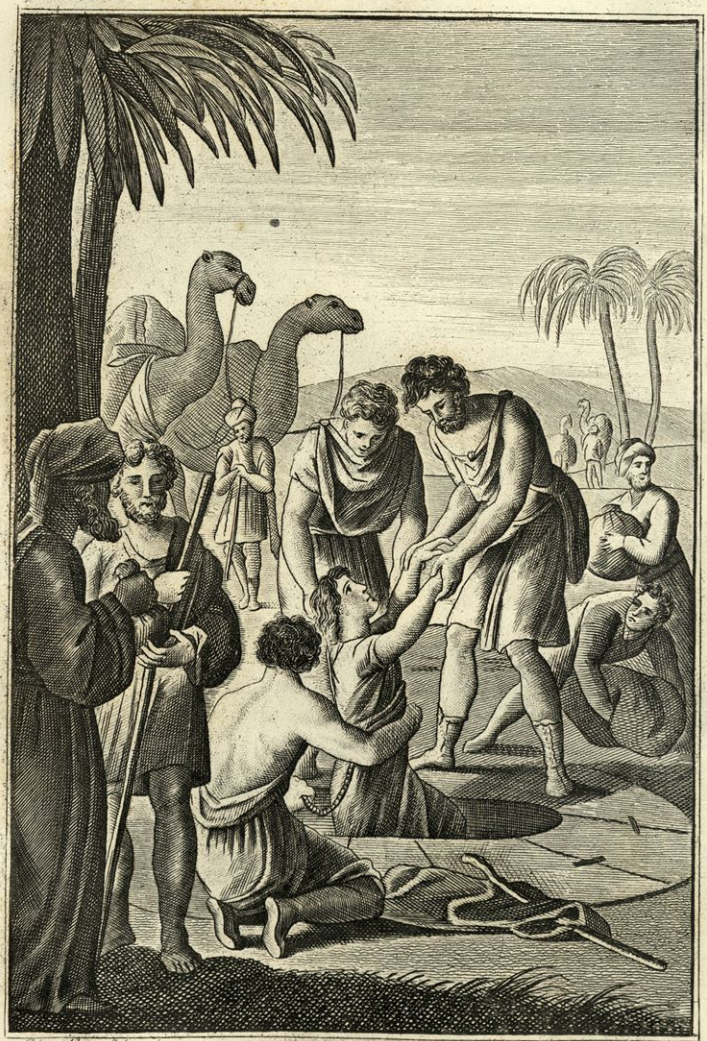

rojen. Sprevodil te bom v tujo deželo, iz katere te bom spet zdravega nazaj pripeljal v hišo tvojega očeta, ako boš le vedno moje zapovedi spolnoval.“ Jakob iz spanja prebudivši se, reče ves vesel: „Zares tu je tudi Bog nazočen; tega nisim vedel, božja hiša je tu in vrata nebeške!“ Kamen, kojega je imel pod glavoj, postavi za spomin po konci, ter ga s oljem oblije. Po tej nebeški prikazni poterdjen Jakob zauplivo veruje, da ga Bog tudi v tujini varoval in blagoslovil bo; zakaj Bog je povsod nazočen.

§. 2. Jakob je služil 20 let pri svojem stricu Labanu, kteri ga je terdo imel; torej je sklenul se poverniti v svoj rojstni kraj. Kadar se je kraju približal, v kojem je Ezau stanoval, mu pošle sporočnikov in lepih darov njega potolažit. Sporočniki se povernejo Jakobu povedat, da mu Ezau na proti pride in pa 400 mož z njim. Jakob se zboji, in razdeli svoje ljudi in živino v tri razdele; in ko vidi Ezaua priti, se mu sedemkrat do tla prikloni; Ezau pa Jakoba objame in poljubi, in obadva se veselja jokata.

§. 3. *Vedno zaupajmo v Boga, kakor je zaupal Jakob. Bog nam bo voditel in oče tudi v tujini, kdèr nam ne bodo mogli stariši ne s besedoj ne s djanjem pomagati. Saj Bog je povsod pri nas, dasiravno smo daleč od svojih starišev, ali zapuščeni od svojih znancov od svojih prijatelov; le vedno bodimo pobožni, bogaboječi, da bodemo božje pomoči, božjega varstva vredni. „Zroči Gospodu svoje pote, upaj v nja; on bo vse prav naredil.“*

XIII. Jožef in njegovi bratje.

§. 1. Jakob je imel dvanajst sinov. Naj mlajša med jimi bila sta *Jožef* in *Benjamin*. Jožef bil je očetu naj dragši, kajti je bil zares verli in pobožen, nikdar se ni udeležil naopačnosti in grehov svojih starejih bratov. Ravno zato mu oče, da mu zavoljo njega lepoga zaderžanja veselje včinijo, pisano suknjo omislijo. Za toga del ga začnejo brati sovražiti in čertiti. *Ali pa smemo komu za lepšega oblačila voljo nevošlivi biti, in ga sovražiti?*

§. 2. Jožef ima nekdaj dvoje sanje, s katerimi si je še huje sovražtvo svojih bratov na glavo nakopal. Od sedaj mu

nikdar več lepe besede ne dajo, še prijazno pogledati ga ne moreje več. „Zdelo se mi je“, pripoveduje Jožef bratom, „da režemo snopje na polji. Moji snopi so vstali in se po konci postavili, vaši snopi so pa mojim priklanjali se. Še drugobart se mi je sanjalo, da se mi solnce, měsec in ednajst zvezd priklanja.“ Zavoljo teh sanj ga bratje še bolj sovražijo, kajti so menili, da hoče Jožef njih gospod biti; še sam oče mu pravijo: „Kaj bomo lehkič jaz, tvoja mati in tvoji bratje tebi podložni?“

§. 3. Bratje so pripravne priložnosti pričakovali svoj čemer *) do Jožefa v djanji pokazati. Priložnost se jim nameri. Enkrat gredo Jožefovi brati s svojimi čredami daleč od doma. Oče so rekli Jožefu: „Pojdi in poglej, ali je vse prav pri bratih in živini, in pridi mi povedat, kaj se godi.“ Pokorn Jožef hitro gre. Kedar ga bratje od daleč priti vidijo, se v njihovih serdcih stari čemer do njega zbudi. „Vidite“, pravijo, „vidite ga, sdaj sanjač pride; ubimo ga, in verzimo ga v kako jamo, in očetu rečemo, da ga je divja zver požerla. Bodemo le vidili, čemu so mu sanje.“

§. 4. *Vidite, kam sovraštvo in maščevanje človeka zapelje, ako se jima ne ustavlja! Skoro bili bi brata umorili, ako bi jih ne bil Bog zaderžal, kteri je Jožefa za velike reči namenil.*

§. 5. Ruben, naj starji brat jih z lepoga nagovarja, in skuša od tega strašnoga sklepa jih odverniti. „Oh!“ jim reče, „nikar vendar ne oskrunajte svojih rok s kervjo svojega brata; raje ga že verzite v tisti le prazen vodnjak!“ Sam pri sebi je mislil, če ga v vodnjak veržejo, pojdem, ga izlečem, in k očetu ga nazaj popeljem.

§. 6. Neusmileni bratje včinijo, kakor jim je Ruben svetoval, potler sedejo mirni k jedi, ko bi ne bili nič hudega včinili. Ruben pa ne more med tako nečloveškimi bratmi jesti, jih zapusti, gre in misli, kako bi Jožefa otel.

§. 7. Ko bratje še južnajo, pridejo Ismaelski tergovci **), ki so šli v Egipt, in so s kojekakvoj roboj, zlasti pa tudi s sužnikami kupčevali. Tedaj reče Juda svojim bratom: „Kaj nam pomaga, če naš brat lakote umerje? Prodajmo ga raje sužnika tim le mimo gredočim tergovcem; saj je vendar le naš brat.“ Te besede se bratom dopadejo. Jožefa iz vodnjaka potegnejo, in prodajo mladenča, še le šestnajst let

*) Čemer, serd, jeza. **) Tergovec, kupčevavec.

staroga, tergovcem za dvajset srebernikov. Jožef prosi, zdihuje, se joče, ali vse nič ne pomaga; moral je iti sužnik v tujo deželo brez upanja še kedaj viditi svojega očeta.

§. 8. Ali kaj hočejo neusmileni bratje ubogemu očetu povedati? Kozliča zakolejo, Jožefovo pisano suknjo u kerv pomočijo, ter jo pošlejo vso kervavo očetu in oznanijo mu: „To suknjo le smo najšli; poglejte! ali je suknja vašega sina?“ Ubogi oče kmali spozna suknjo svojega sina, ves žalosten se začne na glas jokati: „Mojega sina suknja je! silno huda zverina je mojega Jožefa požerla!“ Jakob preterga gorno oblačilo po sebi, se obleče v resovnik, in se joče neprenehoma. Bratje, se vě, se prestrašijo nad žalostjo in jokom svojega očeta; prizadevali so si potolažiti ga, ali nič ni pomagalo. „Pustite me jokati“, jim reče žalosten oče, „jokal se bom, dokler ne pojdem za Jožefom pod zemljo.“

§. 9. *Ta prigodba je za nas verlo podučna. Iz nje vidimo prav očitno, v kake strašne pregrehe sovraštvo, pa nevoščivost pripravi. Toraj zatirajmo vsak začetek sovraštva in nevoščivosti v svojem serdci; zakaj ž jima bi se pred Bogom silno pregrešili, in ljubezni nasproti ravnali, ktero smo vsakemu človeku dolžni.*

§. 10. *Ostanite dobri, ko bi tudi vaši bratje, vaše sestre kaj hudega počenjali. Ne dajte se jim v greh zapeljati. Svarite jih raje ljubeznivo in krotko; ako se pa ne poboljšajo, starišem povejte; alj ne iz sovraštva, ne iz maščevanja, nego iz ljubezni; da jih stariši posvarijo in poboljšajo.*

§. 11. Ismaelci Jožefa pripelejo v Egipt in ga prodajo imenitnemu gospodu, kraljevomu dvorniku Putifaru. Jožef je zvesto vse opravlal, kar mu je bilo naročeno, in si je v kratkem vso ljubezen, vse zaupanje svojega gospoda pridobil, tako da mu je toti vse gospodstvo zročil. Srečno, zadovoljno je živel Jožef. Ali njegova sreča je le kratka bila. Putifarova žena, sama hudobna, misli tudi Jožefa v hudobijo zapeljati. Ali Jožef se ne da zapeljati; reče ji: „Kako bi jaz mogel včiniti takšo hudobijo nazoči Boga, kteri je povsod, kteri vse vidi; kako bi mogel grešiti soper njega!“ Žena se na to tako razčemeri, da nedolžnega Jožefa pri svojem možu zatoži, da je on hotel njo v greh zapeljati. Putifar ženi verjame, in ukaže pobožnega, nedolžnega Jožefa v ječo djati.

§. 12. Blažen, kdor ima čisto vëst, in toraj Boga prijatla; zakaj Bog ga bo rešil o svojem časi in mu pomagal!

Jožef imel je čisto vëst, zato v ječi ni obupal. Tudi v ječi je kmali toliko ljubezni pri ječarji naišel, da vse sojetnike njegovi oblasti zroči.

§. 13. Med jetniki bila sta tudi kraljevi veliki točar in veliki pekar. Oba imata enkrat sanje, zavoljo kterih sta vsa pobita. Jožef, ki je že sam veliko terplenja, veliko britkosti skusil, in je zato terpince omiloval, ju milo vpraša: „Kaj sta danas tako otožna?“ Veliki točar pripove sanje, ktere je imel, in pravi: „Sanjalo se mi je, da vidim vinsko terto s tremi mladikami. Rastila je, že odegnala, ocvetela, in grozdje na nji dozorilo. Jaz pa sim kraljevo čašo *) v rokah imel; vzemem grozd, ga ožmičem v časo in ga kralju podam.“

§. 14. Na to odgovori Jožef: „Sanje prav razlagati je božja reč. Nihče jih ne more razložiti, če nima posebnoga razodetja od Boga.“ In Jožef je imel zarës posebno razodetje božje, da je mogel sanje prav razložiti. Rekel je velikomu točarju: „Čez tri dni te bo kralj sopet u prejšno službo vzel, da mu boš sopet čaše podajal, ko prej. In kedar ti bo sopet dobro“, mu še Jožef reče, „spomni se tudi mene, pomagaj mi iz ječe, v katero sim po nedolžnem pahnjen. Hebrejec sim, iz same nevošlivosti in sovraštva v sužnost na Egiptovsko prodan.“

§. 15. Veliki pekar vidivši da je Jožef točarju sanje dobro razložil, začne tudi svoje sanje pripovedovati, rekoč: „Meni se je pa senjalo, da imam tri košare na glavi. V košari, ktera je bila na verhi, sim nesel za kralja mnogoterih jedí pekovskega dela; pa ptice so iz nje jedle.“ Jožef reče: „Čez tri dni se bo kralj tudi tebe spomnil; ali umoril te bo, in ukazal tvoje truplo obesiti, in ptice bodo meso kavsale iz tebe.“

§. 16. Tri dni potem je bil kraljev god. Veliko gostovanje je napravil kralj svojim služavnikom; pri mizi mu točar in pekar v misel prideta. Ukazal je točarja v prejšno službo postaviti; pekarja pa umoriti in njegovo truplo obësiti.

§. 17. *V tej zgodbi je mnogo haslivih naukov. — Ali bi bil pač Jožef na Putifarovem domi tako hitro pri svojem gospodi ljubezen in zaupanje naišel, ko bi se ne bil v mladih letih nekaj haslivoga naučil, ko bi marlivosti, delavnosti se ne bil privadil?*

---

*) Čaša, kupa, krožica, kozarc.

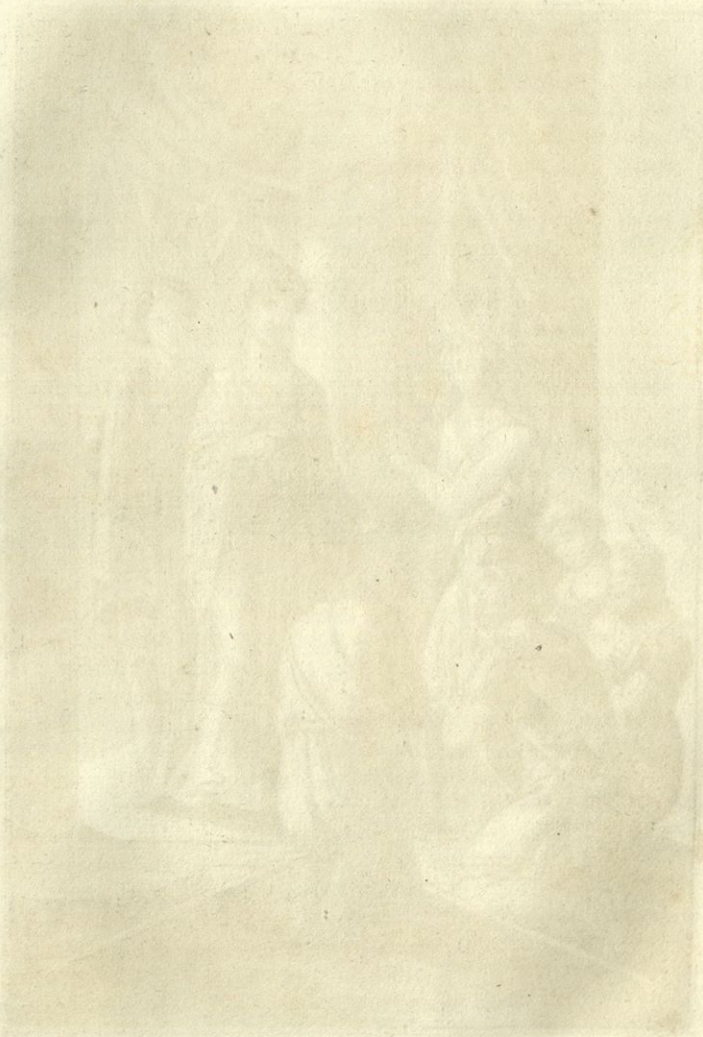

XIV.

Bl. Höfel. sc.

§. 18. *Nikoli nikdar se ne dajte drugim v hudobije zapeljati! Mislite ko Jožef prav pogosto na Boga, ki je povsod nazočen, ki vse vidi, ki vse hudo sovraži in le dobro ljubi. Jeli bi si upali nazoči starišev ali učenikov kaj hudoga včiniti? Koliko bolj se morate bojati nazoči Boga kaj nedostojnega ali nedopuščenega početi! Bojte se Boga, varujte se hudega; Boga imejte pred očmi, Boga imejte v svojem serdci, nikar v noben greh ne dovolite: in Bog vam bo vsikdar pomagal, vas tudi v stiskah in bridkostih nikoli zapustil ne bo.*

XIV. Jožef povišan; njegovi bratji pridejo v Egipt.

§. 1. Primerilo se je, da je kralj sam prav nepokojne sanje imel, kterih ni eden Egiptovskih modrianov in sanjorazlagavcov ni mogel razložiti. Točar, spomnivši se sdaj na Jožefa, reče kralju: „Izraelski sužen je v ječi, kteri je meni in velikomu pekarju sanje, ktere sva imela, razložil; po njegovej razlagi se je vse na tenko zgodilo.“ Bèrž je bil Jožef iz ječe dopeljan, pred kralja postavlen. Takrat je bil Jožef v tridesetem leti svojega živlenja.

§. 2. Kralj Jožefa prijazno nagovori rekoč: „Sanje sim imel, in slišim od tebe, da veš vse sanje prav môdro razlagati.“ Jožef mu odgovori: „Bog bo mojemu gospodu srečo naznanil.“ Faraon začne: „Zdelo se mi je, da stojim pri Nili reki. Sedem lepo rejenih krav pride iz vode, in se po bregi pasejo. Za njimi pa pride sedem gerdih slokih krav iz reke. Sloke krave so unih sedem debelih požèrle, pa niso bile nič debeljše. V tem se prebudim in mislim, kaj bi te sanje pomenile: pa si jih nisim mogel razložiti. Na to sopet zaspim, in sopet se mi je sanjalo. Vidil sim sedem polnih klasov iz ednoga stebla poganjati. Za njimi jih priraste sedem drobnih snetlivih klasov. Drobni požró polne klase, pa vendar niso bili polni.“

§. 3. Jožef odgovori: „Oboje sanje so ednoga pomena. Sedem debelih krav in sedem polnih klasov pomeni sedem rodovitnih let, koje bo Bog poslal v Egipt. Za jimi pa pride sedem nerodovitnih let, ko po vsem Egipti nič ne poraste, in se bo vsa obilnost rodovitnih let pojedla. Svetujem ti te-

daj, kralj, poišči umnega moža, ki bo obilnost bogatih let v žitnice spravljal, da bo ob dragoči kaj jesti.“

§. 4. Kakor razlaga sanj, ravno tako tudi te modri sovet kralju toliko dopade, da je koj rekel: „Kdě dobimo koga, da bi bil kakor ti od Boga razsvitljen?“ Reče tedaj Jožefu: „Ker ti je Bog vse razodel, kar si govoril, bomli mogel naiti môdrejega moža, in tebi ednakega? Ti bodi čez mojo hišo, in vse ljudstvo naj sluša tvoje ukaze; samo v kraljevem sedeži bom vikši od tebe.“ Na to izsneme kralj svoj perstan, in ga Jožefu na perst natekne; ga v belo tenčico obleče, kakoršno so preroki deželе nosili, mu obesi zlati lanec *) okoli vrata, ga reče v kraljevi kočii po městi peljati, in pred jim klicati: „Deželni oče je te le! vsak mu skaži pokoršino in čast; on je deželo otél.“

§. 5. Tako je bil Jožef počasten in povišan. Bog je tako hotel! Pa mnogi ljudje, ktere Bog odobroti in osrěči, pozabijo njega in prejetih dobrót se prevzemejo, napihnejo, se povdajo svojim hudim željam in strastim. Takši ni bil Jožef. Vedno pobožen, ponižen se v svoji sreči ni prevzel; vsakemu je ponižen, prijazen. Hodil je po deželi, žito je kupoval in ga v žitnice spravljal.

§. 6. Kako dobrotlivo je Jožef po svojih modrih naredbah za vso deželo skerbel, se je posebno v hudih letinah pokazalo. Ne le po Egiptovskem, tudi v okolnih deželah je prihajala velika lakota, ali v Egipti se je lehko pomagalo, kajti je bilo mnogo žitnic polnih žita. Žitnice se sdaj odprejo; ne samo Egipčanom, nego tudi drugom narodom se je žito prodavalo.

§. 7. *Kdor zmirom pobožen, bogaboječ ostane, mu bo na zadnje gotovo dobro. To vidimo nad Jožefom. Njegovo terplenje, njegove bridkosti so ga k sreči, h kraljevi časti pripeljale. Nadloge so ga priganjale, da je Boga zmirom bolj ljubil, in toliko bolj terdno v Boga zaupal, kajti je bil od bratov prodan, v ječo pahnjen, od vsih ljudi zapuščen. — Navadite se, vsako terplenje, ktero vas zadene, vsako zlo, ktero se vam priměri, poterpežlivo, prenašati, potem zmirom bolji prihajati, Boga dalje bolj ljubiti, na Boga bolj zaupati, njegovi sveti volji dalje bolj pokornim biti. Bog nam gotovo vse nadloge le za naš hasek pošle. Ali ni moral tudi Jožef*

*) Lanec, veriga, ketina.

po ternjevi poti iti, da je otel vso deželo, da je bil dobrotnik, ohranitel svojega očeta in svojih bratov?

§. 8. Tudi po Kanaanskem, kdèr so Jožefov oče in bratje živeli, je nastala huda dragoča. Ko Jakob zvè, da je v Egipti žita na prodaj, pošle svojih deset starejih sinov tje, žita kupit; le Benjamina naj mlajega sina je pri sebi zaderžal. Pridejo v Egipt. Kakor vsim, kteri so po žito hodili, je tudi Jakobovim sinom k Jožefu naukazano. Ko se mu bližajo, se mu po navadi juternih dežel do zemlje priklanjajo. Jožef spozna kmalo svoje brate; brati ga pa ne poznajo, in tudi on se dela, kakor da bi jih ne poznal. Po tolmači je z jimi govoril, in jih vpraša: „Kdo ste? Od kod pridete?“ Mu odgovoré: „Iz Kanaanskega smo, in pridemo žita kupit.“ „Ni tako ne, ogleduhi ste; ste prišli deželo ogledovat, da bi jo z vojskoj zajeli!“ Vsi prestrašeni mu odgovoré: „Gosod, tega ne! Mi tvoji hlapci ne mislimo nič hudega. Bratje smo, sini ednoga očeta; dvanajst nas je bilo; naj mlaji brat je doma pri očetu, ednega pa ni več pri živlenju.“ — Jožef jim na to reče: „Je prav, hočem se prepričati, ali govorite resnico. Eden izmed vas naj gre domu, naj pripelje naj mlajega brata, od kateroga pravite, da je doma pri očeti. Vi drugi ste pa té čas moji jetniki.“ Potem jih ukaže vse na tri dni v ječo djati.

§. 9. Tretji dan reče Jožef brate iz ječe pred se dopeljati, in jim reče: „Po milosti hočem z vami ravnati, in vas vse, razun ednoga izpustim. Te ostane zastavljen, dokler mi svojega mlajega brata ne dopeljate.“ Sdaj si brati mislijo, kako so ravnali s Jožefom, in po Hebrejsko pravijo med seboj: „Po pravici terpimo vse to; nad svojim bratom smo se pregrešili, kajti vidili smo bridkost njegove duše, ko nas je lepo prosil, pa ga nismo uslišali! Zato je ta nadloga na nas prišla.“ Ruben jim reče: „Ali vam nisim rekel, ne pregrešite se nad mladenčem! pa niste me poslušali. Sdaj le se nam njegova kerv utepa!“ — Tako človeku huda vest tudi čez več let še pregreho očita! Kdor se krivoga vè, mora vsako nesrečo, ki ga zadene, za božjo šibo spoznati.

§. 10. Kajti je Jožef razumel svoje brate — dasiravno je po tolmači ž jimi govoril — se mu serdce od ljubezni taja; obernil se je nekoliko od njih, in se jokal; ali prišel je sopet nazaj in ukazal Simeona nazoči vsih ukleniti. Svo-

jim služavnikom pa ukaže njih vreče *) s žitom nasipati, in vsakomu denarje u vrečo nazaj djati, ktere so za žito seboj prinesli. Potem otovorijo svoje osle, pa se vernejo domu. Ko v bližni gostivnici vreče odvežejo, pa svoj denar najdejo, se silno prestrašijo, in se bojé, da jih nebi za tate spoznali.

§. 11. Grejo dalje domu. Ko pridejo k očetu, rečejo: „Oče! v Egipti kraljuje hud Gospod; ogleduhe nas je imenoval. Ko smo povedali mu, da je naj mlaji brat še doma, eden pa je že umerl, nam je zapovedal, da moramo tudi naj mlajega brata mu dopeljati. Zato je Simeona jetnika prideržal.“ Nova britkost je bila to za žalostnega očeta. „Ob vse moje otroke me bote spravili“, žalujejo stari oče. „Jožefa ni več; Simeon je v ječi; še Benjamina mi hočete vzeti?“ Ruben bi rad očeta potolažil, in reče: „Meni zaupajte brata; ako ga ne dopeljem nazaj, hočem dva svojih sinov zgubiti za nja.“ Ali Jakob se ne more pripraviti, da bi pustil od sebe naj mlajega sina, zakaj nesreča z Jožefom ga je oplašila.

§. 12. Lakota je pritiskala; žito, ktero so bili sini iz Egipta prinesli, začne pohajati; tedaj reče Jakob: „Poidite doli v Egipt, kupite žita, da lakote ne umerjemo.“ „Brez Benjamina“, reče Juda, „ne smemo priti. Dajte toraj mladenča z nami; jaz sim porok za nja, mene zanj primite.“ Jakob jim da svojega ljubega sina; s kako bridkim serdcem je svojega ljubčeka od sebe dal, si lehko mislimo. Rekel je: „Da vam bo ojster gospod v Egipti milostliv, vzemite v svojih posodah naj boljega sadja te dežele, in nesite možu daril. Vzemite tudi denarje seboj, ktere ste našli u vrečah, lehkič je kakša zmota; vzemite tudi še drugih denarjev seboj, da žita kupite dovolj. Bog vsemogočni vam daj pri možu v Egipti usmilenje doseči.“

§. 13. *Oh, koliko bridkosti napravijo zločesta**) detca svojim starišem! Kolika réva izvira velikrat iz edne same hudobije! Vsa nesreča vsa žalost Jakobova je izvirala iz toga, da so brati Jožefa sovražili, in mu jalni ***) bili! Da bi se pač mi vsakega grešnoga nagnenja varovali, in vsakega hudega dela se bali, zakaj iz hudega dela je le nesreča, je le pogublenje!*

*) Vreča, žakel. **) Zločest, hudoben, lágoden. ***) Jálen, nevošliv.

§. 14. Jakobovi sini grejo sdaj s denarji in darmi v Egipt. Ko pridejo v Egipt, jih reče Jožef v svojo hišo peljati, in dober obed jim napraviti; hotel je naimer s temi moži obedovati. Bratje — kajti jim huda vëst še zmirom krivico očitala je — se tega silno prestrašijo; menili so, samo zato so v gospodovo hišo peljani, da jih bodo ko tatove strahovali, in v sužnost djali. Rekli so tedaj hišniku, da so denarje seboj prinesli, ktere so v svojih vrečah naišli, in niso vedeli, kako so v nje prišli. Hišnik je tolaži, rekoč: „Le brez skerbi zavoljo toga bodite; jaz sim vaše denarje že prejel, kar ste u vrečah dobili, vam je Bog dal.“ Vode jim prinese, da si noge umijejo, položi njihovim oslom, in Simeona jim iz ječe pripelje. Sdaj začnejo veselji in serčnej i prihajati.

§. 15. Ko Jožef v hišo stopi, padejo vsi pred nja na kolena, in mu podajo vsak svoje dare. Jožef jih prijazno pozdravi in vpraša: „So li zdravi vas oče?“ Potem pogleda svojega naj mlajega brata, kteri je z njim Rahelo mater imel, ter mu reče: „Bog ti daj vse dobro, sin moj!“ Pri teh besedah se mu je milo storilo nad bratom iz ljubezni do njega in se razjoče. Ko si Jožef solze obriše, se k obedu vsedejo. Benjamin dobi v znamnje posebne ljubezni Jožefove vsega petkrat več, ko drugi brati.

§. 16. Jožef ukaže svojemu hišniku: „Napolni možem vreče s žitom, kar ga ide v nje. Deni verh žita vsakomu njegove denarje, u vrečo naj mlajega pa še mojo sreberno kupo.“ Drugo jutro bratje zgodej odrinejo; nič hudega si ne domišljujejo. Še le zapustili so mestne vrata; že Jožef ukaže hišniku za jimi hiteti. Hišnik jih terdo prime rekoč: „Zakaj ste tako nezahvalni, da ste sreberno kupo, ko moj gospod iz nje pije, ukradli?“

§. 17. Brati si niso v tej reči nikakšne krivice svesti, zato rečejo: „Kaj mi bi učinili bili kaj takega, in tvojemu gospodu sreberno kupo ukradli? Umerje izmed nas naj tisti, pri kterem se kupa najde; pa še verh tega vsi drugi bodimo tvoji sužniki!“ „Tega ne“, odgovori hišnik, „le tisti bo sužnik mojega gospoda, pri kterem se kupa najde.“

§. 18. Kar se jim nemogoče zdelo je, se je resnično pokazalo; v Benjaminovi vreči bila je sreberna kupa. Od žalosti in bridkosti si bratje vse oblačila na sebi pretergajo, in vsi s Benjaminom vred se vernejo sopet v mesto. — Jožef jim reče: „Zakaj ste mi to naredili?“ Juda odgovori:

„Kaj hočemo reči svojemu gospodu? Bog je naišel krivico nad nami; zato se nam tako godi. Glej! mi vsi smo tvoji sužni!“ Jožef reče: „Kratko nikar, tega ne morem storiti, kteri je kupo ukradel, tisti bo moj sužen; vi pa idite prosti k svojemu očetu.“ Juda reče: „Gospod! jaz naj bom tvoj sužnik namesti Benjamina; zakaj jaz sim se staremu očetu poroka ponudil za nja. Če ga seboj ne dopeljemo, bo bridkost starega očeta pod zemljo spravila.“ Jožef se sdaj ne more nič več premagati. Egipčanom, ki so okoli njega, ukaže iz hiše iti, potem se razjoče na glas, in po hebrejsko reče: „Jaz sim Jožef, vaš brat! ki ste me na Egiptovsko prodali. Ali res še živijo moj oče?“

§. 19. Bratje prevelikega straha vsi oterpnjeni kar besedice pregovoriti ne morejo. Jožef jih tolaži rekoč: „Ne bojte se; ne vi, Bog me je sem poslal, da dobite jedi za živež. Zakaj dve leti ste, kar se je lakota začela v deželi, in še pet let bo, v katerih se ne bo dalo ne orati ne žeti. Bog me je za očeta postavil Faraonu, za gospoda vse njegove hiše, in za poglavarja po vsej egiptovski deželi. Hitite do mojega očeta, recite jim: Jožef vaš sin, vam sporoči: Bog me je postavil gospoda vse egiptovske dežele; doli k meni pridite. Bodite pri meni vi in vaši sinovi; jaz bom vas živil, vas, in kar vas je, vse.“ Jožef dá še vsakomu, zlasti Benjaminu, darov, in tudi očetu jih pošle; verh tega še za obložene osliče jim živeža da, in po tem jih odpravi. Pri odhodu jim še reče: „Ne kregajte se po poti zavoljo nekdanjega; vse naj se pozabi.“

XV. Jakob pride v Egipt.

§. 1. Kralj je zaslišal, da so prišli Jožefovi bratje v Egipt. Tega vesél, ukaže Jožefu, po starega očeta in njihovo rodovino poslati, in jim v Egipti posebno deželo odkazati, kder bodo za svoje črede dovolj paše imeli.

§. 2. Bratje pridejo domu, in povejo očetu: „Jožef vaš sin še živi, in gospoduje čez vso egiptovsko deželo!“ Jakob jim ne verjame. Ko mu pa vse od kraja povejo, in vozove pokažejo, da se popelje v Egipt, se razveseli, in poln veselja zaupije: „Dosti mi je, da le še moj sin Jožef živi!“

XV.

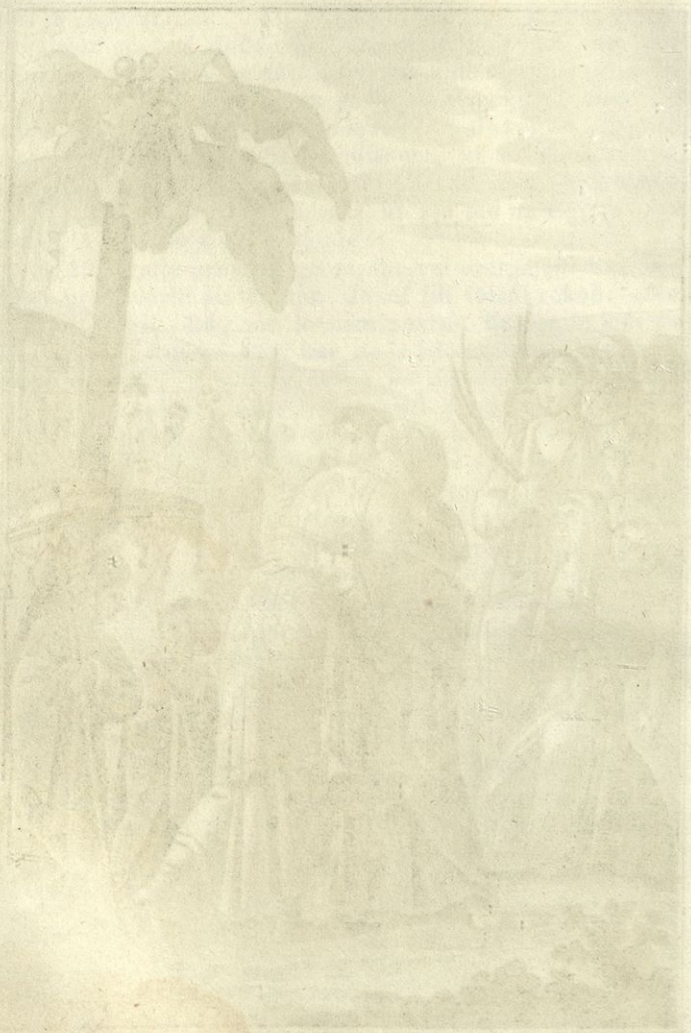

XVI.

Schindler del. Weinrauch sc.

Dobri starši nimajo večega veselja na zemlji, kakor da svoje otroke srečne vidijo.

§. 3. Rad je šel pobožen starček v Egipt, da Jožefa svojega priserčnega sina še enkrat vidi, prej da umerje. Precej se z vsoj svojoj rodbinoj, in vsimi svojimi čredami na pot napravi. Na meji kanaanske dežele je še Jakob Bogu dar daroval, in Bog mu je v prikazni govoril: „Pojdi v miru na Egiptovsko. Iz tvojih otrok bom storil veliko ljudstvo. Tudi ti bo Jožef s svojimi rokami oči zatisnil. Nekdaj bom tvoj zarod sopet iz Egipta nazaj peljal, in jim kanaansko deželo lastino dal, kakor sim obljubil Abrahamu in Izaku.“

§. 4. Približavši se Jakob velikomu mestu egiptovske dežele, pošlje Judata svojega sina pred seboj, Jožefu njegov prihod napovedat. Jožef se svojemu očetu v kraljevem vozu naproti pelje. Ko očeta od daleč zagleda, plane iz voza, in sprejme svojega očeta s velikim poštovanjem. Jakob hiti svojemu ljubemu sinu v naročje, ga objema, ga celuje, *) in od veselja se joče, ter pravi: „Sdaj pa rad umerjem, da te le vidim še enkrat!“

§. 5. Jožef, dasiravno gospod egiptovske dežele, se ne sramuje očeta, timveč pred kralja jih pelje s svojimi brati. — *Neumni, napuhnjeni otroci se sramujejo svojih nizkih staršev in sorodnikov. Le grešnoga, nepoštenoga življenja se mora človek sramovati. Jeli mu ni še le čast, če kdo svojim ukom in verlim zaderžanjem iz nizkega na visok stan se povzdigne?*

§. 6. Jožef je po kraljevi zapovedi svojemu očetu in svojim bratom selo na Gošenskem odkazal, v naj lepšem kraji Egipta, kder so za svoje črede dosti paše dobili, in jih je obilno preskerbel z vsim, česar jim je treba bilo.

XVI. Jakob blagoslovi svoje sine in umerje.

§. 1. Jakob je po tem še sedemnajst lèt živel, in je umerl, ko je bil 147 lèt star. Ko se približuje njegova smert, pošle po svojega sina Jožefa. Jožef pride, pa dopelje tudi

*) Celovati, poljubati, kuševati.

svoja dva sinka, *Efraima* in *Manaseta*, k staremu očetu. Jakob slišavši, da je njegov ljubi Jožef prišel, povzeme vso svojo moč, se sklone na postelji blagoslovi njegova sinka, in jima še nekaj naroči. „Bog vsemogočni“, še reče, „mi je v prikazni razodel, da bo kanaansko deželo mojim potomkom za lastino dal. Kedar tedaj sopet va njo pridete, razdelite si jo med seboj. Ta dva Jožefova sina vzemem za svoja sina.“ — *Judatu* je še posebej napovedal, da iz njegovega roda bojo kralji dežele in *Mesia* rojeni.

Moč ga sdaj zapusti, poravna se nazaj na posteljo, in mirno v Gospodi zaspí poln vëre na božje obljube.

§. 2. Vsi se jočejo. Jožef je svojemu očetu med bridkimi solzami oči zatisnil, in ga na Kanaanskem v pokopališči preddedov slovesno pokopal.

§. Po smerti očetovi so se bratje bali, da bi Jožef za voljo krivice, ktero so mu storili, nad njimi ne maščeval se; zato ga še enkrat prosijo odpuščanja, kajti so menili, da jim je Jožef do sdaj le zavoljo očeta zanašal. Jožef jih potolaži rekoč; „Nikar se ne bojte; hudo ste mi namenili; pa Bog je tisto v dobro spremenil, kajti me je povišal, kakor sdaj vidite, da bi veliko ljudi pri življenji ohranil. Ne bojte se; vas in vaše otroke bom preživel.“ S toj obljuboj potolaženi in poveseljeni se njegovi bratje vernejo na Gošensko.

§. 4. Jožef je zares, kakor do sdaj, skerbel za svoje brate. Deželo je zvesto in umetno gospodoval, tako da je kralevo prijaznost in ljubezen ljudstva do smerti užival. Po smerti očetovi je živel 54 let, in v 110. letu svoje starosti umerl. Vsi so ga obžalovali in dolgo časa po tem je bilo Jakobovim potomkom v Egipti prav dobro.

§. 5. *Nad Jožefovimi brati vidimo prav očitno, kolika muka je huda vest. Huda vest je zares ogenj, ki nikolj ne ugasne, je červ, ki nikolj ne pogine. Kedar vas tedaj mika in vleče kaj hudoga storiti, mislite si: zavoljo hude slasti, zavoljo časnoga dobička bi pa jaz bolečine hude vesti v svojem serci terpel? — bi ne mogel več s veselim sercom k Bogu, svojemu očetu, pogledovati, svojega terplenja mu ne tožiti, za prejete dobrote ga ne po otročje hvaliti? Kako naglo je prešlo divje veselje bratov, koliko časa je pa huda vest jih pekla! Radi odpustite, ako vas kdo razžali. Kdor svojemu bližnomu ne odpusti, tudi ne sme upati, da bode mu Bog odpustil njegove grehe.*

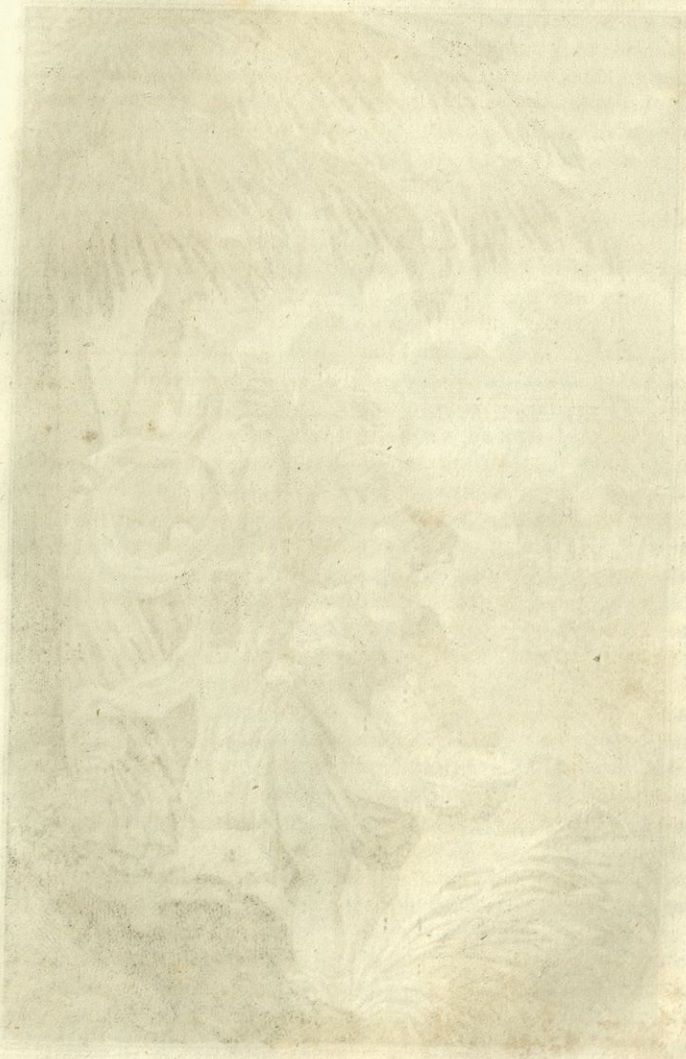

XVII.

§. 6. *Jožef je mirno in veselo umerl; njegov spomin so dolgo ohranili v svojih sercih vsi, kteri so ga le poznali. U večno življenje je vzel seboj veselje, da je tukaj svojemu bližnomu bil na pomoči. Če tudi vi želite kedaj mirno umreti, svojemu bližnomu, ko Jožef, radi pomagajte. Že v mladosti prav mnogo koristnoga naučite se; privadite se dela in marlivosti; resnično bližnega ljubite. Le po tem boste veselo živeli, blaženo umerli, in ohranil se bo vaš spomin dolgo med ljudmi.*

XVII. Mojzes rojen na kraljevem dvoru.

§. 1. Po Jožefovi smerti so Izraelci *) v Egipti tako namnožili se, da se je eden pozdnjejih egitovskih kraljev bojati začel, Izraelci bi utegnili kdaj sovražnikom Egipta pridružiti se, in vso deželo si osvojiti. Zato je sklenil Izraelce zatirati. Po ceglovnicah in na polji morajo sila hudo tlako in pretežke dela opravljati. Oglednike je jim postavil, da so jih k delu priganjali, in dostikrat neusmileno mučili. Alj Izraelov narod se je po božji obljubi tudi pod hudim zatiranjem množil. Ko s tim ni mogel kaj opraviti, ukaže vse novorojene Izraelske fantiče u vodo pometati. — Ali Boga je treba bolj poslušati kakor ljudi, posebno če kaj očitno hudobnega zapovedujejo. Zato se ni tudi povsod neusmileni, pregrešni kraljevi ukaz spolnoval.

§. 2. Nekaj časa po tem, ko je neusmileni kralj ukazal Izraelske mladenčke u vodo pometati, je bil *Mojzes* rojen, kteroga je Bog v to namenil, da bi zatirano ljudstvo iz sužnosti Egipčanov rešil. Njegova mati ga je cele tri mesce v svoji hiši skrivala. Pa sdaj ga nič več ne more Egipčanom prikrivati. Iz bičevja tedaj splete cenjico, jo znotre zasmoli, položi dete va-njo, in dene cenjico pri kraji Nila v ločje. Otrokova sestra se mora od daleč ustaviti, in gleda, kaj se bo s otrokom zgodilo.

§. 3. Mojzesa je hotel Bog za velike reči ohraniti; zato ga je pred toj smertjo obvaroval. Kralova hčer pride k

*) Izraelci se imenujejo Jakobovi potomki, kajti Jakobu se je tudi Izrael rekalo.

vodi kôpat se, pak zagleda cenjico. Precej ukaže edni svojih dekel po njo iti. Ko jo odpre, zagleda otroka v njej, kteri je vekal. Kraljevi hčeri se smili, in reče: „Oh, te je Izraelskih otrok eden!“ Sklenila je to dête pri življenji ohraniti, in odgojiti ga. Otrokova sestra stopi sdaj k njej, in ji reče: „Hočeš, da grem, in tebi pokličem eno hebrejsko ženo, koja bo dête dojila? Kraljeva hčer ji reče iti, in deklica urno teče po svojo mater. Mati pride; kraljeva hčer ji reče: „Vzemi toga otroka, in redi mi ga, da odraste.“ — Pač je bila mati vesela, da je njeni otrok ne samo pri življenji ohranjen, nego tudi celo od kraljeve hčere ji v rejo dan.

§. 4. *Bog vselej svoje misli in sklepe izpeljati vé, če jih tudi ljudje ovreti skušajo. Kralj je bil ukazal vse novorojene Izraelske mladenče u vodo pometati, pri vsem tem pa je bil Mojzes pri življenji ohranjen, kajti je imel svoje zatirano ljudstvo rešiti. Prav mirno smemo tedaj in tudi moramo pri vsih prigodbah svojega življenja v Boga zaupati; zakaj brez božje volje ne bo nevolje, ne bo nesreče, on nas lehko iz vsih nevarnost reši.*

§. 5. *Kako ljubeznivo želijo stariši zrediti svoje otroke! Noben trud jim ni prevelik, da bi le svoje otroke pri življenji, pri zdravji ohranili, jih časno in večno srečne storili. O da bi si pač vsi otroci to k sercu vzeli, da bi svojim starišem za te dobrote vse dni svojega življenja zahvalni bili! Kteri otrok svojim starišem ljubezen in skerb s nehvaležnostjo in bridkostjo povračuje, si pač ne smé obetati božjega dopadenja, zakaj Bog zapové: „Poštuj očeta in mater, da boš dolgo živel, in da ti bo dobro na zemlji.“*

§. 6. Ko Mojzes nekoliko odraste, ga kraljeva hči k sebi vzeme, ga da na kraljevem dvori rediti, in mnogih učenost Egipčanov učiti. Do svojega štirdesetoga leta je Mojzes ostal na kraljevem dvori. Ednoga dne gre Mojzes v tisti kraj, kder so njegovi deželani, Izraelci prebivali. Mojzej vidi, da egiptovski hajduk nekoga revnoga Izraelca neusmileno pretepa. Mojzesa popade tak sèrd, da je Egipčana ubil. Drugi dan gre sopet k svojim rajakom, in vidi, da se dva Izraelca med seboj prepirata. Mojzes se poskusi za zatiranca, unemu pa očita njegovo neusmilenost. Te pa je bil hud nad Mojzesovim svarjenjem, in reče: „Kdo te je sodnika čez naju postavil? Ali bi morebiti tudi mene rad ubil, kakor si včeraj Egipčana?“

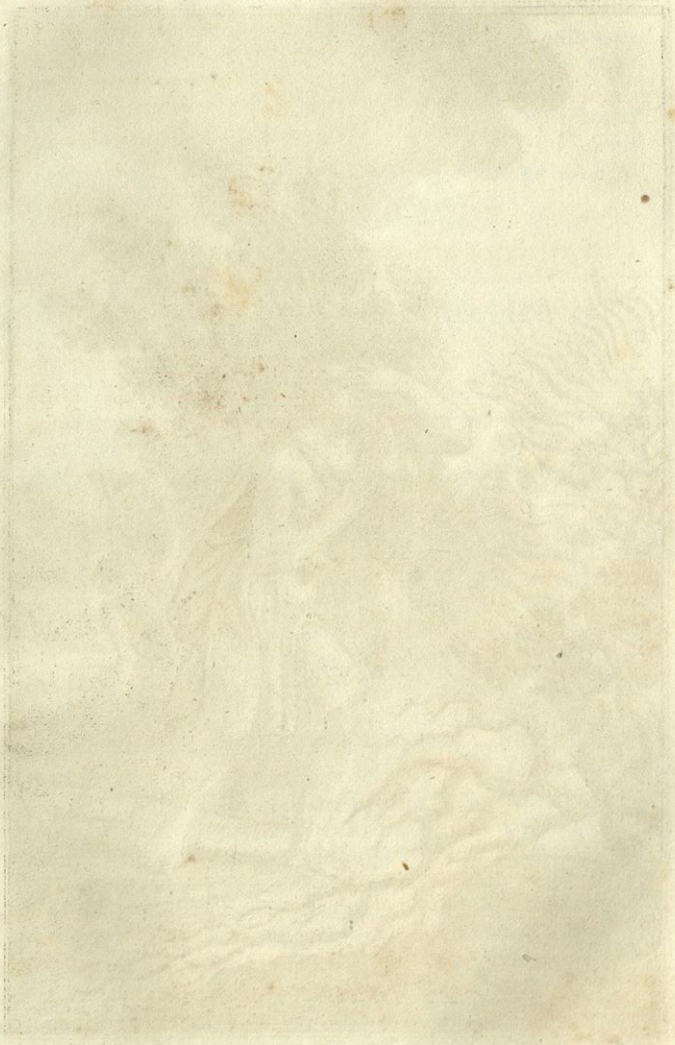

XVIII.

J. Schindler del. J. Gerstner sc.

§. 7. Mojzes se tega prestraši, in bojal se je, da bi se to kralju ne povedalo. Za nja ni bilo varno dalej v Egipti ostati; zbežal je na Madiansko, ktero ni bilo Egiptovskomu kralju pod oblasti. Ondi pride Mojzes k svojemu tastu *Jetru,* ki je duhoven bil v Madiani. Jetro mu zroči svoje crede, in mu svojo hčer *Seforo* v zakon da.

§. 8. *Dasiravno je Mojzes na kraljevem dvori v obilnosti živel, vendar le svojih stiskanih bratov ni pozabil. V sreči in obilnosti moramo vedno na potrebe svojih bratov misliti, in jim pomagati, ali saj težave jim pomanjšati.*

XVIII. Mojzes poklican Izraelce iz Egipta rešiti.

§. 1. Mojzes je pač pogostoma mislil na revo svojih rojakov na Egitovskem, in željel jih je rešiti. Ali od nikoder ni imel upati, da bi ljudem se to kdaj zgoditi moglo. Pa kar ljudem nemogoče, to je Bogu mogoče.

§. 2. Ednoga dne Mojzes na gori *Horeb* pase Jetrove ovce. Gospod Bog se mu prikaže v gorečem germi, kteri pa ni zgorel. Mojzes gre bliže germa gledat, kaj bi to bilo; ali glas iz plamena mu reče: „Ne hodi bliže! Izuj svoje črevle, zakaj te kraj, kder ti stojiš, je sveta zemlja.“ Glas še dalje govori: „Jaz sim Bog tvojega očeta, Bog Abrahama, Bog Izaka in Bog Jakoba.“ Mojzes poln svetega straha si zakrije obraz. Glas božji še pravi: „Vidil sim nadlogo svojega ljudstva v Egipti, slišal sim njegovo upitje. Izpeljati jih nočem iz Egipta v dobro, prostorno deželo, v kateri mleko in med teče. Pojdi, jaz te hočem k *Faraonu* poslati, da ti moje ljudstvo, Izraelske otroke iz Egipta peljaš.“

§. 3. Mojzes se šteje nevrednoga te ukaz spolniti, in se boji iti pred kralja v Egipt, rekoč: „Kdo sim jaz, da bi k Faraonu šel, in Izraelsko ljudstvo iz Egipta peljal?“ Ali glas božji mu reče: „Ne boj se, jaz bom s teboj.“ Mojzes praša: „Kaj hočem Izraelcom reči, kdo da je tisti, ki me pošle do njih?“ Glas odgovori: „Jaz sim tisti, ki je, je bil, ki zmirom bo; reci jim tedaj: Té, kateri je (Večni), me je k vam poslal.“ Mojzes bi se bil rad znebil tega božjega ukaza, in reče: „Nihče mi ne bo verjel, da se mi je Gospod

prikazal.“ Glas božji reče: „Kaj deržiš v svoji roki?“ Mojzes odgovori: „Palico.“ Glas reče: „Verzi jo na tla.“ Jo verže in v kačo se je spremenila. Gospod mu reče jo prijeti; ko jo prime, je bila spet palica. Gospod mu sopet reče: „Deni svojo roko v nederje.“ Mojzes jo dene; ko jo izleče, je roka vsa gobova. Gospod mu reče: „Deni jo sopet v nederje.“ Ko jo iz nederja vzeme, je bila vsa čista.

§. 4. Mojzes se še dalje izgovarja, in pravi, da ni zgovoren, da se mu jezik spotika. Ali Gospod mu odgovori: „Kdo je usta človeku storil, kdo je muteca in glušca, videočega in slepoga naredil? Ali ne jaz? Pojdi tedaj, in jaz bom v tvojih ustih; in te bom učil, kaj imaš govoriti. *Aron,* tvoj brat, ti bo v Egipti naproti prišel, in te sprevajal; on bo govoril, ti pa čudeže delal. Moč ti bom dal, storiti mnogo čudežev. Kralj se bo sicer ustavlal, pa slednič bo ljudstvo vendar pustil peljati.“ — Mojzes se sdaj uda božjemu povelju, in gre v Egipt. Aron mu pride naproti, kajti je tudi njemu Bog ukazal pred kralja stopiti, in mu rečti naj Izraelce izpusti.

§. 5. *Mojzes je spoznal velike težave svojega poklica, in je le malo v svojo moč zaupal. Ne smemo se preveč na svojo moč zanašati, nikoli ne misliti, da nam ne more spodleteti. Mojzes je bil pokoren božjemu povelju, ter je zaupal v božjo pomoč, dasiravno je vidil veliko težav. Tako moramo tudi mi pri svojih dobrih sklepih Boga pomoči prositi, v božjo pomoč zaupati, s božjoj pomočjo pridno, stanovitno delati. Človek si misli, Bog pa stori.*

§. 6. Mojzes in Aron stopita po božjem ukazu pred Faraona, in mu rečeta: „Tako pravi Gospod Bog Izraelski: Spusti moje ljudstvo iz svoje dežele, da mi daruje v pušavi.“ Kralj ves prevzeten odgovori: „Kdo je ti gospod, da bi jaz moral njegovo besedo poslušati? Ne poznam tega Gospoda, in tudi ljudstva ne pustim.“ Odsihmal je kralj ljudstvo še huje stiskal, kajti je menil, ljudstvo še premalo ima opraviti, da si je zato zmislilo Bogu darovati. Še bolj so sdaj Izraelci pod stiskovanjem zdihovali. Zato Mojzes in Aron pred kralja sopet stopita, ter ga vnovič prosita, naj Izraelce izpusti. Kralja prepričati, da je zares Bog ukazal ljudstvo v pušavo peljati, dela Mojzes čudeže. Pa kralj se ne da omehčiti.

§. 7. Sdaj pridejo nad Egipt mnoge šibe božje. Vsa voda v Egipti se po božjem ukazi na kerv premeni, ribe v

njej poginejo, nihče ne more več vode piti. — Mnoge živali, žabe, krastače, komarji, obadi nadlegujejo in mučijo ljudi in živino; po polji, po hišah jih je bilo vse živo, nihče se jim ubraniti ne more. — Strašna kuga živino mori. — Tvorovi in bule se na ljudeh in na živini izpišijo. — Ali vse te šibe kralja ne omehčijo, da bi bil izpustil Izraelce. Mojzes tedaj strašno točo napové, in kralja opomne, naj nikar ne pusti na pašo gnati živine, ktero mu je kuga pustila; sicer mu jo toča pobije. Drugi dan je zares rožlala taka toča, da je vso zelenjavo na polji končala, da je tudi ljudi in živino pod milim nebom pobila.

§. 8. Kralj pošle po Mojzesa in Arona, in obljubi ljudstvo spustiti, naj le toča neha. Toča je nehala, kakor je Mojzes obljubil; ali ko se zvedri, kralj že sopet ni hotel spustiti ljudstva. — Na to pride po božjem ukazi brez števila kobilic, ki vso deželo pokrijejo. Vse so pokončale, kar je toči ostalo; nikder zelenoga listja na drevji ne ostane; ne zelene trave na zemlji. — Po tem nastane po vsem Egipti takša tema, da še opoldne človek človeka ni vidil.

§. 9. Te stiske bi bile pač morale kraljevo terdovratnost omehčiti, in ga primorati Izraelce spustiti, da bi le svojo deželo obvarval toliko nesreč. Ali stiske so ga le tako dolgo pretresale, dokler so terpele. Ko je nehala stiska, se je skujal, in ljudstva ni hotel spustiti. Le posledna strašna stiska, ki je njemu samemu prav do živega segla, ga primora ljudstvo spustiti. Vsi pervorojeni, tudi kralov starji sin, so po Egipti edno noč pomerli. Pri Izraelcih pa ni kar eden umerl. Mili jok je bil po vsem Egipti.

§. 10. Ko kralj zve, da so pervorojeni sini edno noč po hišah pomerli, pošle nagloma do Mojzesa ukaz, naj se le hitro s Izraelci iz dežele vzdigne. Izraelci so tudi odhod že pričakovali; po Mojzesovem ukazi bili so vsi na pot pripravleni. Izraelci se nemudoma podajo na pot; 600,000 mož — razun žen in otrok — jih gre iz Egipta.

§. 11. *Človeka pvederznost nič ne premore soper božjo moč. To vidimo nad egiptovskim kraljem. Milostlivi Bog je spervoga majnše, potler dalje veče šibe poskušal, ker Bog noče smerti grešnika, nego da se spreoberne in živi. Ako pa ljudje terdovratni v svojih grehih ostanejo, se pri vsem božjem opominanji ne poboljšajo; je Bog dovolj mogočen tudi cel svet grešnikov kazniti. To smo vidili pri občem potopi;*

to je Bog pokazal nad hudobnimi Sodomljani; to vidimo tudi iz te prigodbe.

§. 12. *V stiski je kralj obetal spustiti ljudstvo; berž ko je stiska odlegla, se shujal. Temu kralju je mnogo ljudi ednakih. V nadlogah in težavah delajo naj lepše sklepe, obetajo in obetajo poboljšanje; berž ko jim nadloge in težave odleknejo, tudi že pozabijo, kaj so sklenili in obljubili. Nekteri ljudje le malo kda mislijo na Boga; v nadlogi se ga spomnijo; kakor hitro pa neha nadloga, Boga tudi že pozabijo. Takši se dajo le s hudim terplenjem zmodriti in poboljšati.*

XIX. Velikonočno jagnje. Mojzes pelje Izraelce skoz rudeče morje.

§. 1. Mojzes je pred strašnoj nočjo Izraelcem ukazal: „Zakolite jagnje, spečite in pojejte ga do čista. S jagnetovoj kervjo zaznamite hišne podvoje in nadverje. To jagnje jejte stojé, podpasani, palico v rokah, črevle na nogah. Vse prihodne čase naj vam bo to velik god.“ Temu godu se je reklo *Velika noč;* Izraelci so ga vedno obhajali na spomin, da je Bog njihove očake čudovito iz Egipta rešil, in njihove pervorojene uno strašno noč pri živlenji ohranil.

§. 2. Mojzes pelje sdaj Izraelce na *Kanaansko,* alj ne po bližnem poti, kteroga jim Bog kaže. Proti *rudečemu morju* jih pelje, pred katerim se Izraelci ustavijo. Faraon to zvé, in misli, da so Izraelci zaišli; toži se mu sdaj, da je toliko delavcov pustil iz svoje dežele. Sklene jih sopet nazaj prignati, kajti je mislil, da med gorami mu ne morejo uiti. Se vzdigne s svojoj vojskoj, dere za Izraelci, in v treh dneh jih doide.

§. 3. Strah in trepet prevzeme Izraelce. Pred seboj imajo rudeče morje, po obeh stranih stèrmo pečovje, za seboj egiptovsko vojsko. Začnejo karati Mojzesa rekoč: „Kaj si mislil, da si nas peljal iz Egipta; veliko bolje je bilo Egipčanom služiti, kakor v pušavi umreti.“ Mojzes nagovarja maloserčno ljudstvo, rekoč: „Nikar se ne bojte; Bog bo nad vami veliko čudo delal: Gospod se bo za vas bojeval.“

XIX.

§. 4. Bog je Izraelcom pot kazal, po dnevi v podobi *meglenoga,* po noči *ognjenoga stebra.* Za Izraelci se oblak na zemljo spusti; jim razsvetluje noč, Egipčanom pa je temen tako, da pred temotoj ne morejo Izraelcov viditi. Mojzes se k Bogu z molitvoj obèrne, in Bog mu ukaže palico nad morjem iztegniti. To iztegne, in vode se razgèrnejo. Vzdigne se goreč veter, ki je celo noč pihal, in morje do suhega posušil. Izraelci grejo po sredi suhega morja; zakaj voda je stala kakor stena na njih desni in levi strani. Ko Faraon to zvě, po divje z vsoj svojoj vojskoj za Izraelci v morje plane. Ali, ko so Egipčani v sredi morja, iztegne Mojzes opet svojo palico čez morje, in glejte, vse Egipčane morje zagèrne. Mojzes poln serčne zahvale je s ljudstvom vred Bogu hvalno pesem zapel, častil neskončno dobroto, ktero je Bog nad njim in Izraelci pokazal. „Hvalimo Gospoda", je rekel Mojzes na ves glas, „preslavno se je njegova moč pokazala nad nami. Vergel je konja in jezdica v morje!"

§. 5. *Faraon je mislil, da so Izraelci zaišli in da jih bo sopet dobil v svojo oblast; ali ravno v tem je najšel svojo smert. Ko hočemo drugim škodovati, si sami naj bolj škodimo. — Dasiravno smo u velikih nadlogah in nevarnostih, nikar ne obupajmo. Ako je Bog s nami, kdo bo zoper nas?*

§. 6. Mojzes pelje sdaj Izraelce po pušavi naprej. Čez nekaj mescev bi lehko bili na Kanaansko prišli; ali prej da smejo v obljubleno deželo, morajo opustiti svojo divjačino, terdovratnost in nepokoršino, morajo reda in pokoršine navaditi se.

§. 7. Od rudečega morja so Izraelci uže tri dni hodili, in vode ne najdejo; slednič pridejo v kraj, kder je vode, ali grenka je bila, in piti je ne morejo. Kmalo začne ljudstvo godernjati: „Kaj bomo pili?" Gospod Bog pokaže Mojzesu lés, kteroga je u vodo položil, in je sladka postala.

§. 8. V pušavi niso imeli mesa, kteroga so v Egipti navadili se, zmenjkalo jim je živeža, kar so ga iz Egipta seboj vzeli: zato so želeli sužnji biti v Egipti, da bi jedli mesa. Nad Mojzesom so godernjali: „Da bi bili pač v Egipti ostali!" Mojzes reče: „Dreve bo vam Gospod mesa, in zjutra kruha do sitoga jesti dal."

§. 9. Kar je Mojzes napovedal, se je spolnilo. Še tisti večer prileti čuda prepelic, ktere so po šotorih Izraelcov tako nizko fèrfrale, da so jih nalovili, kolikor so hotli.

§. 10. Drugi dan najdejo zemljo okoli celoga šotora z z malimi zèrni natrošeno. Prašali so se: „*Manhu?*“ To je po našem: „Kaj je to?“ Mojzes jim odgovori: „Glejte, to je kruh, kteroga je vam Gospod jesti dal. Sledni naj od tega toliko nabere, kolikor ga tisti dan potrebujete, nič si ga za drugi dan ne prihranujte. Dokler bote v pušavi, ga boste vsakdan, razve sabote, na zemlji dobili; zato si ga pred sabotoj tisti dan še enkrat toliko naberite, zakaj sabota je počinek gospodov, in vam bodi svet dan.“ Ta jed, ki so jo Izraelci skozi štirdeset le v pušavi uživali, se *mana* imenuje. Bile so majhine, okrogle, bele zèrnica, v ustih sladke kot medena potica ali gibanica.

§. 11. Izraelci so dalje šli, in pridejo do gore Horeb, kdèr se je Bog Mojzesu v gorečem germi bil pokazal. Ondi jim sopet vode zmenjka. Soper Mojzesa godernjajo: „Zakaj si nas iz Egipta izpeljal, da bi ti nas, naše otroke, našo živino s žejoj pomoril?“ Bog reče Mojzesu: „Vzemi seboj starašine ljudstva, pojdi ž jimi do gore Horeb, vdari s šiboj na skalo; in voda bo iz nje tekla, da ljudstvo pije.“

§. 12. *Dobrotlivi Bog, je Izraelce v pušavi čudovito pri življenji ohranil. Bog tudi za nas dobrotlivo skerbi. Vsak dan nam dá, česar nam je treba, pa še več nam, kakor potrebujemo: njegova dobrotlivost je večna. Bodimo Bogu le prav zahvalni in v nadlogi le terdno zaupajmo na Boga! Ali kolikokrat smo Bogu ravno tako nezahvalni, ko so bili nekdaj Izraelci; kolikokrat pozabimo njegove dobrote in zgubimo vse zaupanje v njegovo pomoč, kedar bridkosti nad nas priderejo!*

XX. Bog da Izraelcem zapovedi.

§. 1. Tretji mesec po odhodi iz Egipta pridejo Izraelci u veliko pušavo do gore *Sinai;* tu jim je Bog hotel *deset zapovedi* častito oznaniti. Bog zapove Mojzesu: „Pojdi doli k ljudém, očisti jih danas in jutre, in naj svoje oblačila operejo. Naj bodo pripravljeni na tretji dan; zakaj na tretji dan bo Gospod nazoči vsega ljudstva na gori Sinai doli stopili.“

§. Ko prisvita tretji dan, se gora Sinai začne kadit. Grom in blisk oznanujeta nazočega Bogá, temen oblak po-

XX.

Schindler del. Blas. Höfel, sc.

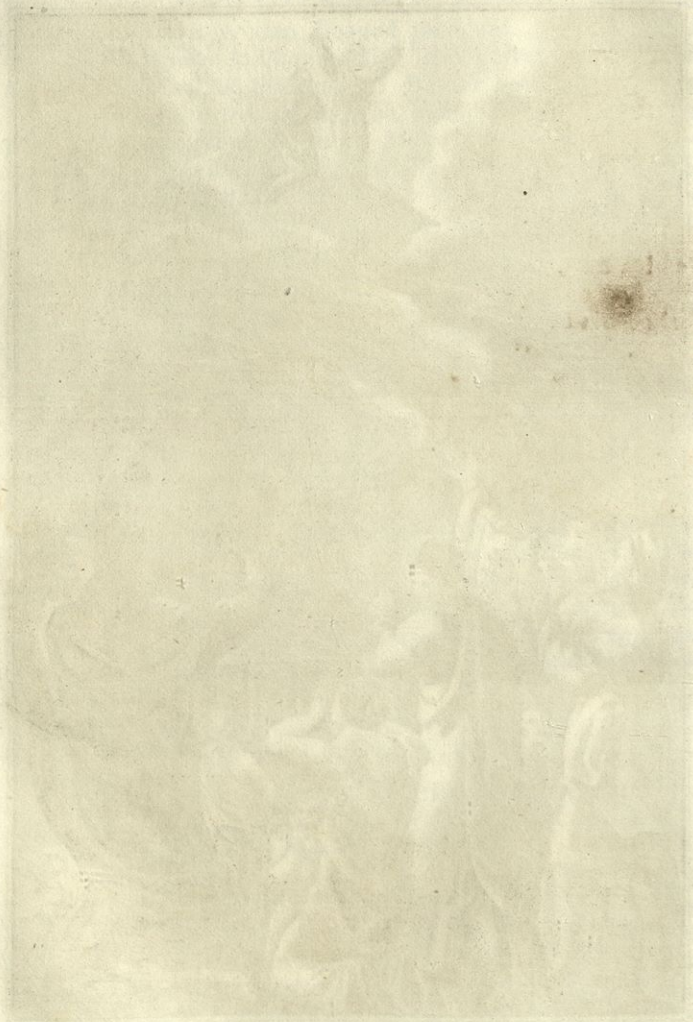

kriva goro. Mojzes pelje ljudstvo iz šotorov, in je postavi ob gori; ljudstvo sliši razločno oznanovati deset božjih zapovedi. Bog govori:

1. Jaz sim Gospod, tvoj Bog, ki sim te rešil iz egiptovske dežele, in hiši sužnosti izpelal. Ne imej tujih bogov zraven mene.

2. Ne imenuj po nepridnem imenu Gospoda svojega Boga.

3. Spomni se, da boš dan Sabote posvečeval. Šest dni delaj, in vse dela opravi; ali sedmi dan je Sabota Gospoda tvojega Boga; te dan ne delaj ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne tujec, ki je v tvoji hiši.

4. Poštuj svojega očeta in svojo mater, da boš dolgo živel na zemlji.

5. Ne ubijaj.

6. Ne prešestuj.

7. Ne kradi.

8. Ne pričaj po krivim soper svojega bližnega.

9. Ne želi svojega bližnega žene.

10. Ne želi svojega bližnega hiše, ne hlapca, ne dekle, ne živine, ne ničesar, kar je njegovega.

§. 3. Vse ljudstvo je slišalo glas božji, in je vidilo bliske. V trepeti in strahi je stalo pod goroj. Rekli so Mojzesu: „Govori ti z nami, in poslušali te bomo; naj Gospod nikar z nami ne govori, da kje ne umerjemo.“ Mojzes reče ljudstvu: „Ne bojte se; zakaj Gospod je prišel le, da bi skusil vas, in da bi njegov strah pri vas bil, da bi vi ne grešili. Na to gre Mojzes na goro v oblak, v katerem je Bog nazočen bil.

§. 4. Bog je dal Mojzesu še druge zapovedi za Izraelce postavim: naj tujcu s nikar krivice ne delajo, vdov in sirot ne zatirajo, slepcu spotik ne stavijo, da bi padel nad jimi; naj pred sivoj glavoj vstanejo in starčke časté; naj zgubleno živino sovražnika nazaj peljajo; naj s sužniki počloveško ravnajo, naj bližnega vsake škode varjejo, naj mu storjeno škodo sopet popravijo.

§. 5. Tudi je Bog Mojzesu zapovedal, naj Izraelci vsako leto tri velike praznike obhajajo. Pervi praznik naj posvečujejo na spomin rešenja iz egiptovske sužnosti, in da je njih pervorodjenim prizanesel. Te praznik se imenuje

Velikanoč. Drugi praznik naj svetijo petdeset dni po velikonoči. Ti dan naj Bogu pèrvino svojih pridelkov — to je pèrve snope — zahvalen dar prinesejo; zato se ti praznik *žetni* ali *binkoštni* praznik imenuje. Te praznik naj tudi obhajajo na spomin, da jim je Bog na gori Sinai zapovedi dal. Tretji praznik naj obhajajo, kedar pospravijo vse poljske pridelke, da se zahvalijo za nje. Te praznik morali so obhajati v šotorih iz košatih vej v hvaležen spomin, da so njihovi preddedi štirdeset let v pušavi v šotorih prebivali in od Boga čudovito ohranjeni bili. Te praznik se imenuje praznik *šotorov* ali *podšotorna obletnica.*

§. 6. Ko Mojzes pride, in sbranim starašinam ljudstva božje zapovedi oznani, obljubi vse ljudstvo na tenko spolnovati je, rekoč: „Vse bomo storili, kar je Gospod govoril.“ Mojzes napravi pod goroj altar, in reče na njem Bogu darovati. Pokropil je bukve, v katerih so bile zapovedi božje zapisane, in ljudstvo s kèrvjo dara rekoč: „To je kèrv zaveze, ktero je Gospod za vse te zapovedi z vami storil. Kakor vi sdaj častito obljubite božje zapovedi tenko spolnovati; tako vam Bog obljubi pomoč soper vaše sovražnike, rodovitnost zemlje in srečo, če boste vedno po poti njegovih zapovedi hodili; če pa od njegovih zapovedi odstopite, bodo huda letina, dragoča, žold in druge nesreče priderle nad vas.“

§. 7. *Kako srečni bi bili pač lehko Izraelci bili, ko bi zapovedi božje bili na tenko spolnovali! — Kako srečno bi tudi mi živeli, ko bi neprenehoma po božjih zapovedih ravnali!*

§. 8. Ko je bil Mojzes po božjem ukazi še enkrat na goro šel, in se je štirdeset dni na nji mudil, začnejo Izraelci godernjati in rečejo Aronu: „Naredi nam bogov, da se pred nami nosijo; kdo vè, kaj se je Mojzesu prigodilo, kateri nas je iz egiptovske dežele izpeljal.“ Aron jim privolji. Njih mnogi mu prinesejo zlate uhanke in druzega zlata; Aron jim iz zlata tele naredi. Vse ljudstvo sdaj kliče: „To so tvoji bogovi, Izrael, kteri so te iz Egipta pripeljali!“ Malikovavsko ljudstvo je temu maliku na čast daritvo napravilo, je jedlo od darovanoga mesa, pilo, in vesele pesme prepevalo.

§. 9. Mojzes prejemši zapovedi božje na dve kameniti tabli zapisane, pride iz gore. Zagledavši ljudstvo malikovati ga jeza zgrabi, ob tla poči table, da se na kose razdrobite. Vse je ukazal pomoriti, kteri so z malikovanjem pregrešili

se soper pravoga Boga, kteroga so ravno prej obljubili častiti in moliti.

§. 10. *Aron je bil preslab, in je pregrešnim željam ljudstva privolil. Iz vse moči se ustavlajmo, kedar se kaj od nas hoče, kar je božjim zapovedim soper.*

§. 11. *Kako nestanovitni, omahlivi so se Izraelci pokazali! Ali preglejmo, če ni to tudi naša slabost. Kolikokrat delamo naj bolje sklepe, in obetamo Bogu poboljšanje, alj čez malo dni pozabimo sopet, kar smo sklenili, pa se povernemo v svoje prejšne pregrehe. Čujmo tedaj vedno nad seboj, Boga pomoči prosimo, da na poti poboljšanja stanovitni ostanemo.*

§. 12. Mojzes gre tretjokrat na goro in prime od Boga zraven dveh drugih kamenitih tabel — na kterih je bilo deset zapovedi zapisanih — tudi še veliko drugih postav, po kterih naj se pri Izraelcih služba božja napravi in opravla. Ko Mojzes pride iz gore, ostermijo nad njim Izraelci; njegov obraz naimer se je svetil.

§. 13. Mojzes oznani sdaj Izraelcem, da hoče sam Bog jim kralj biti, in jih vladati; zato si bo tudi med njimi kraj izvolil, kteri bo za nja prebivališe, za Izraelce pa očitno znamenje nazočega Boga. Te kraj je bil velik šotor, *šotor zaveze* imenovan. Tri predele je imel: *preddvor*, *svetiše*, *presvetiše*. Preddvor je bil velik prostor na štiri ôgle, okolj in okolj obdan s pregrinjali, ki so visele na srebernih drogih. V preddvori je bil oltar za darove. V drugi predel, v svetiše so smeli le duhovni iti, da so božjo službo opravljali. V njem bil je zlat *svečnik* s sedmimi svetili, zlata *miza* s dvanajstimi kruhi in kadilni *oltar*. V presvetiše je smel iti le veliki duhoven enkrat v leti na den sprave; tudi Mojzes je v nja šel, če je hotel od Boga kake ukaze dobiti. V presvetiši bila je *skrinja zaveze* s *tablama* božjih zapovedi.

§. 14. Za opravlanje službe božje je Mojzes po božjem ukazi izvolil *velikega duhovna*, *duhovne* in *levite* ali *služavnike*, ki so pri darovih pomagali. Za duhovne služavnike bil je odločen rod *Levi*. Mojzes je po božjem ukazi tudi pesebne oblačila odločil, ktere so imeli duhovni, kedar so službo božjo opravlali. Ko je bil šotor zaveze ves napravlen, se je nad nja oblak spustil, kteri je Izraelcem do sih mal pot kazal; ti oblak je bil Izraelcem znamenje nazočega Boga in božje pomoči. Kedar se je oblak znad šotora

na kviško vzdignil, so šotore pobrali, in dalje šli; dokler je pa oblak nad šotorom zaveze plaval, je tudi ljudstvo v svojem stani ostalo.

XXI. Bronasta kača. Izraelci ostanejo 40 let u pušavi. Mojzes umerje.

§. 1. Ko so Izraelci že celo leto po pušavi dalje pomikali se, in že pervi velikonočni praznik obhajali, pridejo slednič do gor, ki so na meji kanaanske dežele. Mojzes pošle dvanajst oglednikov, ednoga naj imenitniih vsakoga roda, deželo ogledat, kakošna da je, kako bi se naj ložeje v njo prišlo. Ogledniki se povernejo, hvalijo sicer lepoto, rodovitnost dežele; svoje govorenje poterdit, prinesejo velik grozd na drogi; ali deset mož Izraelce straši, da za voljo toliko velikih mest in za voljo tolikih prebivavcev se ne da v deželo priti. To Izraelce oplaši tako, da popolnoma pozabivši na božjo pomoč, se hočejo nazaj verniti v Egipt. Jozue in Kaleb sta sicer opominjala obupno ljudstvo, naj zaupa v božjo pomoč; Bog, ki vas je rešil iz egiptovske sužnosti, bo vam tudi pomagal deželo dobiti pod svojo oblast. Pa vse opominanje je zahman; še le kamenjati so ju hteli.

§. 2. Pri tej priči se božje veličastvo v oblaki nad šotorom prikaže. Bog reče Mojzesu: „Štirdeset dni so bili ogleduhi v kanaanski deželi, 40 let naj se toraj to terdovratno ljudstvo po pušavi potika. Vsi, kteri so bili ob izhodi iz Egipta čez 20 let stari — razve Jozueta in Kaleba — bodo v pušavi pomerli.“

§. 3. Izraelci morajo še 38 let po pušavi potikati se, prej da so smeli iti v obljubleno deželo. Ko niso vode imeli v pušavi, so godernjali nad Mojzesom in Aronom. Mojzes in Aron gresta v šotor, se veržeta na obraz in prosita Boga vode, da bi potihnilo godernjanje ljudstva. Gospod reče Mojzesu: „Sberi ljudstvo, udari s palicoj na skalo, in vôde vam bo dala obilno.“ Mojzes reče nezaupno: „Ali nam bodo pač te suhe skale mogle dati vôde?“ Mojzes dvekrat udari in veliko vode privre iz skale. Na to reče Bog Mojzesu in

XXI.

Aronu: „Kajti mojim besedam nista verjela, in sta ljudstvi izgled nezaupnosti dala, ne bota tega ljudstva v obljubleno deželo peljala.“

§. 4. Izraelsko ljudstvo se je hoje po pušavi in mane jësti naveličalo. Začeli so godernjati, rekoč: „Niti kruha, ne vode v pušavi, in ta prazna hrana (mana) nam že dostaja.“ Bog pošle zato ognjenih kač nad ljudstvo, ktere so jih veliko pičili, in so umerli. Prišlo je torej ljudstvo k Mojzesu prosit, rekoč: „Grešili smo, da smo soper Gospoda in tebe mermrali; prosi, naj nam sopet kače odvzame. Mojzes je molil za ljudstvo, in Bog mu je rekel: „Stori bronasto kačo, ter jo na visok kol obesi. Kdor se bo piknen na njo ozerl, bo živel.“ Tako se bo zgodilo. Ova kača je bila podoba Odrešenika na križi.

§ 5. Štirdeset let so Izraelci po pušavi potikali se; sdaj pridejo sopet na meje kanaanske dežele. Mojzes pokliče Izraelce pred se, jih prijazno, milo opomene, naj spolnujejo zapovedi božje; jim vedno pomoč obljubi od Boga, ako le Bogu zvesti ostanejo, naproti pa jim prěti naj strašneje šibe, ako se k malikom obernejo. Mojzes jim prepové s nevernimi ljudstvi tovaršiti se, da jih ne zapeljajo v malikovanje Še enkrat jih prav živo spomni na božje dobrote, potem jih opomene, naj Boga ljubijo in Bogu zvesti ostanejo. Po božjem ukazi Mojzes Jozueta odloči vojvoda Izraelskemu ljudstvu, gre na visok hrib Nebo, iz katerega je rodovitno kanaansko deželo pregledal. Na hribi je umerl v 120. leti svojega življenja. Vse ljudstvo gā je obžalovalo.

§. 6. Prav po očinsko je Mojzes pred svojoj smertjo Izraelcem lepe nauke dajal. Nič toliko ni želel, kakor da bi Izraelci tudi po njegovej smerti vedno pravega Boga častitlivo molili; da bi zvesto spolnovaje božje zapovedi, časno in večno srečni bili. *Ako vas vaši stariši pred smertjo ljubeznivo opominajo, globoko si vtisnite njih posledne besede v svoje serca; spolnujte jih na tenko. Ti nauki so vam naj boljši del, vas časno in večno osrečijo.*

§. 7. *Mojzes je do slednoga zdihleja neutrudno delal za srečo, za blažnost Izraelcov. Zato je pa tudi mirno umerl. Želimo srečno umreti in brez straha pred božjo sodbo stopiti: spolnujmo na tenko dolžnosti svojega stana, in zapomnijmo si ti nauk: „Živi vedno tako, kakor si boš na smertni postelji želel, da bi bil živel.“*

XXII. Jozue pelje Izraelce v obljubleno deželo, in vžuga Jeriho.

§. 1. *Jozue,* nastopnik Mojzesov, je Boga zvesto častil, in va-nj terdno zaupal. Ljudstvo je zaupalo na Jozueta, kajti je poznalo njegovo pobožnost in pravičnost. Gospod reče Jozuetu: „Ne boj se, pomagal ti bom, kakor sim pomagal Mojzesu; velike čuda bom delal po tebi; peljal vas bom v deželo, ktero sim vašim očakom dati prisegel.“

§. 2. Jozue se vzdigne, in pelje Izraelce do reke *Jordana.* Pridši do Jordana morajo duhovni s skrinjoj zaveze spredaj iti; Jozue in Izraelci pa grejo za njimi. Duhovni se vode doteknejo, Jordan se razdeli; duhovni in ljudstvo grejo s suhoj nogoj skoz nja. Jozue postavi v sredi reke dvanajst kamnov, iz drugih dvanajstih kamnov napravi v pervem stani oltar na večen spomin, da jih je Bog po suhem skozi Jordan prepelal. Od sih mal jim ni Bog nič več mane pošilal, ker na Kanaanskem je niso potrebovali.

§. 3. Izraelci so bili sdaj že v obljubleni deželi. Ali ta dežela bila je vendar v rokah mnogih malikovavskih narodov, ktere je bilo treba še le premagati. Prebivavci te dežele so gerdo malikovali; še ljudi so svojim malikom darovali, in strašne hudobije uganjali. Mera njihovih pregreh bila je polna, Bog jih noče dalje imeti v deželi, ktero je bil obljubil Abrahamu in njegovemu zarodu, da bi se tudi ovi ne zapeljali v malikovanje, da bi spoznanje in češčenje pravega Boga popolnoma iz zemlje ne zginilo. Bog toraj ukaže Jozuetu, osvojiti si deželo.

§. 4. Izraelci pridejo naj prej do *Jerihe,* ki je bilo s velikim zidovjem ogradjeno mesto. Bog reče Jozuetu: „Šest dni naj se skrinja zaveze okoli mesta nosi, enkrat na dan; sedmi dan pa pojdite sedemkrat okoli mesta, slednič naj duhovni v trobente zatrobijo, ljudstvo naj zažene vesel glas, in Jeriho vam bom v roke dal.“ Glej, duhovni zatrobijo, ljudstvo zažene vesel glas, in zidovi mesta Jerihe se na kup zasiplejo. Izraelci planejo v mesto, ga razvalijo in poderejo.

§. 5. Strah in trepet obhaja vso deželo. Izraelci se zmirom dalje pomikajo, in še več drugih mest si osvojé.

XXII.

Pet vladarov se združi, in gredo Jozuetu s svojoj vojskoj naproti. Bog pa Jozuetu zapove, naj jih serčno prime. Boj se začne pri mesti *Gabaon*, na tej strani doline *Ajalon*. Jozue s božjoj pomočjo premaga sovražnike. Sovražnik beži, Jozue hiti za jim. Na begi pritisne sovražnika strašna toča, ktera jih več pomori kakor meč Izraelcev. Izraelci jo uderejo za bežnim sovražnikom, Jozue zaupije: „Solnce ne geni se čez Gabaon, in ti mesec čez dolino Ajalon“, dokler Izraelci popolnoma ne premagajo. Jozuetova prošnja je uslišana; solnce je obstalo, zmaga je doblena.

§. 6. Več let je preteklo, prej da so si vso deželo osvojili, in vse Kanaanejce zmagali. Ko so bili deželo dobili, jo razdeli Jozue med dvanajst Izraelovih rodov. Rod Levi ni nobenega dela dežele dobil, kajti so sini tega rodu po mestih razkropleni, morali věro oznanovati in službo božjo opravlati. Zato je pa Jožefov rod dva dela dobil, ker je bil Jakob na smertni postelji Jožefova sina za svoja otroka vzel, in jima zagotovil, da bota, ko njegovi sini, obljublene dežele deležna. Šotor zaveze se je v mesto *Silo* prenesel, ktero je skoraj v sredi dežele bilo, in so Judje lehko iz vsih krajev tje shajali se.

§. 7. Ko Jozue previdi, da se mu smert približuje, pokliče pred se poglavarje ljudstva, jih še opominja, naj zvesto spolnujejo božje postave, in s malikovavskimi narodi se nikar ne obhajajo. Jih spomni še na vse dobrote, ktere so do sdaj čudovito od Boga prejemali; obljubiti mu morajo, da bodo le pravemu Bogu služili, ga častili in molili. Jozue je umerl v 100. leti svojega življenja. Zakopali so ga v lastini, ktero mu je Bog obljubil.

§. 8. *Kar Bog obljubi, se gotovo spolni. Božja beseda je sama resnica. Bog je zvest v svojih obljubah. Obljubil je Abrahamu in njegovim naslednikom Kanaansko deželo za lastino; glejte Bog jih je tudi pripeljal v njo.*

XXIII. Sodniki. Boc se oženi po Ruto.

§. 1. Po Jozuetovi smerti je šlo na huje. Izraelci — dasiravno jim Jozue prepovedel je — so vendar le ženili se s hčerami Kanaanejcov, ki so bili v deželi še ostali. Od teh so bili Izraelci v malikovanje, v mnoge hudobije zapeljani. Neverni narodi so s časom sopet namnožili se; močni so postali, ter skušajo Izraelce s bojem premagati in podjarmiti. So Izraelci — spoznavši svojo hudobijo — se poboljšali, jih je Bog rešil po hrabrih, junaških možih, ki so Izraelce soper sovražnika na boj peljali, in ga otepli. Ti močni, serčni možje se imenujejo *sodniki,* zakaj oni so sodili izraelsko ljudstvo po postavah, ktere so bile po Mojzesu dane. Sloveli so sodniki Barak, Gideon, Jefte, posebno pa junaški Simzon.

§. 2. O času sodnikov je bila v Izraelskej deželi huda dragina in lakota. Podal se je Izraelc Elimeleh s svojoj ženoj Noemi in s dvema sinoma v stransko deželo Moabitov, v kteri je nekoliko časa prebival in umerl. Sina sta Moabitove žene vzela in tudi v 10 letih pomerla. Po smerti možev se napoti Noemi v svoj domač kraj, in snehi s njoj. Na meji svoje dežele jima taša reče: „Pojdite v hišo svoje matere nazaj!“ Poljubi ju in slovo vzeme. Sinahi se na glas razjokate, rekoč: „Me greve s vami.“ Noemi jima pa le pravi: „Idite nazaj hčeri! pokaj bi s menoj hodile; saj vama ne morem pomagati. Glejte, veliko bridkosti mi je Bog poslal, in vajna reva bi mojo le množila. Orfa poslednič tašo objame in se poverne, Rut pa s Noemo gre, rekoč: „Kamor vi greste, grem tudi jaz; kder vi ostanete, naj tudi jaz. Vaš narod je moj narod, vaš Bog, moj Bog. Kder umerjete vi, naj umerjem tudi jaz; le smert naju bo ločila.“

§. 3. Noemi in Rut pridete v Betlehem, v svoj domač kraj ravno ob ječmenovi žetvi. Vboge ste bile, in Rut reče Noemi: „Ako vam je prav hočem lavkati in za ženjici klasje poberati.“ Noemi pravi: „Le idi, hči!“ Ruta gre in lavka po Bocovi njivi, kteri je bil njenemu tastu v žlahti. Boc pride na polje pogledat in vpraša, kdo bi ta lavkarca bila? Povedo mu: „Moabčanka je, ktera je s Noemo došla, ter je prosila, da naj za ženjici klasje pobera.“ Boc Ruti prijazno reče:

XXIII.

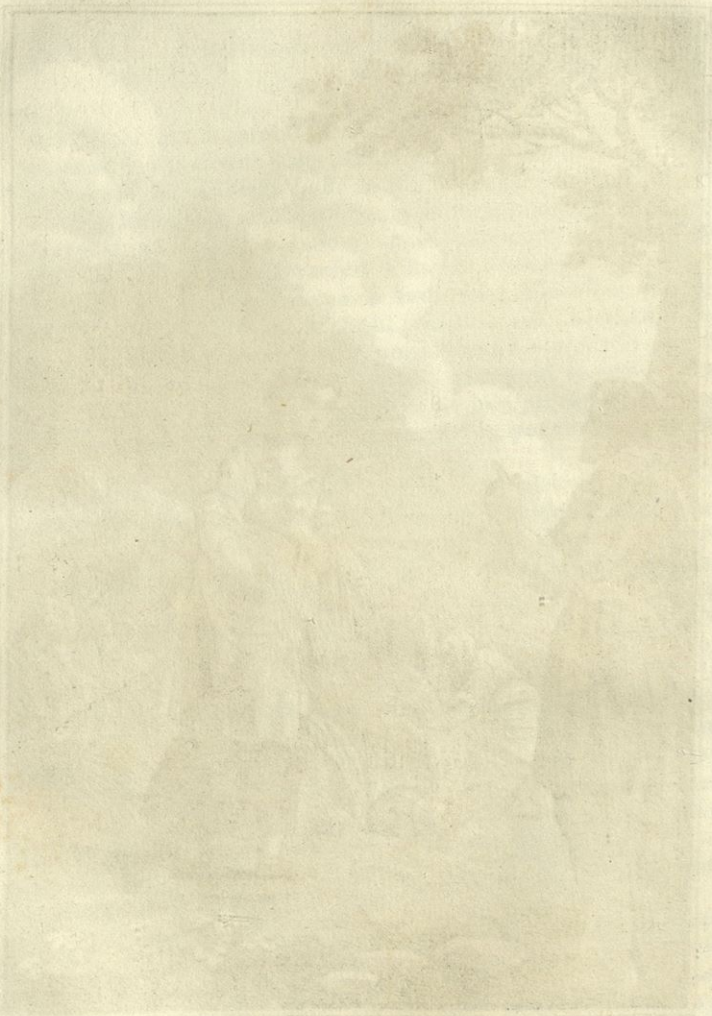

XXIV.

„Čuješ moja hčer! le na moje polje hodi lavkat; mojih dekel se derži in za njimi poberaj. Ako si žejna, pij in zajmi s mojimi ljudmi. Vem, koliko dobrega si svojej taši storila.“ Tako lepo Boc Ruto ima, ktera s svojoj staroj tašoj čedno ravna, in se po tem clo po njo oženi. Iz njunega zaroda je bil kralj David in Izveličar rojen.

XXIV. Heli in Samuel.

§. 1. Heli, veliki duhoven, imel je dva sina, ki sta bila zlo hudobna. Razuzdano sta živela, in ljudstvu slabe zglede dajala. Ljudstvo, tega žalostno, je božjo službo v nemar puščalo. Heli je vse zvědel, svaril ju je, pretivši jima, da ju Bog kaznil bo; ali huji strah jima dati, je starček premehek bil. Zato je Bog Heliu preroka poslal, da mu sporoči: „Tako govori Gospod: Izvolil sim tebe in za teboj tvoje sine velike duhovne. Zakaj tedaj svoja sina bolj ljubiš ko mene? Vzel bom duhovstvo od tvoje hiše; tvoja sina *Ofni* in *Finees* bota oba en dan umerla. Druzega zvestoga služavnika si bom izvolil, ki bo mojo voljo na tenko spolnoval.“

§. 2. Samuela si je Bog izvolil, da je njegovo voljo na tenko spolnoval. *Ana*, njegova pobožna mati si ga je od Boga sprosila, in ga že pri njegovem rojstvi za božjo službo v templi odločila. Na vso moč je skerbela mladega Samueleka verlo odgojiti. *) Ko nekoliko odraste, ga pelje k velikemu duhovnu Heliu, da bi vse žive dni Bogu posvečen v templi stregel. Samuel je rastil v božjem spoznanji, v čednosti, in se ni dal zapeljati od Heliovih hudobnih sinov, zakaj lepe nauke svoje matere je vedno pri serci imel. Prav zvesto je poslušal lepe opomine svojega odgojitela Helia; nič ni maral za slabe pogovore, za slabe zglede Heliovih sinov. Boga je imel vedno pred očmi; zato je bil pa tudi Bogu in vsim dobrim ljudem prijeten.

§. 3. Samuel že mladeneč imel je božjo prikazen. Samuel spí nekdaj v šotori, v katerem je stala skrinja zaveze. Heli je precej zraven njega spal. Bog zaklice Samuela: „Samuel!“ Samuel méni, da ga Heli kliče. Vstane, gre k

*) Odgojiti, odrediti.

Heliu, rekoč: „Tukaj sim! klicali ste me.“ Heli odgovori: „Nisim te klical ne. Le idi ter zaspi.“ Ravno tako se je drugič in tretjič zgodilo. Heli je spoznal, da ga Bog kliče; zato reče Samuelu: Ako še enkrat slišiš klicati, reci: „Govori Gospod, ker tvoj hlapec posluša.“ Samuel včini, kakor mu je Heli naročil. Gospod reče sdaj Samuelu: Glej, storil bom eno v Izraeli; kdor koli bo to slišal, mu bo po ušesih šumelo. Vse bom spolnil nad Heliom, kar sim mu žugal; kajti je vedel, da njegova sina nespodobno živita in ju ni strahoval.“ Heli zaroti Samuela, naj mu vse pové, kar mu je Bog razodel. Samuel mu pové. Na to reče Heli, ki je svojim sinom premehek bil, vès u voljo božjo vdan: „On je Gospod, naj stori, kar njemu dopade.“

§. 4. *Kdor hoče Boga prav častiti, in v resnici pobožno živeti, lehko tudi med hudobnimi to stori. To vidimo nad Samuelom. Ali večidel se zgodi, da se otrokom napake in slabi zgledi drugih bolj dopadejo, da tiste posnemajo. Od Samuela se učite spolniti nauke, posnemati zglede svojih pobožnih starišev, nikar se ne tovaršite s hudobnimi, razujzdanimi otroci. Po tem bote ljubi Bogu in vsim dobrim ljudem.*

§. 5. Samuel je zmirom rastil v pravičnosti; Bogu je dopadel in pri ljudeh veliko veljal. Heliova sina se pa nista poboljšala, zato ju je tudi šiba božja zadela. S *Filistejci* boj vstane. Na boj gresta tudi Heliova sina, in skrinjo zaveze neseta. Izraelci so tepeni, oba Heliova sina sta umorjena, ker sta hotela skrinjo zaveze vbraniti. Njuni oče Heli, ko zvé te strašne novice, pade vznak iz svojega stola, si ulomi vrat, in umerje 98 let star.

§. 6. Samuel je bil že zdavno s svojoj pobožnostjo in poštenostjo ljubej ljudstva, vse ga je zvestoga preroka Gospoda imenovalo. Bil je tedaj sodnik ljudstva izvoljen. Ko je bil sodnik, si je Samuel prizadeval svoje ljudstvo osrečiti. Po deželi je hodil, tožbe razsojeval, učilnice postavljal, da se je mladina v božji postavi, v svetih pesmih in drugih hasnovitih vedah podučevala. Takše učilnice so se *preroške* učilnice imenovale.

XXV.

Schnell a. del. F. Dornbacher sc. 1813.

XXV. Saul kralj.

§. 1. Ko se je Samuel postaral, in ni mogel več sam biti sodnik, so mu dali njegova sina pomagavca. Ali ta nista bila dobra, pravična sodnika, kakor je bil njujni oče Samuel. Podkupiti sta se dajala, in nista zmirom po pravici sodila. Ljudstvo je za tega del nevoljno, tirja od Samuela, naj jim kralja da, kakor jih imajo tudi drugi narodi. Samuel jim po božjem ukazi kralja oblubi in dan se odloči, ko se bo kralj izvolil.

§. 2. Po božjem povelji je Samuel *Saula* iz roda *Benjamin* za kralja pomazilil, rekoč: „Glej, Gospod je tebe za poglavarja čez svoje ljudstvo pomazilil, in ti boš njegovo ljudstvo rešil z rok njegovih sovražnikov, kateri so okoli njega. To bodi tebi znamenje, da te je Bog za poglavarja pomazilil.“

§. 3. Kmali potem so kralja volili. Samuel ukaže vadlati *), iz kojega roda bo; zadelo je Benjaminov rod; tudi hišo je zadelo, iz katere je bil Saul; slednič kdo iz te hiše, in glej, Saula je zadelo! Samuel je pa še vedno — dasiravno imajo Izraelci kralja — pri njih veliko veljal; zakaj zmirom je tako pošteno ravnal, da mu ni bilo kaj očitati. Slednič vendar le pravi Samuel: „Postaral sim se že, in vi imate tudi kralja. Bodite kralju pokorni in zvesti Bogu. Ako bote božje zapovedi spolnovali, bote s kraljem vred srečni; če bote pa božje zapovedi prelomili, ne bote ušli nesreči.“ Samuel umerje v sivi starosti. Vsi Izraelci so po njem žalovali.

§. 4. *Hočete tudi vi kakor Samuel poštovani, hočete ljubljeni biti: po Samuelovo že v pervi mladosti pobožno živeti navadite se. Strah božji je začetek modrosti.*

§. 5. Saul je bil zali mož, in tako velik, da je za glavo višej od vsih Izraelcev. Bog mu je dal — kar je veliko več vredno bilo, kakor vse druge telesne lepote — serčnost, modrost in druge lastnosti, ktere so kralju potrebne, da druge ljudi prav vlada. Bil je dobrovoljen in razumen; ljud-

*) Vadlati, srečkati, losati.

stvo ga je s velikim veseljem kralja sprejelo. Skerbel je za srečo ljudstva; tudi na vojski s mnogimi narodi je bil jak in srečen.

§. 6. Po nesreči se tudi Saulu prigodi, kar se po navadi primeri tistim, kterim gre vse po sreči. Ko je naimer sovražnike svoje zmagal, je pozabil Bogu dolžno hvalo dajati za svoje zmage; mislil je, da je kaj več kakor drugi ljudje, in tako je padel u velik greh, ki se *prevzetnost* kliče. Saul hoče Filistejce — kteri so Izraelce hudo zatirali popolnama ponižati, in je z njimi boj začel. Filistejci so s tolikoj močjo na boj pripravljali se, da Izraelce velik strah ima. Preden je Saul boj začel, je hotel Bogu še darovati. Kajti Samuela ni bilo k redi, se je Saul sam prederznil — dasiravno ni bil iz roda Levi, ne duhoven — Bogu daritvo opraviti. Na to pride Samuel, in reče: „Kaj si storil? Ker si božjo postavo prelomil, ne bo kraljevanje pri tvoji hiši ostalo; Gospod si je poiskal moža po svojem serci, ki bo zapovedi božje na tenko spolnoval.“

§. 7. *Napuh gre pred padom. Nimamo se za kaj čez druge prevzetno povzdigovati, če tudi kolikor hté dobrega učinimo. Ali nam ni božja roka pomagala, da smo kaj dobrega storili? Ponižnost je lepota našega življenja, ponižnost dá vsaki kreposti še le pravo vrédnost.*

§. 8. Kmali potom zapové Bog Samuelu iti v Betlehem v Isajevo hišo, kdèr bo prihodnega kralja Izraelcov najšel. Sveti mož stori, kar mu je Bog zapovedal, gre v Isajevo hišo, in ga prosi, naj mu pokaže vse svoje sine, zato da bo izmed njih izvolil tistoga, ki ima biti *Maziljenec* Gospodov. *Isai* je imel sedem sinov, vsi so bili lepoga obraža, lepe postave; ko pa Samuel vse te mladenče vidi, spozna, da ga ni med njimi tistoga, kteroga si je Bog izvolil. Popraša zatoraj Isaja, ali nima še kteroga sina. „Še jednoga imam,“ odgovori dober oče, „ki mi črede pase; ali on je še tako majhen, da ga nisim hotel pred te postaviti.“ Tedaj Samuel reče, naj se mladeneč pokliče, ki se je *David* imenoval. Ko ga zagleda, koj spozna, da je Bog njega si izvolil. Posveti ga ondi pričo bratov, in mu oznani, da bo enkrat Izraelski kralj. Dasiravno pa je bila Davidu obljublena kraljevska čast, je vendar še nazaj šel ovce past; ali od te dobe je bil božji Duh v njem, to je, on postane moder, previden, serčen, kakor je Saul bil.

XXVI.

Joh. Schindler del.

J. Blaschke sc.

XXVI. David in Jonatan, prijatla.

§. 1. Ko je Saula božji Duh zapustil in ga hudi duh nadlegoval, pokličejo Davida, kteri je znal brenkati na harpo, na kraljev dvor, da bi mu na harpo vbiral, kedar bi Saula sopet hude misli obhajale. David gre, in kedar Saulu hudo pride, je David tako lepo, soglasno brenkal, da je Saul precej se boljši počutil.

§. 2. Med tem se boj sopet vneme med Izraelci in med Filistejci. Obe vojski ste si že nasproti stale, kar se prikaže na sredi med obema en Filistejec nenavadno velik; *Goliat* se je imenoval, in je Hebrejcom zaničevaje tako le govoril: „Kaj vam je treba zastonj bojevati se? Ako je kdo med vami junak, naj stopi naprej, naj se z meno poskusi: če bo on mene ubil, bodo Filistejci vam podložni, če pa jaz njega umorim, bomo pa mi čez vas gospodovali.“

§. 3. Izraelci so tiho obmolčali stermenja in straha, slišati tako govorenje iz ust velikana, kteri jih je še gerdo psoval. *) Nobeden si ne upa mu naproti stopiti, in se boriti ž jim; dasiravno je kralj Saul veliko denara obljubil in še svojo pervo hčer za ženo tistemu, kateri bi se s tim napuhnežem poskusil. Ni ga bilo v celi Izraelski vojski, kateri bi pripravlen bil se za blagor vsih ponesti.

§. 4. Ko pa Goliat Izraelce tako zaničuje, pride mladi David, ki je ravno od očeta poslan, nekaj živeža svojim bratom prinesel, kteri so bili vojaki v Saulovi vojski. Zaničevavno govorenje toga velikana se Davidu kaj težko zdi; hitro gre pred kralja, in ga prosi, naj mu dopusti, da se bo on s velikanom poskusil. „Ti si še premlad“, mu odgovori kralj, „in prešibek; ne moreš se boriti s tim strašnim možem, ki te bo na pervi mah ubil.“ Ali David le stanovitno prosi, ter mu pravi, da je medveda in leva ubil, ko je črede svojega očeta pasel. Kralj mu toraj na zadnje dovoli, in mu reče dati meč, sulico in drugo tako orožje, kakor so ga v tistih časih imeli. David poskuša hoditi s tistim težkim orožjem, alj kmali vidi, da bi težeje z njim kaj opravil, kakor brez njega; zatoraj ga od sebe dene, vzeme palico in fračo,

*) Psovati, zmérjati, prečitovati.

si izbere pet gladkih kamničev iz potoka, jih dene v torbico in gre nad Filiščana.

§. 5. Goliat Davida strašno zasramuje, rekoč: „Ali sim jaz kak pes, da prideš s palicoj nad mene?“ „Ti prideš nad me s sulicoj in z mečem“, mu pohlevno David odverne, „jaz pa pridem v imeni Boga Izraelskih vojsk, ktere si ti zasramoval.“

§. 6. Ko sliši Goliat te besede, se razserdjen nad Davida vzdigne, da bi ga s svojoj sulicoj prebodel; ali te hip mu David s fračoj en kamen na čelo zakadí, da mertev na tla telebi. David k njemu plane, njegov meč izdere in mu glavo odseka. Filistejci to viditi, se podajo v beg; Izraelci so jih podili in pobili veliko.

§. 7. *Tako je hotel Bog se poslužiti pastirčeka, da je rešil sovražnikov svoje ljudstvo. Bog rad take na videz slabe pomočke upotrebuje za naj veče reči.*

§. 8. Ta zmaga Izraelce močno razveseli. Ljudstvo je prepevalo pesem, v kateri se je reklo: Saul je pobil tisuč (taužent) sovražnikov, David pa deset tisuč; to je, David je s tim, da je velikana umoril, več storil, ko kralj, ako bi bil celo sovražno vojsko pobil.

§. 9. Prevzetnemu Saulu se je prav težko zdelo, da Davida bolj hvalijo, ko njega. Vendar je le David sopet na kraljev dvor prišel, kder je *Jonatan* Saulov sin, njegov zvesti prijatel bil. Ko David v žalostnih urah kralja s brenkanjem razveseluje, se dvekrat primeri, da je kralj sulico po Davidi vergel. Ali David se srečno ogne, sulica pa v steni obteči. Saul Davida dalje bolj čerti, in bi ga bil rad iz poti spravil; zato ga postavi poglavarja čez tisuč mož, in ga nad Filistejce pošle, mislivši, da bojo Davida v boji posekali. Ali David Filistejce sopet premaga. Saul tedaj mora, kakor je obljubil, svojo hčer *Mihol* Davidu za ženo dati, kajti je Goliata ubil, in Filistejce premagal. *Kdor v Boga zaupa, prav zaupa. Če je Bog z nami, kdo bo soper nas?*

§. 10. Pri vsem tem Saul Davida le sovraži, in mu zares po življenji streže. Jonatanu svojemu sinu je to razodel. Jonatan gre, in to pové Davidu svojemu prijatelu, ter mu svetuje, naj se skrije nekoliko časa zalezovanju njegovega očeta, očeta pa prosi, naj ne stori Davidu nič žalega. Saul se potolaži, in prisеže, da Davidu ne bo več po življenji stregel. Kmali potom pa David vnovič sovražnika v boji premaga, in se ljudstvu prikupi. To nevošlivega kralja tako

zbode, da hoče Davida s lastnoj rokoj umoriti. Celo očitno pokaže sdaj on svoje sovraštvo. Z vojaki ukaže Davidovo hišo ostražiti, da bi ga gotovo v pest dobil. Ali njegova žena mu življenje reši; skozi okno doli ga po vervi spusti, da vojaki niso vidili, in pobegne.

§. 11. Ni se polegla kralova jeza, dasiravno je bil daleč proč David, kteroga je sovražil. Jonatan, kralov sin in prijatel Davidov, je prosil zatoraj še enkrat svojega očeta, da naj Davidu odpusti; ali Saul se tako razserdi, da sulico po Jonatani verže, in očitno pove, da ne bo zadovoljen, dokler ne bo David mertev. Jonatan Davidu na skrivnem sporoči, kaj kralj misli, in tedaj David pobegne v puščavo *Zif*, kamor je z njim šlo četiri sto Izraelcev, kteri ga niso hoteli tudi sdaj v njegovi nesreči zapustiti, pripravljeni svoje življenje dati za nja.

§. 12. David je ko pobegnjenec živel v strahi, da bi ga kje ne vjeli Saulovi vojaki, in beži iz edne gore na drugo, iz edne votline v drugo. Večkrat je bil v nevarnosti sovražnikom v roke priti; pa Bog ga je obvarval. *Kdor ima Boga za prijatela, mu ne morejo škodovati ljudje.*

§. 13. *Jonatan je lep zgled blagega prijatela. Opomenul je Davida na vsako nevarnost, ga zagovarjal pri svojem očeti, postavil je tudi svoje življenje v nevarnost za nja. Ljudstvo je Davida jako ljubilo, ga častilo, David je imel priti na kraljevski sedež, kterega bi bil Jonatan po svojem očeti lehko upal dobiti: Jonatan Davidu ni nevošliv; vès ljubezniv, vès dober mu je. — Ravno tako blago mislimo in delajmo tudi mi; če smo tako srečni, da najdemo resničnega prijatela v nadlogi, v nevarnostih ga nikar ne zapustimo. Prizadenimo si, da bomo vredni takega prijatela. Sveto pismo pravi: „Zvest prijatel je bolji od zlata. On je dišeče olje našega življenja.“ Kdor se Boga boji, ga najde. Le med bogaboječimi je resnična prijaznost.*

§. 14. Nekdaj David s svojimi zvestimi moži v globoko skalnato jamo sbeži. Saul prav sam pride va-njo, da bi se malo spočinul — in zaspí. Davidovi vojaki, ga spoznavši, svetujejo svojemu gospodu, naj se ga loti. David ves blagodušen, iz serca prizanesliv, se noče s tim pregrešiti, da bi svojemu kralju, Gospodovemu maziljencu s hudim povernil. Gre le in kralju odreže kos plajša. Saul jamo zapusti, David gre za njim, mu pokaže odrezan kos, in ga s

tim prepriča, da nič hudega ne želi. Te lep ljubezniv čin Saula do solz omehči. Spravil se je s Davidom, in gre v miru domu.

§. 15. Tako se prigodi neko noč, ko je Saul mirno spal v sredi svoje vojske, da David s ednim samim tovaršem — *Abisai* mu je bilo ime — do njegovega šotora pride. Zagledavši ondi Saula v terdem spanji, reče Abisai Davidu: „Poglej, sdaj je življenje tvojega sovraznika v tvojih rokah; zněbi se ga, ki te tako hudo preganja.“ „Bog me vari, mu David odverne, da bi jaz njega umoril, kteroga je Gospod Bog za kralja pomazilil!“ Zadost mu je bilo vzeti kraljevo sulico in njegovo kupo, kar je zraven njegove postelje najšel, zato da je s tim pokazal, kako lehko mu je bilo umoriti ga. Potem gre nekaj korakov od njegovega šotora, tu skliče kraljeve straže, ter jih pokara, da so svojega gospoda slabo varovale. Saul, izbujen od krika, spozna Davidov glas in reče: „Ti pravičneji od mene; zakaj moje življenje je bilo v tvojih rokah: ti si mi prizanesel; jaz ti ne bom nikoli več kaj žalega storil.“ Ali David ni věroval njegovim besedam; odrajtal pa mu je sulico in kupo.

§. 16. Po tej prigodbi dve leti pride k Davidu človek blědega obraza, s raztergan im oblačilom, ves oprašen in se verže pred nja na svoj obraz, rekoč: „Jaz pridem iz taborišča Izraelskoga; Filistejci so zmagali: veliko število naših vojakov je v bitvi usmertenih; med mertvimi so pa tudi Saul, Jonatan in še dva njegovih sinov. Poglej, tu je kraljevska krona in Saulova naročnica, ktero sim jaz sam mu iz glave njegove in roke njegove vzel, da jo tebi prinesem. — „Oj ti nesrečnež! zaupije David, ko to novico sliši, kako si se mogel prederzniti, se njega doteknuti, kteroga je Bog posvetil, da je bil kralj njegovega ljudstva?“ Pri teh besedah si novi kralj od silne žalosti oblačilo razpara, objokuje in obžaluje Saula, še bolj pa svojega prijatela Jonatana, ki je umerl v boji zraven svojega očeta.

§. 17. *Kako lepo, kako blago je odpustiti sovražniku in mu dobro storiti? „Jaz pa vam povem“*, uči Jezus: *„Ljubite svoje sovražnike, dobro storite jim, kteri vas sovražijo, molite za nje, kteri vas preganjajo in obrekujejo, da bote otroci svojega Očeta, ki je v nebesih, kteri da svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, in da dežiti na pravične in krivične.“ — Jeza ne stori nikoli, kar je prav in Bogu prijetno.*

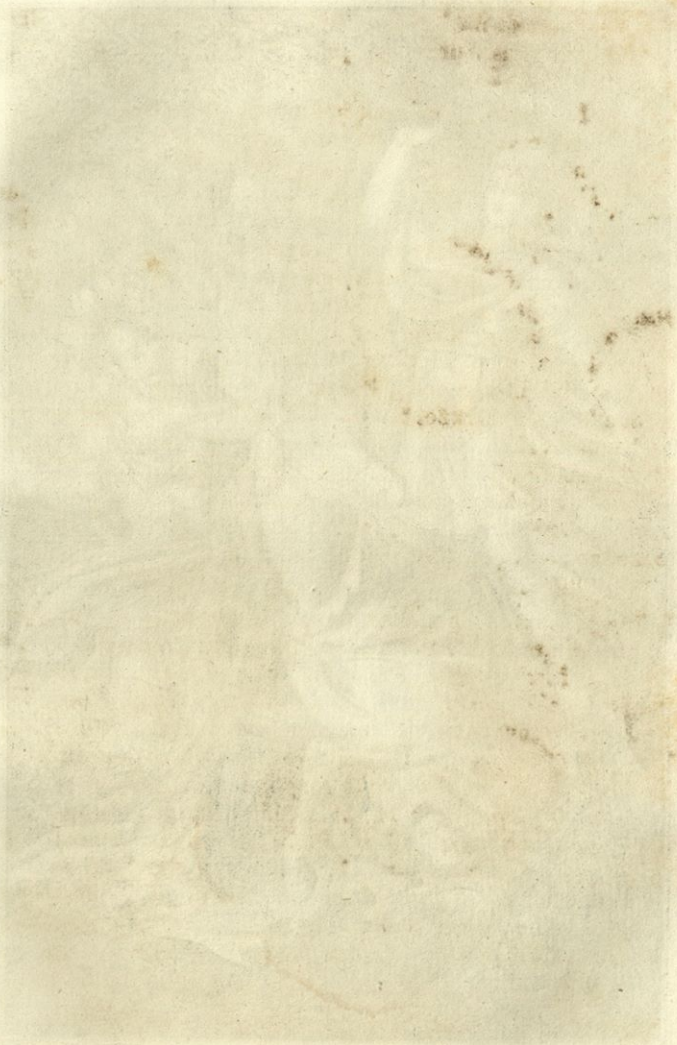

XXVII.

Varite se jeze, varite se maščevanja; prizadevajte si, da bote krotki in spravni. „Blaženi krotki; oni bodo zemljo posedli.“

XXVII. David kralj. Hudoben sin Absalon.

§. 1. Po smerti kralja Saula gre David v *Hebron*, mesto v Judovem rodi, in tu ga te rod kralja izvoli. Drugi deseteri rodovi so bili Saulovoga sina — *Išbožeta*, kteri je še pri življenji ostal — kralja izbrali. Ko so pa Išbožeta nezvesti ljudje umorili, je David od vsih rodov kralj okliean.

§. 2. David takrat 37 let star je bil prav dober kralj. Zgled je bil pobožnosti in bogaboječosti, in Bog je z njim u vsih rečeh. Kraljeval je na Izraelskem 40 let modro in častno. David si izbere v *Jeruzalemi* svoj sedež, povzdigne čast službe božje, in sklene namesti dosadanjega šotora, v katerem je skrinja zaveze bila, lep tempel sozidati; kteroga je pa Bog še le njegovemu nasledniku rekel postaviti. David se je srečno bojeval s pomočjo svojega vojvoda *Joaba*, in si podjarmi več bližnih kraljevin. On je skerbel za srečo Izraelskoga naroda; pa še bolj si je prizadeval, da bi ljudstvo v pravega Boga verovalo in pobožno molilo. Popisal je svete misli in občutke svojega serca u veliko svetih pesmah, ktere imenujemo *psalme*.

§. 3. Prav hudobnoga sina je David imel, *Absalon* mu je bilo ime. Absalon, samoglaven, nepokojen mladenč, se spunta soper svojega očeta, ga prežene iz Jeruzalema, in hoče namesti njega kraljevati. David mora sadaj v beg se podati, kakor nekdaj, kedar ga je Saul preganjal; vojaki njegovega puntarskcga sina ga sledijo; ali David se ni zavoljo tega potožil. Po sreči pa zmaga Absalona ni dolgo terpela. Ko hudobni sin z vojsko svojega očeta napade, kmali zapazi, da so njegovi vojaki na pobegi. Na svoji mezgi mimo ednoga drevesa prijaha, njegovi dolgi lasje se zapletejo u veje tistoga drevesa; mezga izdirja naprej, on pa obvisi. Joab, vojvoda Davidov pristopi, in ga s tremi sulicami prebode. Truplo v jamo veržejo, in veliko grobljo kamna naneso.

§. 4. Njegova smert je Izraelskemu kraljestvu sopet mir povernila; tako je te kralj, ki je toliko poterpežlivo nadloge prenašal, ktere mu je Bog pošiljal, sledne dni svoje starosti mirno živel.

§. 5. *Gorje otroku, ki svojega očeta zasramuje, in zaničuje svojo mater! Ne more se mu dobro goditi na zemlji, ne more se mu dobro goditi u večnosti!*

XXVIII. Salomon kralj. Jeruzalemski tempel.

§. 1. David je imel več sinov, ki so bili vsi verli, hrabri junaki, ali Bog mu je ukazal, naj si izmed vsih za svojega naslednika izbere *Salamona,* naj mlajega med njimi, zakaj on je imel naj boljše lastnosti med svojimi brati, posebno pa je pravičnost ljubil. David je doživel sedem in sedemdeseto leto. Pred svojoj smertjo še je dal Salomona, svojega osemnajstletnoga sina, kralja čez Izrael pomaziliti. Lepo ga je učil, kako naj svoje ljudstvo dobro, srečno vlada, kako naj pobožno, krepčostno živi, da bo vselej vreden božje prijaznosti.

§. 2. Kmali po Davidovi smerti se Bog Salomonu v spanji prikaže in mu reče: „Prosi me, kar hočeš in jaz ti bom dal.“ Salomon prosi za *modrost,* ktera je potrebna vsim ljudem, posebno pa kraljem, zato da morejo dobro vladati svoje ljudstva. Gospod mu odgovori: „Kajti si me modrosti prosil, ne dolgega življenja, ne bogastva, ne hudega svojim sovražnikom, glej! storim ti, kar si prosil, in ti dam modro in umno serce, da ga ni bilo tebi ednakega, in ga ne bo. Dam ti tudi bogastvo in slavo. In če boš po mojih potih hodil, kakor tvoj oče, ti bom dal tudi dolgo življenje.“ Salomon opravi na to Gospodu hvalno daritvo.

§. 3. Ne dolgo potem se mu priložnost ponudi skazati svojo veliko modrost. Ko je kralj ravno tožbe ljudstva razsojeval, stopite dve ženi pred nja. „Gospod!“ — tako ga nagovori jokaje edna žen — „jaz in ta le žena stanujeve vkupaj v edni sobi, *) obedve sve imele vsaka svojega otroka, in ga dojile. Prigodi se pa, da otroka moja tovar-

*) Soba, istba, hiša.

XXVIII.

Gerstner Sc.

šica po noči v spanji zaduši. Ona se tedaj na tihoma vzdigne, dene mertvo dete k meni, ko sim spala, in si vzeme moje, ki je bilo čversto in živo. Zjutraj se izbudim, in glej žalost! najdem otroka mertvoga; ali ko dete en malo bolj pogledam, vidim, da dete ni moje.“

§. 4. Una žena pa zaupije: „Ni tako ne, kakor praviš! Tvoj otrok je mertev; moj živi.“ Sopet poprejšna nasproti reče: „Lažeš; moj otrok živi, tvoj je mertev.“

§. 5. Kralj pravi: „Prinesite mi meč!“ Prinesó mu ga. „Presekajte živega otroka na dvoje, pa dajte ga pol tej, pol uni!“

§. 6. Ko zasliši to žena, katere je bilo živo dete, zaupije: „Oh gospod! dajte rajši celoga otroka uni, in nikar ga ne morite!“ Una pa pravi: „Ne bodi ne moj, ne tvoj; razdeli naj se!

§. 7. Iz tega je Salamon pravo mater spoznal, in je rekel: „Dajte otroka živega ženi, ktera je perva govorila; iz njene velike ljubezni in skerbi za otroka, spoznam, da je ona njegova prava mati.“ Vsi se čudijo nad modrostjo kralja, in se ga bojé, spoznavši da je v njem božja modrost.

§. 8. V četertem leti svojega kraljevanja je začel Salomon na gori *Moria* drag tempel zidati, da bi v njem Boga očitno molili. David že ga je mislil postaviti; je za to vse potrebne reči in velike zaklade pripravil; ali zavoljo vednih bojev, katere je imel David, je hotel Bog, naj mu njegov naslednik tempel sozida. Salomon je te častiti tempel v sedmih letih dogotovil.

§. 9. Ko je bil tempel dodelan, ga je dal Salomon nazoči vsega ljudstva s velikoj častjo posvetiti. Starašine iz vsega kraljestva pokliče, da obhajajo praznik posvečenja sedem dni. Pervi dan nesejo duhovni skrinjo zaveze v nov tempel; kralj in starašine sprevajajo duhovnike, godci prepevajo hvalne pesme; brez števila živali se je Bogu darovalo. Bog je s dopadenjem pogledal na dare; pri tej priči je naimer oblak svetiše napolnil. Duhovni odstopijo s svetim strahom in Salomon moli kleče: „Gospod Izraelski Bog! vém sicer, da te ova hiša ne more obseči, zakaj ako te celo nebesa ne obsežejo, koliko menje te bo ta hiša, ki sim ti jo pozidal. Pa le zato sim jo pozidal, da milostlivo uslišuješ molitve svojega ljudstva, katere ti tukaj opravlamo, da te združeni na tem kraji zamoremo moliti, tebi svoje prošne, hvalne in spravne daritve darovati. Ako tedaj boj

vstane, in tvoje izraelsko ljudstvo k tebi moli: usliši naše prošnje, pomagaj nam soper naše sovražnike. Ako se nebo zapre, da v pomanjkanji dežja sehnejo naše polja, pa sem pridemo in k tebi molimo: usliši našo molitvo, pošli našim poljem toplega deža in rodovitnost. Če nas bolezen in druge nadloge stiskajo, pa sem pritečemo, in k tebi molimo: usliši našo molitvo, dodeli nam zdravje in svoj blagoslov."

§. 10. Ko je Salomon tako molil, šine ogenj iz neba in povžije žgavno daritvo, katero so duhovni na oltar položili. Po noči se Bog Salamonu prikaže, ter mu reče: „Vesel bom te hiše, vašo molitvo bom usliševal, dokler bote dopolnovali moje zapovedi. Ako pa od pota mojih zapovedi odstopite, bom razdjal to hišo, naj bo v oponašanje vašim sovražnikom." Od sih mal se je služba božja le v Jeruzalemskem templi opravlala, in ljudstvo je moralo ob velikih praznikih v Jeruzalem priti. — Salamonov tempel je podoba naših cerkev, pa tudi svete matere kat. cerkve sploh.

§. 11. Ali kakor je bil Salomon od začetka moder, bogaboječ kralj, se je svoje posledne leta v neskatere pregrehe zapeljati dal. Dovolil je svojim tujim ženam, da so temple in oltarje stavile svojim malikom; sam tudi kolena priklanjal malikom. S tim je ljudstvo strašno pohujšal. To Salomonovo djanje je Boga hudo žalilo. V prikazni mu Bog napove: „Ker si pot mojih zapovedi zapustil, bom tudi jaz tvoje kraljestvo razdelil; vendar za voljo Davida, tvojega pobožnega očeta bom še le po tvoji smerti to storil; tudi bom zavoljo Davida tvojemu sinu en del kraljestva pustil." — Salomon je kraljeval 40 let, v osem in petdesetem leti svojega življenja je umerl.

XXIX. Razkolničtvo kraljestva. Preroki Elia, Elizej in Jona.

§. 1. Po Salomonovi smerti je *Roboam* kraljeval. Od vsih strani so ljudje k njemu vreli, se potožit, da so do sdaj pod njegovim očetom bili odviše tlačeni. Roboam ni poslušal starih dober svet, marveč je po neumnih svetih svojih mladih verstnikov ljudstvu odgovoril: „Moj oče vas je

XXIX.

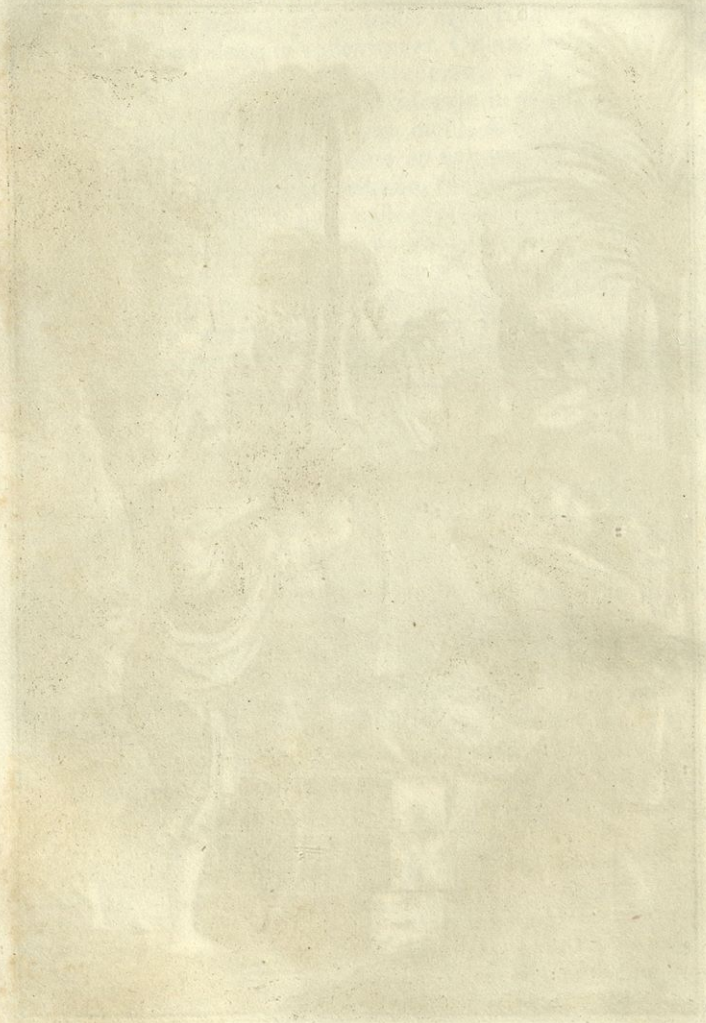

tepel s šibami; jaz pa vas bom tepel s biči, ki bodo s železom obtežani.“ Ti odgovor je Izraelce tako razserdil, da se spuntajo.

§. 2. Deset rodov, zapustivši Roboama, ustanovi novo kraljestvo, ki se je imenovalo *Izraelsko.* Ovoga kraljestva poglavitno mesto bilo je *Samaria.* Kralja so si izvolili *Jeroboama.* Rod Juda z Benjaminom je ostal Roboamu zvest, kteri je obderžal poglavitno mesto *Jeruzalem;* njegovo majheno kraljestvo se je imenovalo *Judovsko.* Jeroboam je ukazal dve zlati teleti narediti, da bi ju molili, in njegovi podložniki ne hodili v Jeruzalem. Ljudstvo je tedaj malikvalo in zapušalo pravega Boga, lezlo v nevednost in hudobijo.

§. 3. Bog je od časa do časa pošiljal pobožne može, kteri so po božjem razodetji prihodne reči oznanovali, to je prerokovali. Bili so od Boga poslani, da bi ljudstvo učili, boljšali, k častenju pravega Boga opominjali. Na znamenje, da so od Boga poslani, jim je dal Bog dar, prihodne reči oznanovati in čudeže delati. Tim možem pravimo *preroki.*

§. 4. Naj imenitneji prerok v Izraelskem kraljestvi bil je *Elia,* kteroga je bil Bog poslal k *Ahabu,* naj hudobnišemu med vsemi kralji, ki so za Jeroboamom kraljevali v Samarii, da mu je očital njegovo hudobnost in njegovo malikovanje. Kajti je pa Ahab zaničeval prerokovo opominanje, in mu na zadnje še celo protil, da ga bo ukazal umoriti, mu reče Elia: „Tedaj ti rečem tukaj nazoči Boga, kateri naju sliši: da ne bo več v tvojem kraljestvi ne rose, ne deža, dokler jaz opet ne porečem.“ Zgovoriv te besede, se ti sveti mož odpravi vun v pušavo, kakor mu je Bog ukazal. Spolnilo se je njegovo prerokovanje popolnoma, zakaj cele tri leta ni bilo kaple dežja v celem Izraelskem kraljestvi; zemlja se je bila tako posušila, da ni moglo nič zeleneti, ne zoriti; tedaj bilo je na Izraelskem hudo pomanjkanje.

§. 5. Ta nadloga je vendar enmalo prestrašila ošabnoga Ahaba in *Izabelo* njegovo ženo, ktera je bila iz tuje dežele, in ga je bila s svojim slabim zgledom v malikovanje zapeljala. Ona dva ukažeta iskati povsod Elia, da bi mu rekla, naj stori tej nadlogi konec, kajti je že več ljudi lakote pomerlo. Sveti mož tedaj zapusti puščavo, kamor se je bil podal potem ko je s kraljem govoril, in gre sam od sebe k njemu nazaj. Kralj zagledav Elia, ne more svojega sèrda ukrotiti; reče mu jezno: „Tedaj si ti tisti, da Izraelsko kra-

ljestvo unemiruješ, in mu nadloge, nesreče nakopuješ?“ — „Naka! ne jaz, temoč ti si tisti — mu Elia neprestrašeno odverne. Ti in tvoje ljudstvo zapuščate pravega Boga, in malike častite, in uganjate vsakoverstne hudobije; pa se še čudite tomu, da vam Bog nadloge pošilja!“ Kajti se je pa vendar Eliu usmililo nesrečno ljudstvo, je šel na vèrh gore molit; na njegovo prošnjo je precej obilen dež prišel, ki je zemljo sopet pomočil in rodovitno storil; to se je zgodilo gotovo le zato, da je Izraelskemu ljudstvu pokazal, *da ravno Tisti, kteri zamore poslati lakoto, zamore tudi sopet pomagati.*

§. 6. Bog je Elia, ki je bil zgled pobožnosti in straha božjega, čudovito iz tega sveta vzel. Elia je imel učenca *Elizea* po imeni. Elizeu je Bog razodel, da ne bo več dolgo svojega učitela vidil na zemlji. Od sdaj se Elizej ni več genul od svojega učitelja. Ko nekdaj skupaj gresta, in se pogovarjata, glej, je Elia ob viharji na ognjenem vozi od zemlje bil vzet. Tudi Elizej je velik prerok bil.

§. 7. Nekdaj Elizej gre v mestice *Betel*, ki je bilo na hribi. Razujzdani otroci mu pridejo naproti. Elizea ugledajo, kteri je malo las imel na glavi; ga oponašajo, in vpijejo na njá: „Plešivec pojdi gor! plešivec pojdi gor!“ — Elizej za voljo hudobije teh otrok v serci žalosten jim napové, da jih Bog hudo kaznil bo. Zares! božja kazen jim je za petami. Dva medveda pridereta iz šume, in raztergata 42 teh hudobnih otrok.

§. 8. *Jeli niso bili ti otroci grozno hudobni, kajti so — še tako malički — se prederznuli preroka božjega zasramovati? Kakšni ljudje bi bili pač iz teh otrok! — Kako gerdo je, če deca stare ljudi zasramujejo, ali za voljo telesnih pogreškov zasmehujejo! Kako soperno je to Bogu, vidimo nad temi hudobnimi otroci.*

§. 9. Prebivavci města *Ninive* v *Asirii* so hudobno živeli. Bog, neskončno usmilen, ki noče smerti grešnika, nego da se poboljša in večno živi, je preroka *Jonata* poslal, da bi oznanil Ninivičanom: „Tako govori Gospod: Še 40 dni in Ninive bo konec!“ Jona se hoče ogniti temu božjemu ukazu. Na barko tedaj gre — ktera je v *Tarsis* plula — da bi se tako ognil božjemu povelju.

§. 10. Pa kdo se more protiviti sklembi božji? Jona ne more ubežati moči Gospodovi na globokem morji. Vzdigne se strašen vihar, barka je v nevarnosti zdrobiti se na kose.

Mornarji mečejo že v morje orodje in blago — kar ga morejo uterpeti — da bi polehčali barko in barem oteli svoje življenje. Ali vihar ne vtihne, nevarnost prihaja le večja. Utegnil bi — si mislijo mornarji — med nami kdo biti, za voljo kojega nas tepe taka nesreča. Krivca zvědeti začnejo vadlati. Vadla zadene Jonata. Jona spozna svojo nepokoršino, jo obžaluje, in zaupije: „Zares! zarad mene je vstal ti vihar; verzite me v morje, da se vsi z menoj vred ne utopite.“ Mornarji nočejo toga činiti; ker pa vihar le ne vtihne, ga veržejo v morje, in vihar se umiri.

§. 11. Kajti je spoznal Jona svojo nepokoršino in jo obžaloval, ga Bog tudi u valovih morja ohrani pri življenji. Poslal je veliko ribo; ta je Jonata požerla. Tri dni ga ima riba v svojem trebuhi, in se mu nič zgodilo ni. Tretji dan ga je vergla iz sebe na suho.

§. 12. Sdaj Jona v Ninive gre, da spolni božje povelje. Oznanoval je Ninivičanom: „Še 40 dni, in mesta Ninive bo konec!“ Ninivičani spoznajo svoje grehe, jih obžalujejo, in se ojstro pokorijo. Njih poboljšanje je Bogu dopadlo; ko mine 40 dni, jih ni pokončal.

§. 13. Jona gre pred mesto, si naredi senčino proti solnčnemu vzhodu, da bi ga solnce ne peklo. Beršlin ali kloščevina je tam rastil, ter mu je senco delal. Tukaj pod sencoj je pričakoval, kakša bo z mestom. Vidiv, da se mestu nič ne zgodi, se Jona zboji, da bi ga ne imeli lažnivega preroka; — in začne Bogu tožiti. Nekaj časa potem je beršlinu — ki mu je senco delal — červ korenine podjedel, da se posuši. Jona je žalosten, da se je beršlin posušil. Bog mu reče: „Ti se ješiš, da je beršlin usehnil, kojega nisi ne sadil ne redil; kako te more ješiti, da sim jaz Ninivljanov — ktere sim stvaril — se usmilil, ko so spokorili se?“

§. 14. Jona je spoznal svojo krivico, in je previdil, da Bog, spokorjenim grešnikom milostliv, noče, da bi se pogubili, nego da se spokorijo in živé.

§. 15. *Bog je nam grešnikom tako milostliv in vsmilen: ali nismo tudi mi dolžni iz serca odpustiti njim, kteri nas razžalijo? — Bog prizanese grešniku, kteri se spokori; ali nas ta ljubezen božja ne bo genula in spodbodla, da se svojih grehov resnično spokorimo, se k Bogu svojemu predobremu Očetu s celim sercem povernemo?*

XXX. Asirska sužnost. Tobia. Konec.

§. 1. Že več let je Bog ukazoval svojim prerokam naj oznanujejo Izraelskim kraljem in rodovom, da je blizo tisti čas, ko bo Bog jih kaznil za voljo njih grehov in zavoljo zanemarenja božje postave; ali ti nepremišleni so bili gluhi pri tem očinskem svarjenji; zato pa je tudi božja pravica zadela Izraelsko kraljestvo.

§. 2. Asirski kralj *Salmanasar* pride z vojsko, in obseda Izraelske mesta. Tri leta se bojuje s Izraelskim kraljem. Izraelci se branijo na vso moč, ali sovražnik zmaga; vzeme veliko mesto Samario v posest, poslednoga Izraelskega kralja *Ozea* verže v ječo, in odpele deset rodov seboj v sužnost v Asirsko kraljestvo. Vso Izraelsko ljudstvo deset rodov je bilo sdaj sužno, odpelano in raztrošeno po bregovih *Eufrata* in *Tigra*, dveh rek, ktere ste po sredi *Asirie* tekle.

§. 3. Pomniti je tukaj, da so Asirci sdaj si podjarmili samo Izraelsko kraljevino; Judovsko kraljestvo je vedno še stalo noter do tistega časa, kterega je bil Bog odmenil tudi njegovemu padu.

§. 4. Ko so bili deseteri rodovi v glavnem mesti Asirske kraljevine, v Ninivi, v sužnosti, je živel med njimi sveti mož *Tobia*, kteri nikoli ni častil malikov, katere so postavlali Izraelski kralji, ter noben čas svojega življenja ni pozabil Boga moliti, temuč je vselej na tenko spolnoval Mojzesovo postavo. Zato je tudi Bog Tobiu vedno dajal potrebno serčnost, da je svoje dolžnosti na tenko spolnoval, akoravno je bil vedno u velikih nevarnostih. Poklem ko je bilo mesto Samaria razdjano, je Asirski kralj mnogo Izraelcev umoriti dal. Ojstro je bilo prepovedano koga umorjenih pokopati. Tobia ni maral za to prepoved; on je le serčno zverševal delo usmilenja do svojih bratov. Dokler je kralj stiskal Izraelce, je Tobia vedno tolažil žalostne, je stregel bolenikom, je delil ubogim svoj denar. Večkrat so tisti tuji vojaki iskali Tobia, da bi ga umorili; ali on jim je vselej srečno všel, za voljo tega pa tudi ni odjenjal noben dan od teh svojih del usmilenja. Tobia si je pač zaslužil s tim svojim lepim zaderžanjem, da bi ga Bog varoval.

XXX.

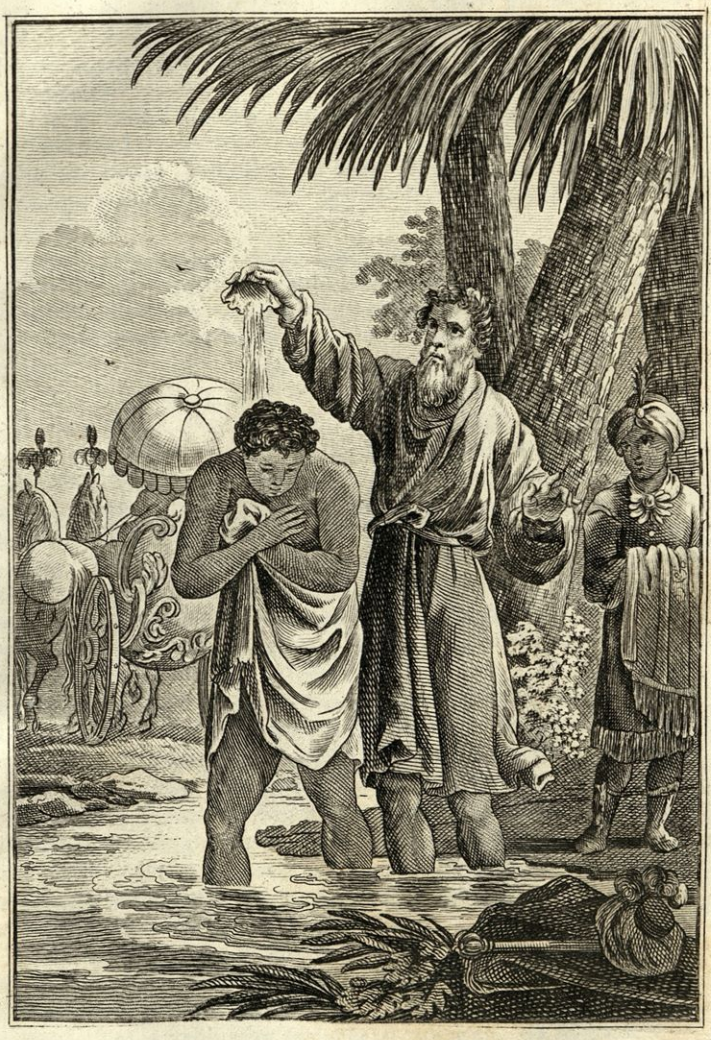

§. 5. Sveti mož Tobia je bil že precej star, imel pa je sina, ki se je ravno tako imenoval, kakor on. Mladi *Tobia* izrejen v božjem strahi, vajen u vsih čednostih, je bil mladeneč lepoga zaderžanja. Zato so ga vsi radi imeli, kteri so ga poznali.

§. 6. Neki dan ubogi stari Tobia, truden dela, zadremlje za stenoj svoje hiše; nad njim gori pod strehoj so imele lastovice svoje gnjezdo; iz tega gnjezda mu pade nekaj gorkega lastovčjeka v oči. Ko se Tobia prebudi, ne vidi; oslepnil je! . . . .

§. 7. Ta je bila velika nadloga, kojo mu je Bog poslal, da mu je vid vzel; zakaj on ni mogel sdaj več neba gledati, kamor je tolikokrat povzdigoval svoje oči; ni mogel več gledati svoje žene, ne svojega sina, ktera je tako rad imel. Vendar pa ne zgubi Tobia ne serčnosti ne poterpežlivosti.

§. 8. Tobia se je že silno postaral; mislil je, da mu je smert že blizo. Pokliče zato k sebi svojega sina, da bi mu dobre nauke dal, po kterih bi se imel vse svoje žive dni ravnati. „*Sin moj!*“ mu pravi, „*kedar jaz umerjem, spominaj se vedno na svojega očeta, in na dobre nauke, ktere od mene primeš. Poštuj svojo mater; spolnuj na tenko božje zapovedi. Dajaj v Boga ime po svojem premoženji; če imaš veliko, daj veliko; če imaš malo, podeli jim tudi, koliko utèrpiš, s dobrim sercom. Vari se v pričo Boga kaj hudega storiti. Prosi večkrat Boga, naj ti k vsemu dobremu pomaga, naj te vlada in varuje. Naj veči bogastvo je, se Boga bati, grèha se varovati in dobro činiti. Česar nočeš, da bi se tebi storilo, tudi ti nikomur ne stori. Ne davaj prostora napuhu, ne v svojem serci, ne v svojih besedah; napuh je začetek vsega pogublenja. Ne pozabi vsak dan Boga hvaliti za dobrote, ktere ti daja.*“ Sin obljubi vse te nauke zvesto spolnovati, in si jih globoko vtisne v svoje serce.

§. 9. Po tem mu oče razodene, da je nekdaj nekaj denarjev posodil Izraelcu, ki se *Gabel* imenuje, kteri pa sdaj v drugi deželi Asirske deržave prebiva.

§. 10. Gabel je v *Medii* živel. Media pa je bila daleč od dežele, kder je Tobia prebival; mladi Tobia tedaj ni vedel kamo iti po dnarje, ker v tih krajih nikoli ni bil, in poti ni znal. Tobia reče sinu tovarša si poiskati, da bi ga k Gabelu peljal, moža, kteri dobro vě za pot v Medio.

§. 11. Ko stopi sin iz očetove hiše, zagleda zalega mladenča popotniško oblečenoga, s palico v roki. Tobia mu

prijazno reče: „Prijatel! ali bi vedel za pot v Medio, kder Gabel stanuje?“ „O ja! mu prijazno odgovori popotnik; znam vse pote, in sim že večkrat nočil pri Gabelu.“ Tobia pelje vesel neznanega prijatela k svojemu očetu, pa ni vedel, da je angel Rafael. Pogodijo se, da bo on Tobia vodil, in dobil za to svoje plačilo. Na to se mladi Tobia od svojih starišev poslovi, in gre iz doma s svojim tovaršem angelom.

§. 12. Pervo noč ostaneta poleg reke Tigriz. Tobia si gre noge vmivat. Silno velika riba se iz vode požene in po njem hlastne. Tobia od strahu zaupije; ali angel mu reče: „Za plavute jo zgrabi in iz vode potegni.“ Tobia stori tako.

§. 13. Na to mu še reče: „Shrani serce, jetra in žolč te ribe, zakaj te reči so potrebne in dobre zdravila.“ Potem je nekoliko ribe spekel, nekoliko nasolil in seboj vzel.

§. 14. Ko do nekega mesta prideta, ga pelje angel k *Raguelu,* Tobijevemu sorodovincu, kteri je imel hčer *Saro,* in pa veliko premoženja. Angel Tobiu reče, naj snubi Saro za ženo. Raguel spozna, da je božja volja in mu jo da, ter gostijo napravi. Angel gre v Rages po dnarje in tudi Gabela na gostijo pripelja. Prav dobre volje so bili.

§. 15. Med tem so Tobijevi stariši u veliki skerbi, in mati hodi dan na dan ob poti na rob hriba gledat, ali sin pride. Slednič zagleda nekoga dne prav od daleč dva moža, ki sta urno hodila, in kmali sina spozna, ter dirja očetu povedat. Med tem psiček prileti, ki je bil mladega spremil, in je z repom migal, se njima prikupiti. Oba gresta sinu naproti ga objameta in veselja jokata. Sedaj vsi molijo in Boga hvalijo.

§. 16. Po molitvi pomaže mladi Tobia z ribjim žolčem očetu oči, kakor mu je angel rekel, in v pol ure se mu mrena olupi, on pregleda, vidi svojega sina, in vnovič Boga hvalijo. Sedem dni po tem pride tudi Sara, in premoženje, kojega je Raguel dal, pa tudi dnarji in družina Sare. Vsi so bili močno veseli.

§. 17. Stari Tobia mlademu reče: „Kaj bomo dali možu, kteri je s teboj hodil? Oče in sin ga vstran pokličeta, in mu ponujata polovico vsega premoženja. On pa je rekel: „Hvalite Boga v nebesih pred vsemi ljudmi, kajti On je vam svojo milost skazal. Ne bom vam višej skrivnosti prikrival. Ko si s solznimi očmi molil in mertve pokopaval, sim jaz

XXXI.

tvoje molitve pred Gospoda nosil. Ker si bil Bogu prijeten, te je poskusil. In sedaj me je Gospod poslal, da sim te ozdravil. Jaz sim angel Rafael, eden sedmerih, kteri pred Gospodam stojimo.“

§. 18. Pri teh besedah, od poštovanja pred njega padeta na svoj obraz. Angel pa pravi: „Mir vama bodi; ne bojta se! Bog je hotel, da sim pri vas bil. Pa čas je, da se k njemu povernem, kteri me je poslal. Vi pa hvalite Boga, in oznanujte njegove čuda.“ To izgovoril in zginul je.

§. 19. *Glejte, kako Bog tistim dobrote deli, kako jih varuje, kteri Boga ljubijo, kteri zapovedi božje spolnujejo! Kako močno nas Bog ljubi! Častimo svete angele; nikar jih s grehom ne žalimo! —*

XXXI. Prerok Izaia. Jeremia. Razdjanje Jeruzalema. Babilonska sužnost.

§. 1. Med tem se je bil čas približal, v katerem je imelo ravno tako končati Judovsko kraljestvo, kakor je končalo Izraelsko. Bog je pošilal več prerokov, da so prerokovali ljudstvu nesreče, ki so ga imele zadeti; zakaj ne samo kralji, tudi večidel vsi Izraelci so malike molili, in so bili toraj nepokorni Bogu. Naj imenitneji prerokov je bil *Izaia,* kteri je ljudstvo k pokori budil, božje kazni napovedval in prerokval od prihodnega Odrešenika.

§. 2. Slavni prerok tiste dobe je tudi bil *Jeremia,* kteri je neprenehama Jeruzalemsko ljudstvo svaril in mu pravil, da v kratkem ga bodo zadele strašne nesreče. Ali žalibog! njegove besede so Jude le dražile, kteri, gluhi za vse opominovanje, preroka v ječo pahnejo, ter mu protijo ga umoriti, kakor je bil *Izaia* umorjen; ali nobeno protenje ni moglo svetoga moža prestrašiti, da bi omolknil, temuč dan za dnevom jim je govoril, da mu je Bog ukazal, jim oznanovati, da se *Babilonski* kralj pripravla, razdjati Judovsko kraljestvo.

§. 3. *Jeremia* jim je tudi prerokoval, da bo Judovsko ljudstvo v sužnost odpeljano, da bo sužno kralju babilonskemu 70 let; da bo pa potem tudi Asirsko kraljestvo raz-

djano, in bo takrat Judom dopuščeno se vernuti v deželo, ktero je Bog že nekda dal Abrahamu in Jakobu. Prerok jih je posebno opominjal, naj nehajo grešiti, zato da bi tudi Bog svoje sklepe spremenil; ali vse je zastonj.

§. 4. Tačasni Jeruzalemski kralj je bil *Joakim*. Akoravno je šel Jeremia večkrat k njemu, da bi ga k pokori vabil, ni on vender nič maral za njegove besede, dapače ukazal je, v ogenj vreči knjigo, v katero je bil prerok spisal svoje prerokovanja.

§. 5. Kedar pride tedaj čas, od kojega je Jeremia prerokoval, pripelje mogočni, strahoviti kralj *Nebukadnecar* *) močno Asiriansko vojsko v Judeo. Ko nespremišleni Joakim pade v oblast Asirianskega kralja, se kralj polasti Jeruzalema, odnese iz templa zlate posode, in več dragih priprav, ktere je bil Salomon v templi naredil, ter si jih na svoj kraljevski dvor v *Babilon* spravi.

§. 6. Pa Nebukadnecar se še usmili Judovskega ljudstva. Zadovoljen, da je on sdaj gospod cele dežele, ktero je s svojim nezmernim kraljestvom sjedinil, je blagovolil Judom dati kralja njih rojaka, da bi jih vladal, in postavi na Judoski prestol *Zedekia*, Joakimovega strica, s tim pogojem, da mora biti podložen Asirskim kraljem, in se nikoli več odtegnuti njih pokoršini.

§. 7. Ali berž ko Asirska vojska odide, se novi kralj nepremišleno sjedini s Egipčani, s Moabiti, in s drugimi narodi, kteri so boj napovedali Asirskemu kralju. Zastonj mu Jeremia nepokoršine odsvetuje. Zedekia ni maral za njegove besede: ali kmali je spoznal, da je Jeremia resnico govoril; zakaj Nebukadnecar je naj prej zmagal Egipčane in druge ljudstva; potem se oberne vnovič proti Jeruzalemu, se polasti tega velikega mesta, privoli vojakom ropati in moriti vse mestjane, ki so jim v roke prišli; ukaže zažgati tempel, stolpi, zidovi z mestnimi hišami vred so bili poderti. Ko je bila končana ta strašna kazen, je kralj zapovedal: može, žene, deca, ki niso bili pomorjeni, odpeljati v sužnost u Babilon in u druge mesta njegovoga kraljestva. V Judei ni pustil drugih, kakor le naj ubožniše ljudi, da so zemljo obdelovali. To je *Babilonska sužnost*.

§. 8. Tudi kralju Zedekiu ni bilo prizanešeno v tej veliki nesreči: Nebukadnecar je ukazal nazoči njega umoriti

*) Nebukadnecar, Nabuhodonosor.

XXXII.

njegovo ženo in njegove otroke, njemu pa je ukazal oči izdreti za kazen njegove nehvalnosti. — S Zedekiom je konec *Judovskega kraljestva.*

§. 9. *Kako strašna pregreha je spremišleno v nepokornosti ostati! Tako daleč pride človek, ako hitro v začetku ne premaguje, ne kroti hudega nagnjenja; ako ne posluša opominanja svojih starišev in učitelov, ako se pusti hudim zgledom drugih v greh zapeljati.*

XXXII. Trije mladenči v peči.

§. 1. Preteklo je že nekaj let, od kar so bili Judi v Babilonsko sužnost odpeljani, ko je kralj Nebukadnecar svojim dvornikom ukazal, naj izberejo iz med sužnih Judovskega naroda četiri naj lepše mladenče, ki jih najdejo; naj jih med dvorsko gospodo vzemejo in dajo učiti *Kaldejskega* jezika, kterega so v Babilonii govorili.

§. 2. Kraljevi služavniki izberejo iz rodu Juda *Daniela, Anania, Misaela, Azaria.* Nebukadnecar ukaže, naj se jim daja jesti ravno tistih jedí, kakor so se napravljale za kraljevo mizo. Ali ti mladenči nočejo prepovedanih jedi po Mojzesovi postavi. Kraljevoga hišnika so prosili, da jim je dajal sočivja za jed, in vode za pijačo. Ker so bili tako zvesti, jim da Bog, da so bile njih obličja lepše in popolniše, kakor vsih mladenčev, kteri so od kraljevih jedi živeli; da jim pa tudi učenost in modrost; ja še zraven Danielu je tudi podelil razodevati skrivnosti in prerokovati prihodne reči. Kralj je postavil Daniela pervega za seboj, in tudi unim trem mladenčem imenitne službe da.

§. 3. Kralj Nebukadnecar, prevzeten v svoji nezmerni mogočnosti, si zmisli in ukaže postaviti sebi zlato podobo. Zapové deželskim poglavarjem svojega kraljestva in vsim svojim dvornikom, da imajo iti k podobi, in jo častiti kakor boga: kdor bi tega ne storil, je imel biti veržen v gorečo peč.

§. 4. Na neko znamenje, ki so ga dali godci s pišalkoj, s trobentoj, s čitrami in s drugimi nastroji, *) vsi pervaki z

*) Nastroj, inštrument.

ljudstvom popadajo s obrazom na tla, in podobo molijo. Trije Danielovi prijatli pa tega niso storili.

§. 5. Ko kralj to zasliši, se razserdi in ukaže, da se ti trije judovski mladenči pred njega dopeljajo, ter jim reče: „Ali ste vi tisti, ki nočete častiti podobe, ktero sim ukazal postaviti? Vedite toraj, ako na znamnje dano ne padete na obraz pred podoboj, vas ukažem koj prijeti, in vreči v gorečo peč; bomo vidili, kteri Bog vas bo zamogel iz ognja rešiti.“

§. 6. Mladenči kralju odgovoré: „Bog, kterega mi molimo, je mogočen zadosti, nas iz ognja rešiti; alj ako bi on tudi tega ne storil, mi ne bomo nikoli tvojih malikov častili, ne molili tvoje podobe.“

§. 7. Kralj ves razkačen ukaže peč sedemkrat huje razbeliti, trem mladenčem roke in noge zvezati, in jih v peč pometati. Trinoge je iz peči švigajoči plamen zadušil, mladenčev se pa dotaknil ni; le vezi so zgorele. Mladenči so po sredi peči hodili in hvalne pesme peli. Vidili so tudi pri njih še ednega štertega mladenča.

§. 8. Kralj, vidiv toliko čudo, stopi bliže peči, in zaupije: „Služavniki najvišega Boga, stopite vun!“ In glej! mladenči pridejo vun iz tiste strašne peči, v pričo vsih, in še en lasec jim ni ogenj posmodil. Pravili so, da je Bog angela jim poslal, kteri je plamen od njih razplal. Nabuhodonozor pa je zaupil: „Hvalen bodi njih Bog, kteri je poslal angela otet svoje služavnike. Torej dam zapoved: Kdor tega Boga kolne, bodi končan.“ Kralj je mladenče u visoke službe povzdignul.

XXXIII. Daniel in malik Bal.

§. 1. Babilonci so imeli malika po imeni *Bal.* Vsak dan so mu dajali nekaj vaganov pšenične moke, 40 ovec in 6 verčev vina. Tudi kralj ga je hodil molit. Daniel pa je le svojega Boga molil. Kralj Danielu reče: „Se ti ne zdi, da je Bal živ Bog? Ali ne vidiš, koliko vsak dan poje in popije?“ Daniel pravi: „Kralj! nikar se ne moti; malik je znotrej persten in zvunej bronèen, in ne jé kjekaj.“ Kralj serdit pokliče Balove služevne, in jim reče: „Ako mi ne poveste, kdo dare

XXXIII.

pojeda, bote umerli; če pa skažete, da to Bal povživa, bo umerl Daniel, ker je Bala klel.“ Daniel reče kralju: „Zgodi se po tvoji besedi.“

§. 2. Kralj in Daniel v tempel gresta. Balovi strežeti, kojih je bilo sedemdeset razun žen in otrok, rečejo kralju: „Glej! mi gremo vun, in ti jedi nastavi in vina natoči; zapri vrata in jih zapečati s svojim perstanom. Ako jutre ne najdeš, da je Bal vse povžil, naj mi umerjemo; sicer pa Daniel, kteri je čez nas legal.“ Storilo se je; in Daniel reče pepela prinesti, in ga v pričo kralja po vsem tempelni natrese. Potem vrata s kraljevim pečatom zapečatita in gresta.

§. 3. Drugo jutro gresta kralj in Daniel v tempel, in najdeta pečat cel. Ko vrata odpreta, pogleda kralj na altar, vidi vse pojedeno in zavpije: „Velik si, o Bal! v tebi ni goljufije.“ Daniel pa kralju pokaže, rekoč: „Poglej na tla; čigave so te stopinje?“ Kralj reče: „Možke, ženske in pa otročje stopinje vidim.“ Kralj se zjezi in Balove strežete prime, da so mu morali pokazati skrivne duri, skoz ktere so hodili v tempel pojedat. Kralj jih vkaže vse pomoriti, Bala pa Danielu da, ki je malika in njegov tempel razdjal.

§. 4 Babilonci so tudi *zmaja,* grozno kačjo pošast molili. Kralj pravi Danielu: „Temu saj ne moreš reči, da ni živ bog; moli ga!“ Daniel odgovori: „Jaz molim le pravega Boga; ti pa o kralj! daj mi zmaja, in ti ga umorim brez meča in gorjače.“ Kralj privolji. Daniel vzeme smole, masti in las, skuha, napravi svalkov, jih zmaju meče; zmaj jih požira in se razpoči. Daniel jim pravi: „Poglejte, koga ste častili!“ Ljudstvo se tako raztugoti, da nad kralja gre s siloj rekoč: „Izdaj nam Daniela, ako ne, pomorimo tebe in tvojo družino!“ Kralj posilen jim ga da. V levnjak ga veržejo, naj bi ga levi požerli.

§. 5. Bilo je v levnjaku sedem levov, kojim so na dan po dve trupli in po dve ovci dajali; takrat pa nikaj šest dni, ktire je Daniel v levnjaki bil. Angel je pripeljal preroka Habakuka, kteri je iz Judee v Babilon Danielu v levnjak živeža prinesel. — Sedmi dan pride kralj za Danielom žalovat, in vidi Daniela v sredi levov sedeti. Na ves glas zavpije: „Velik si, Gospod, Bog Daniela!“ Ukaže Daniela iz levnjaka potegniti, njegove sovražnike pa vanj vreči. Levi so jih mahoma požerli.

§. 6. *Ne bodimo nikomur nevoščivi, nikogar ne obrekujmo. Kako žalostna se je prigodila Danielovim sovražnikom,*

kteri so mu kraljevo ljubezen zavidili, ga za to obrekovali, in od kralja ga spodrinuti želeli! Po nevošlivosti in obrekovanji človek sam sebi naj več škoduje. V tej prigodbi prav očitno vidimo: „Kdor drugemu jamo kople, sam vanjo pade.“

XXXIV. Judi se vernejo v svojo domovino.

§. 1. Približal se je od prerokov oznanjeni čas rešenja Judov; zakaj preteklo je že sedemdeset let, od kar so bili v sužnosti. Zdihovali so po lepi ljubi domovini. Preroki so jim prerokovali, da bo tisti čas Asirsko kraljestvo razrušeno od novega naroda *Perzianov*. Tako se je tudi zgodilo.

§. 2. Kralj Baltazar je svojim pervakom velike gostje naredil. Pili so iz tistih svetih posod, ktere je bil svoje dni Nabuhodonozor iz Jeruzalemskega templa poropal, in hvalili svoje malike. Tisto uro ugleda kralj roko na steno pisati: *Mane, Tekel, Fares.* Kralj se prestraši in vpije, naj mu te besede razložijo; pa noben modrijanov mu jih ne razumi. Pripeljajo Daniela, in on pravi: „To je pisano: *Mane:* štel je Bog tvoje kraljestvo in dokončal. *Tekel:* tehtan si, pa prelahek najden. *Fares:* razdeljeno je tvoje kraljestvo, in dano Medianom in Perzianom.“ Še tisto noč je bil kralj vmorjen; Mediani in Perziani se polastijo njegovega kraljestva.

§. 3. Perzianski kralj se je imenoval *Cir*, moder in mogočen. Ko se je bil Babilona glavnega mesta Asirskega polastil, mu Daniel, že silno star, pokaže prerokovanja, v katerih sta Izaia in Jeremia prerokovala, da bo en kralj njegovega imena Babilonsko kraljestvo razdjal, in konec storil sužnosti judovskega ljudstva.

§. 4. Cir se je močno čudil, da so bile njegove zmage toliko let prej oznanjene, prej da je on se vrodil. Razpošle razpis po celi kraljevini, s katerim dovoli vsim Judom se na svoj dom vernuti, da smejo tam sopet pozidati Salomonski tempel, kterega je bil požgal Nabuhodonozor II. On da iz kraljevske blagajnice *) v Babiloni zlate in sreberne posode, na število blizo pet tisuč, ktere so bile na povelje

*) Blagajnica, zakladnica, Schatzkammer.

XXXIV.

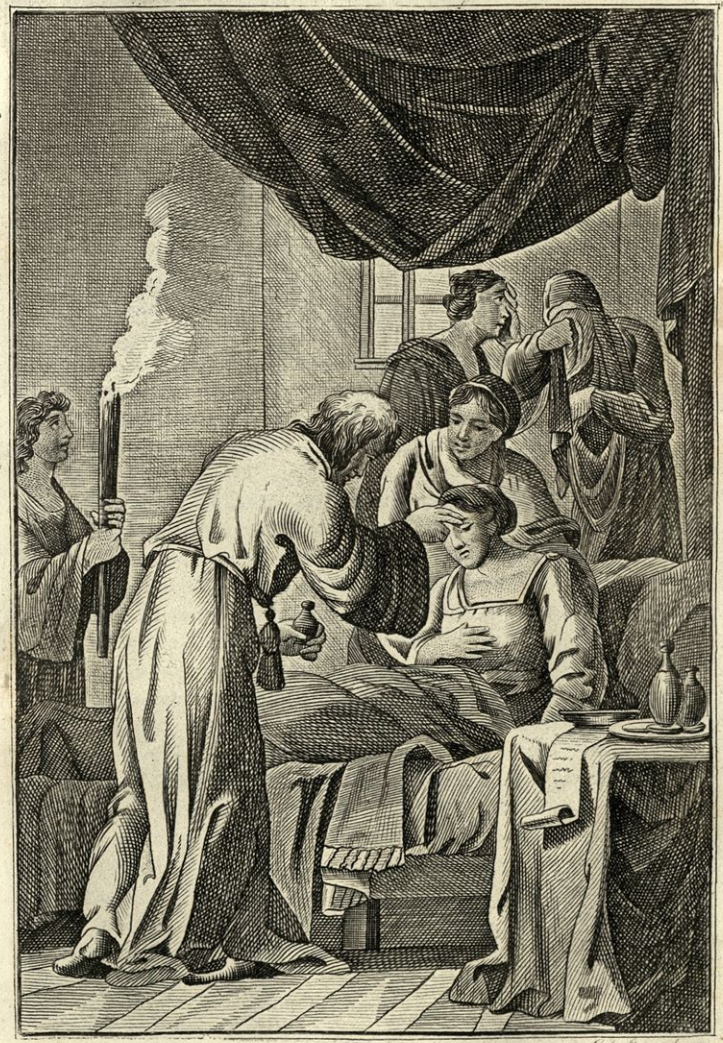

Joh: Jaresch sc:

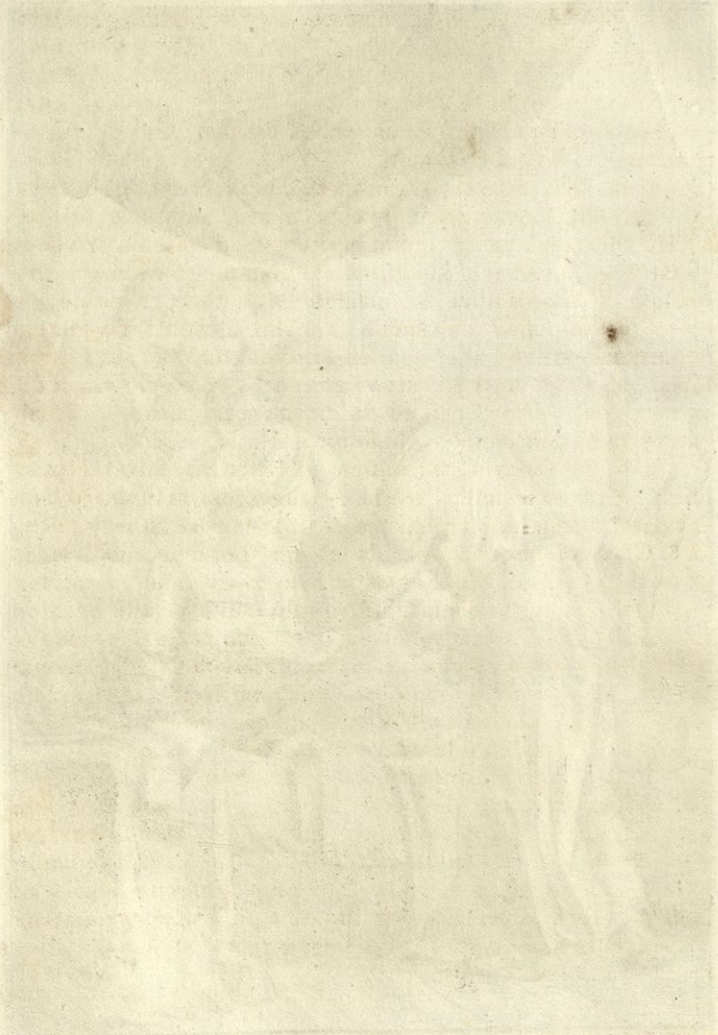

kralja Nabuhodonozora pri razdjanji Jeruzalemskega mesta od tam odnešene. Tedaj se vzdignejo naj imenitnejše družine Judovske, nad 40000 mož, in peljejo seboj svoje družine in premoženje. Njih vojvod je bil *Corobabel*, kraljeve Davidove hiše, ter pridejo sopet v tisto deželo, iz katere so bili odpelani njih očetje pred sedemdesetimi letmi. Vendar je veliko Judov še ostalo v raznih deželah Asirskih, kder so dalje živeli podložni Perzianskim kraljem; pa so preseljevavcem z blagom pomagali.

§. 5. Ta prigodba se po navadi pravi *vernitev iz sužnosti*, ali Babilonsko preseljevanje. Kmali prihodno leto so začeli Judi med trobentanjem levitov, med veselim vriskom ljudstva, sopet tempel zidati. Kteri niso mogli sami pri tem velikem delu pomagati, so pošilali svoje zlato in srebro, da bi se tempel sopet u vsi svoji veličasti dozidal. Te tempel — se vé — ni bil kakor nekdanji prelepi tempel. Ali prerok tolaži za voljo tega ljudstvo, rekoč: „Te novi tempel bo vender veliko častitliveji od Salomonovega, zakaj v nja bo kedaj *Sveti vsih svetih* — obljubleni *Mesia* prišel.“

§. 6. Po smerti Cira je stava tempelna zaostala; Samariani, Judov sovražniki, kterim krivovercom niso dali v Jeruzalemi tempelna z njimi zidati, so več let to delo uderžavali. *Samaritani* si pozneje na gori *Garizim* svoj tempel postavijo, in od tega časa je bilo nespravno sovraštvo med Judi in med Samaritani, da še jedi in pijače eden od druga niso hteli vzeti. Pomalem so Judje tempel in zidove Jeruzalema sopet postavili in mirno živeli v deželi svojih očetov. *Ezdra* in *Nehemía* sta jim napravila sopet očitno službo božjo, jim zbrala bukve sv. pisma, in vse čedno obravnala. Vse ljudstvo je od veselja jokalo in se pokorilo.

§. 7. *Koliko tolažbe, koliko pomoči je Bog Judom v njih nadlogi poslal! Jeli ne stori ljubi Bog tudi nam tega, ako nas tudi s kakoj nadlogoj obiše? Tudi ko nas tepe in kroti, je On naš Oče. Da bi mi to dobroto in ljubezen božjo le vselej spoznali; v nadlogah in težavah bi Boga častili in hvalili za toliko dobrot, ktere nam še takrat deli, kedar se nam zdi, da nas hoče zapustiti.*

XXXV. Pozneje zgodbe Judov. Sedem makabejskih bratov.

§. 1. Pozneje podjarmi veliko Perziansko kraljevino *Aleksander,* slavni *Macedonski* kralj. Njegovo kraljestvo je segalo kmali od Egipta do naj daljniših Aziatskih dežel. Ali koj po smerti tega zmagavca se njegovo nezmerno kraljestvo razdrobi na več kraljestev. Pri teh spremembah je bila *Palestina* — Judovska dežela — s pervega pod oblastjo *Egiptovskih,* potem pod oblastjo *Sirskih* kraljev. Med Sirskimi je bil *Antioch Epifan* grozno neusmilen, lakomen vladar, ki ni maral ne za vero, ne za pobožnost, ne za krepost. Pobožnemu *Oniu* je odvzel veliko duhovstvo; to čast in službo je prodal njegovemu hudobnemu bratu, kteri mu je veliko denarjev za njo obljubil. Začel je Jude za voljo njih vere in postave celo preganjati. Prepovedal jim je saboto posvečevati in zapovedane daritve v templi opravlati. Sam je šel v Jeruzalemski tempel; vse, kar je bilo v njem svetega in drazega, je iz njega pobral, ter ukazal malike v tempel postaviti. Zapovedel je prepise svetih bukev po hišah poiskati in sožgati. Jude je silil v malikovanje; strašno jih je mučil, da bi jih od prave vere odvernul. Nekaj Judov se mu da zapeljati; veliko pa jih je bilo, ki so naj bridkejše muke, isto smert raji preterpeli, nego da bi storili, kar jim je bilo po božji postavi prepovedano.

§. 2. Veliko lepih zgledov stanovitnosti u věri in pobožnosti najdemo v tem časi preganjanja. *Eleazar* 90 let star sivček, eden naj pervih mož, je bil siljen, da bi soper božjo zapoved jedel svinjsko meso, ktero je bilo Judom prepovedano. Vse so poskusili, zvijačo in silo, vse si prizadevali, ga v to pregovoriti. Pa Eleazar raji umre, nego da božjo postavo prelomi, da z nepokoršinoj božjo jezo in kazen si nakople. Zgrabijo ga, in neusmileno ga umorijo.

§. 3. Neka mati s sedmimi sini bila je zatožena, da ni pokorna kraljevemu povelju. Pred kralja je poklicana, in siljena, naj včini, kar je kralj zapovedal. Sina za sinom neusmileno mučijo, pa vsi z ednim glasom zavpijejo: „Raji umerjemo, nego da božjo postavo prelomimo.“ Vse so gro-

XXXV.

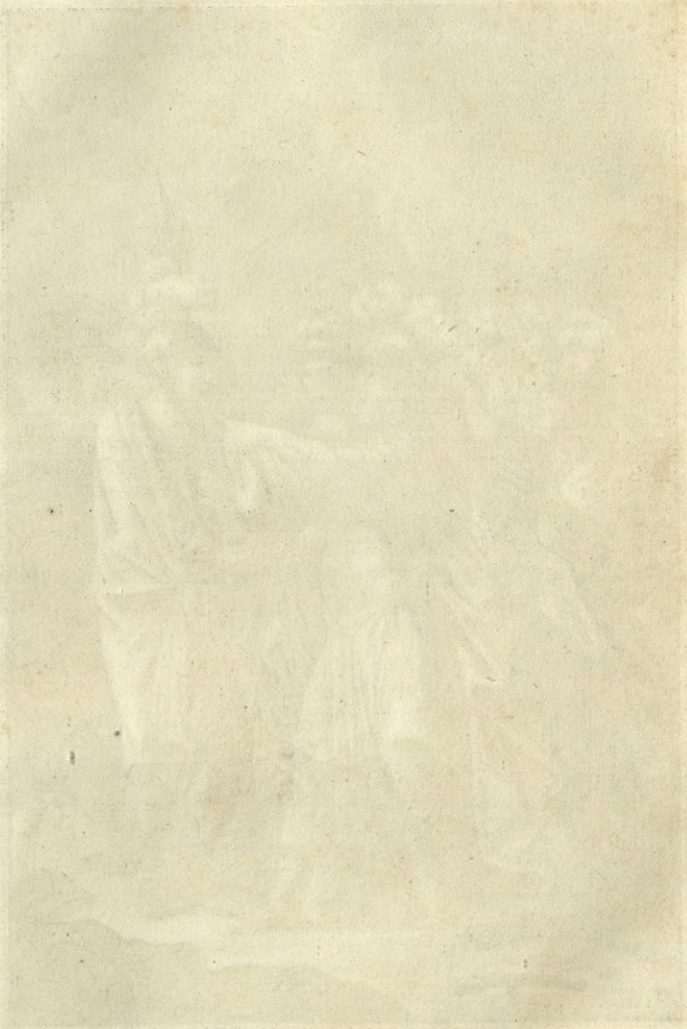

XXXVI.

zovito mučili in pomorili. Sdaj je mati na versti. Serčno gre smerti naproti, vesela daruje svoje živlenje za vëro v pravega Boga.

XXXVI. Juda Makabejec in njegovi bratje.

§. 1. V tej revi in stiski je Bog obudil eno junaško rodovino, ktera si je prizadela, Judovsko ljudstvo soper sovražnike braniti, ga od njih zatiranja in preganjanja rešiti. Bil je takrat duhovnik iz Aronovega roda: *Matatia* mu je bilo ime. Tretji Matatiev sin, *Juda Makebejec* je bil vreden za voljo svoje čednosti in serčnosti, da mu je Judovsko ljudstvo imelo zahvaliti svoje posledne dni slave in sreče.

§. 2. Ednoga dne je veliko Judov na vojski pomorjenih padlo, pri kojih so malikovavskih daril najšli, in v kazen tega morali smert storiti. Juda je ljudstvo svaril, naj se varje take pregrehe, in nabere 12000 drahem srebra, ter jih v Jeruzalem pošle, naj se za pokojne daruje, kajti je sveta in dobra misel za mertve moliti, da bodo grehov rešeni.

§. 3. Ni mogoče dopovedati, koliko pot je zmagal Siriance Juda Makabejec; ali umerl je v bitvi, ko se je slavno bojeval s Judovskimi sovražniki. Njegova brata, *Jonatan* in *Simon,* sta naposled Jude popolnoma osvobodila, sta s svojim pogumom dosegla, da Judovsko ljudstvo ni bilo več drugim narodom podložno. Simonov sin, *Janez Hirkan,* verli vojak in blagi mož, kakor njegov oče, je za njim Jude vladal.

§. 4. Tudi, po svoji vernitvi iz sužnosti — in ves čas, ko so bili podložni Perzianom, Aleksandru in njegovim naslednikom, Egiptovskim in Sirskim kraljem — niso posedli druga, kakor samo Jeruzalem in mali del Judée; ali za Makabejcev so bili s orožjem pridobili celo Palestino, od *Libanonskih* dolin do *Kamenite Arabie.* Njih oblast je segala na unkraj *Jordana,* čez celo deželo, ktero so nekdaj v lasti imeli dvanajsteri Izraelski rodovi. Janez Hirkan je deržavam še eno deželo sosedno pridobil, ktera se imenuje *Iduméa.*

§. 5. Sčasom pa so mogočni *Rimlani* pod svojo oblast spravili Judovske deržave. Namesti Makabejskih vladarov

so *Idumeja* — *Antipatra* čez Judéo oblastnika postavili. Potem je nastopil Antipatrov sin *Herod,* kterega so pozneje Rimlani za kralja v Judéi povzdignuli. Ob časi ovega Heroda se je narodil obljubleni *Odrešenik,* ko je bilo od vstvarjenja naše zemlje pri 4000 let preteklo.

Job.

§. 1. V svetem pismi beremo prav lepo povest od pobožnega moža, kteremu je bilo ime *Job.* Imel je sedem sinov, tri hčere in veliko čedo živine. V pobožnosti, v strahi božjem je redil svoje otroke, učil jih je složnosti in mirnosti. Ko so bili odrasli, je vedno po očinsko skerbel za nje, in velikobart je molil, da bi jim Bog pomagal greha varovati se. Ako ravno srečen, je bil Job zmirom pobožen in kreposten.

§. 2. Bog je hotel svojega zvestoga služavnika s terplenjem skusiti; pa tudi v naj večih nadlogah in sopernostih je ostal Job pobožen in bogaboječ.

§. 3. Enega dne dobi Job četiri žalostne poročila. En poročnik pride, in reče: „Bližni tolovaji so na čede tvojih volov in oslic planili, pastirje pobili, čede odpelali.“ — Drugi pride in reče: „Ogenj je padel iz neba, je pokončal tvoje ovce s pastirji vred.“ Tretji pride in reče: „Tolovaji so tvoje velblude odgnali, pastirje pomorili.“ — Slednič pride še četerti, in reče: „Tvoji otroci so se sbrali pri naj starejem bratu; strašen vihar je nastal, hiša je padla na kup, in je vse tvoje otroke pobila.“

§. 4. To slišav, je bil Job silno žalosten; vendar ves vdan u voljo božjo, reče: „*Gospod mi je dal, Gospod mi je sopet vzel; hvaljeno bodi Gospodovo ime!*“

§. 5. Bog je hotel Joba še huje skusiti. Poslal mu je tudi telesno terplenje. Strašne gobe se ga primejo. Job je terpel neizrečene bolečine: od ljudi odločen mora živeti. V tej nadlogi mu njegova žena zabavla: „Jeli se boš še deržal svoje pobožnosti? Jeli te tvoja pobožnost rešila iz tvojega terplenja? Tvoje zaupanje v Boga je prazno, umreti moraš.“ Ali Job ji odgovori: „Neumno govoriš: *Ako smo toliko dobrega od Boga prejeli, zakaj bi nadlog in sopernosti z voljo ne terpeli?*“

§. 6. Pri vsih nadlogah, pri vsih bolečinah Job ni obupal; vender pa so ga bolečine tako tožile, da je zaupil: „Veliko, silno veliko je moje terplenje! Oh, da bi rojen ne bil jaz!“

§. 7. Nekoji njegovih prijatelov, ko so čuli od njegove velike nesreče, ga pridejo tolažit. V tako revnem stani ga naidejo, da prevelike žalosti dolgo ne morejo govoriti. Slednič si prizadevajo potolažiti ga, ali v njihovih govorih ni bilo tolažbe za nja.

§. 8. Trije prijateli so bili te misli, da Bog le grešnikom terplenje pošila. Rekli so tedaj: Job se je valjda soper Boga hudo pregrešil, kajti ga Bog s takim terplenjem obiskuje; naj se le prav iz serca k Bogu spreoberne, potem bo ga Bog tudi rešil iz njegovega terplenja. Ali Job pa le terdi, da Bog na tem sveti ne obiskuje samo grešnikov, temuč tudi pravične s terplenjem. Job sicer pravi, da pred Bogom nihče ni brez greha; vendar stanovitno terdi, da ni storil takih grehov, kteri zaslužijo takvo terplenje, kakvo je njegovo. Tako bridko je čutil Job velikost svoje nesreče, da je menil, njemu tukaj nobednega rešenja ni več upati.

§. 9. Sdaj pa Bog sam Jobu govori, ga podučivši, da on terplenje vsakemu človeku po svojih modrih namenih pošilja, da terplenje ni vsikdar znamenje božje jeze, in da v naj večih sopernostih v Boga zaupati moramo, ki le sam naj bolj vé, kdaj in kako nam pomagal bo. — Job spozna, da ni zmirom pametno od Boga govoril; kesal se je svojega greha, da je slabo zaupal v Boga, da je v prevelikih bolečinah želel, naj bi nikdar rojen ne bil.

§. 10. Bog je Jobu njegovo poterpežlivost obilo naplačal. Sopet je ozdravel; Bog ga je oblagodaril z veliko čedami, mu je dal sopet veliko otrok; še sto in štirdeset let je srečno, zadovoljno živel.

§. 11. *Job je bil v sreči, v premoženji ponižen, bogaboječ; pa tudi v terplenji, v nadlogah ni obupal; ves vdan je bil u voljo božjo. — Od Joba se učimo, u vsih nadlogah poterpežlivo v Boga zaupati; zakaj Bog nam lehko pomaga, ko je vsemogočen; Bog nam tudi rad pomaga, ko je neskončno dobrotliv.*

Pričakovanje Odrešenika.

§. 1. Bog je bil Judovski narod iz med vsih drugih narodov na zemlji izvolil, da bi bil svét, srečen narod. Zato je poklical *Abrahama,* moža naj svetejega, ki je tistokrat živel na zemlji, in ga je temu narodu očeta postavil. „*Tebe*“, mu Bog reče, „*tebe bom postavil očeta velikemu narodu.*“ Pa tudi narodu je Bog rekel na gori *Sinai:* „*Če bote poslušali moj glas, mi bote izmed vsih narodov moja lastina, ljudstvo meni posvečeno.*“

§. 2. Izvolil si je Bog Izraelski narod, ne kakor da bi ne bil drugim narodom na zemlji ravno tako ljubezniv in po otčinsko dober: nego hotel je *spoznanje* pravega Boga, *pobožnost* in *blagost* po tem narodu med vse druge narode na zemlji raširiti. „*Po tebi*“, reče Bog Abrahamu, „*bodo blagoslovleni vsi narodi na zemlji.*“ Kar ima biti duhovnik božjemu ljudstvu, ktero mu je zročeno: to je imel biti Judovski narod vsim narodom na zemlji. Judovskemu narodu je razodel in zročil Bog svojo postavo.

§. 3. Kakorkoli pa je bil terdovraten ljte narod, in je v malikovanje, v greh in revo zablodil: je Bog po njem vendar le svojo milostlivo, svojo ljubeznivo misel spolnil. Ne le stari prebivavci Kanaanske dežele in njeni mejaši *Madianiti, Moabiti, Filistejci, Sirci, Tirci, Sidoniti;* tudi naj veče, naj terdnejše kraljestva nekdanjega sveta so po Izraelcih se naučili, pravega Boga spoznati.

§. 4. Ista lega *Kanaanske* dežele v sredi sveta, ravno poleg *Tira* in *Sidona* — velikih teržnih mest nekdanjega sveta — je vsa takša, da se je iz nje lehko po vsej zemlji božje razodetje razširilo. Kraljica iz daljne *Sabe* — v srečni Arabii — pride za voljo imena Gospodovega v Jeruzalem. Vidili smo, kako je Bog Izraelce — ob časi njih sužnosti — s *Egipčani,* s *Asirci,* s *Babilonci* sdružil; kako je Bog po *Jožefi,* po *Mojzesi* v *Egipti,* po *Joni,* po *Tobii* v *Ninivah,* po *Danieli* in po njegovih tovarših v *Babiloni* razoznanil in in poveličal svoje ime. S naj slavnejšimi narodi na sveti, s *Greki* in z *Rimlani* so Izraelci v družbo prišli; — povsod so spoznanje in češčenje pravoga Boga razširali.

§. 5. *Tako se še sdaj kaže, da Bog po svojem modrem, dobrotnem sklepi cel svet in vse zgodbe obrača, vsih narodov*

stan odločuje; da je on Bog ne samo Izraelcov, nego tudi vsih narodov, da vse ljudi s svojoj ljubeznijo obsega, kakor široko modro nebo vso zemljo obdaja. U vladanji Judovskega ljudstva se razodeva očitno, da Bog vse narode na zemlji razsvetluje, poboljšava in izveličuje: ali Judovski narod je imel še lepše obljube:

§. 6. Bog je rekel *kači,* ktera je naše perve stariše v greh zapeljala: *„Ženinih potomkov eden ti bo glavo stèrl, ti ga boš pikala v peto.“* Satan, ali hud duh je bil tisti, ki je iz kače govoril. Bog je sdaj rekel: Prišel bo nekdo, kteri bo moč tega hudobnega, sovražnega duha razdjal, pa bo tudi sam veliko terpel.

§. 7. Abrahamu je Bog rekel: *„Pomnožil bom — kakor zvezde na nebi — tvoje otroke; po ednem tvojih potomkov bodo blagoslovleni vsi narodi na zemlji.“*

§. 8. To obljubo je Bog *Jakobu* še bolj očitno ponovil; po imeni mu je tistega njegovih dvanajsterih sinov naznanil, iz katerega se bo narodil Odrešenik; napovedal mu je celo čas, ob katerem bo Odrešenik na svet prišel. *„Kraljeva palica ne bo prešla od Juda“,* — je Jakob umirajoč prerokoval — *„ne vojvodstvo od njegovih potomkov, dokler ne bo njega, kteri ima poslan biti; v njega bodo narodi upali.“*

§. 9. To obljubo je Bog po Mojzesi vsemu Izraelskemu narodu ponovil. *„Preroka, kakor mene“* — je rekel Mojzes — *„vam bo Gospod, vaš Bog, izmed vaših bratov obudil. Poslušajte ga vse, karkoli vam poreče. Kdor pa ga ne bo poslušal, naj bo izmed ljudstva izveržen.“*

§. 10. Še lepše je Bog to obljubo kralju Davidu razkazal. David je bil prepričan, da pride eden izmed njegovih potomkov, ki bo njegov sin, pa vendar večen kralj. Ves zamaknjen, s tolikoj častjo govori od njega, da ga imenuje svojega Gospoda, kterega kraljestvo bo večno.

§. 11. Od tega obljubljenega Odrešenika govorijo vsi preroki. Veliko sto let prej so ga popisovali. Imenujejo ga:

Čudodelnik,
Bog mogočni,
Bog z nami (Emmanuel),
Sin velikega Boga,
Izvoljenec božji,
Nad Katerim ima Bog svoje dopadenje,
Gospod nam dani za pravico,

Sveti Svetih,
Maziljenec Gospodov,
Blagoslovitel in Odrešenik človeškega roda,
Vladar mira, ki bo ljudem večen mir prinesel,
Veliki kralj, ki se bo iz Davidovega roda narodil,
Njegovo kraljestvo se bo razširilo po vsem svetu, in terpelo bo vekomaj,
Vsi narodi mu bodo podložni,
Vsi pozemeljski kralji bodo poklekovali pred Nja.

§. 12. Prerokovali so vse — še tako neznatne male — okolšine njegovega življenja. Postavim prerok Mihea napově celo kraj, mesto, v katerim se bo narodil Odrešenik rekoč: *„Ino ti Betlehem na Judovskem, nisi naj manjše Judovih mest; zakaj iz tebe izhaja vladar, ki bo vladal moje ljudstvo; njegov izhod je od začetka, od večnih dni.“* Izaia je okolšine njegovega terplenja; Daniel čas njegove smerti na tenko napovedal.

§. 13. Čas, ko je imel Odrešenik človeškega roda priti, se je približal. Kraljeva palica bila je odvzeta Judovskemu narodu, bila je že v tuji oblasti. Ne le Judi, nego ves svet je sdaj Odrešenika silno potreboval. Vsi narodi, ki so se s božjimi obljubami soznanili, so po njem hrepeneli.

§. 14. Tolike božje obljube, toliki upi Judovskega naroda so tudi za nas silno imenitni.

§. 15. Koliko časti, kolikega zaupanja vreden nam mora biti On, kteroga je Bog od stvarjenja sveta tolikrat, tako veličastno svetu blagoslovitela obetal; On kteroga so vsi tako sveti možje Izraelskoga naroda, Abraham, Mojzes, David, preroki Izveličarja vesolnega sveta pričakovali; On, kteroga so naznanovale vse božje obljube, vse naredbe; On, kteri je bil dobrih, pobožnih duš naj lepše upanje.

§. 16. Kako lepo, milo, ljubeznivo nam je Bog do sdaj v svetopisemskih zgodbah svojo svetost, in ljubezen razodel; je vse to vendar še le mile zarje pervi žar. V njem zvesto Obljublenem, želno Pričakovanem se nam je ljubezen Boga Očeta do vsih ljudi, u vsej svoji svetlobi velika, častliva in dobrotna prikazala.

In temu, ki ga vse moli — s svetoj častjo izrecimo njegovo ime — pravimo: **JEZUS KRISTUS.**

Univerzitetna knjižnica v Ljubljani

KAZALO.

Stran.

1. Stvaritev sveta 1
2. Adam in Eva 2
3. Pervi greh 3
4. Kain in Abel 5
5. Potop pervega sveta 6
6. Stava turna 9
7. Abraham in Lot 10
8. Abraham in Melkizedek 12
9. Abraham prosi za Sodomo 13
10. Abraham in Izak 15
11. Izak in Jakob 17
12. Jakob in Ezau 18
13. Jožef in njegovi bratje 19
14. Jožef povišan ; njegovi bratje pridejo v Egipt 23
15. Jakob pride v Egipt 28
16. Jakob blagoslovi svoje sine in umerje 29
17. Mojzes rojen na kraljevem dvoru 31
18. Mojzes poklican Izraelce iz Egipta rešiti 33
19. Velikonočno jagnje. Mojzes pelje Izraelce skoz rudeče morje 36
20. Bog da Izraelcem zapovedi 38
21. Bronasta kača. Izraelci ostanejo 40 let u pušavi. Mojzes umerje 42
22. Jozua pelje Izraelce v obljubljeno deželo, in vžuga Jeriho . 44
23. Sodniki. Boc se oženi po Ruto 46
24. Heli in Samuel 48
25. Saul kralj 49

Stran.
26. David in Jonatan, prijatla 51
27. David kralj. Hudoben sin Absalon 55
28. Salomon kralj. Jeruzalemski tempel 56
29. Razkolništvo kraljestva. Preroki Elia, Elizej in Jona . . 58
30. Asirska sužnost. Tobia. Konec 62
31. Preroki Izaia, Jeremia. Razdjanje Jeruzalema. Babilonska sužnost 65
32. Trije mladenči v peči 67
33. Daniel in malik Bal 68
34. Judi se vernejo v svojo domovino 70
35. Pozneje zgodbe Judov. Sedem makabejskih bratov . . 72
36. Juda Makabejc in njegovi bratje 73
Job 74
Pričakovanje Odrešenika 76
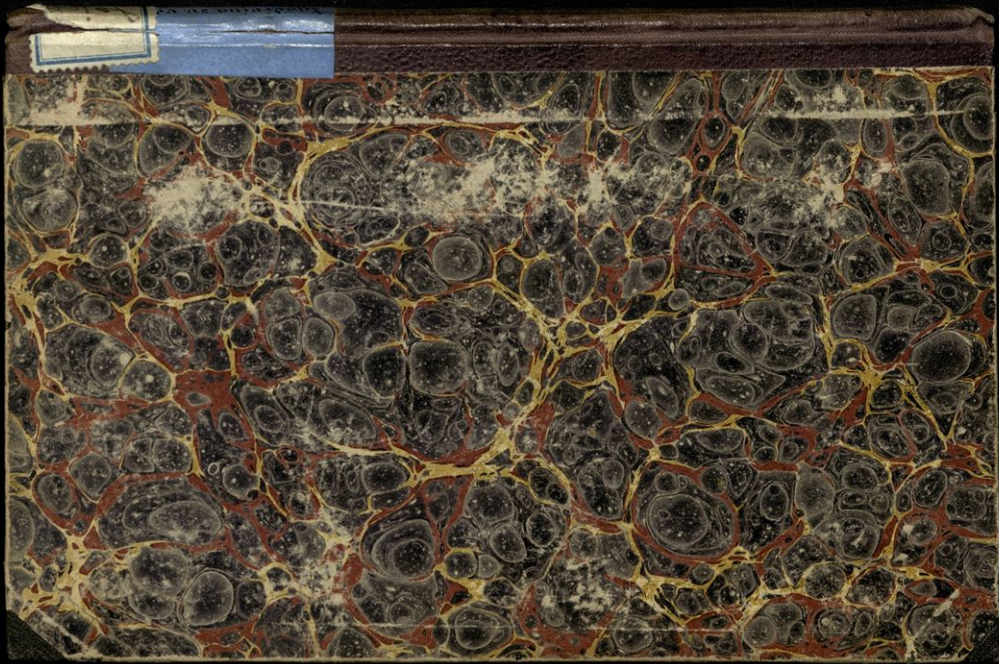
Narodna in univerzitetna knjižnica
NUK
000000445809